

ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

ਜੂਨ 1, 1983

June 1, 1983

ਸੰਪਾਦਕ: ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ

ਇਹ ਪੀ ਡੀ ਐਫ ਫਾਈਲ ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ
ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਸ਼੍ਰੋਤ: ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਦਾ ਇਹ ਅੰਕ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ।

25¢

Out Of Greater Vancouver

40¢

ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

ADDRESS:

P.O. BOX 67344 STN. 'O'
VANCOUVER, B.C. V5W 3T1
CANADA

Publisher: ASIA BOOK COMPANY LTD.

VOL. 2, NO. 11 June 1, 1983

PHONE: 324-6111

THE CANADA DARPAN
PUNJABI FORTNIGHTLY

Chief Editor(Hon.): DARSHAN GILL
Editor: HARBHAJAN SINGH DEOL

ਹਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੋੜ ਉਤਰ ਦਿਆਗੇ — ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ

ਰਜ਼ੋਰੀ— ਰਜ਼ੋਰੀ ਨਜ਼ਦੀਕ ਬੇਲਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੋੜ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਆਪਣੇ ਗਵਾਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਅਮਨ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸੀਂ ਮਾੜੀ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ ਪਰ ਜੇ ਸਾਡੇ ਤੇ ਜੰਗ ਠੱਸੀ ਗਈ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

17 ਜੂਨ ਨੂੰ “ਪੰਜਾਬ ਬੰਧ”

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ— ‘ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ’ ਦੀ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 17 ਜੂਨ ਨੂੰ “ਮੁਕੰਮਲ ਪੰਜਾਬ ਬੰਧ” ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਟਰੈਫਿਕ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਠੱਪ ਕਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਿੰਘ ਰੋਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪਟੜੀਆਂ ਉਤੇ ਲੰਮੇ ਪੈਣਗੇ, ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾਉ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

1,15,502 ਅਕਾਲੀ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 14 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਉਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਫੌਜ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ

ਮੱਧ-ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਣਏਰਡ ਜੱਜ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ. ਕੇ. ਦੂਬੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 4 ਅਪਰੈਲ 83 ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਰਸਤਾ ਰੋਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਪੁਲੀਸ ਵਾਇਰੰਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਦੂਬੇ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਵਾਇਰੰਗ ਦੀ ਇਨਕੁਆਰੀ ਵੀ ਕਰਨਗੇ।

ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ

ਪਟਿਆਲਾ — ‘ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ’ ਦੀ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਹੰਦੀ ਗੇਟ ਵਿਕਾਸ ਨਗਰੀ ਵਿਚ ਕਰਨਲ ਸ. ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਦੇ ਮਕਾਨ ਉਤੇ ਬੰਬ ਸੁਟਿਆ ਗਿਆ। ਕੋਠੀ ਦੀਆਂ ਤਾਕੀਆਂ ਅਤੇ ਬੂਹੇ ਟੁੱਟ ਭੱਜ ਗਏ। ਕਰਨਲ ਜੌਹਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਘਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਪੁੱਤਰੀ ਵਰਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਟੈਲੀਵੀਯਨ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੋਈ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਧਮਾਕਾ ਸੁਣਕੇ ਬੀਬੀ ਵਰਿੰਦਰਜੀਤ ਬਾਹਰ ਵਲ ਦੌੜੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਖਿਆ ਕਿ ਮਕਾਨ ਬੰਬ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਸੀ। ਵਰਿੰਦਰਜੀਤ ਦਾ ਪਤੀ ਮੇਜਰ ਐਸ. ਐਸ ਮਾਵੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਹੈ। ਕਰਨਲ ਜੌਹਲ ਅਤੇ ਸ. ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤਾਏ ਚਾਚੇ ਦੇ ਪੁੱਤ ਭਰਾ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

“ਖਾਣ ਪੀਣ ਨੂੰ ਬਾਂਦਰੀ ਡੰਡੇ ਖਾਣ ਨੂੰ ਰਿੱਛ”

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ— ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨਵੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਦਾ ਇਕ ਅਫਸਰ ਮਿਸਟਰ ਸਿਮ ਆਪਣੀ ਇਕ ਦੇਸਤ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਇਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਚਾਹ ਦੀ ਕੋਤਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਾ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਫੋਟੋ ਕਾਰਨ ਬਚ ਜਾਏਗਾ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੀ ਸਹੇਲੀ ਵੀ ਬਚ ਜਾਵੇ ਪਵਿਚਾਰੇ ਬੇਰੇ ਨੂੰ ਕੌੜਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵੀ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। (ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ)

ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹੋ :—

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ —

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਤੇ
ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਲਾਸਾਨੀ
ਸ਼ਹਾਦਤ

ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ



ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸ਼ਹੀਦ - ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਪੁੰਜ ਸੁਖਮਨੀ
ਦਾਤਾ - ਸੋਢੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਮੁਗਲ ਰਾਜ ਦੇ ਭਖਦੇ
ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਟੱਕਰ

Bombay Sweet Manufacturer Inc.

ਬੰਬੇ ਸਵੀਟ ਮਠਿਆਈ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਵੀ ਹੈ

HEAD OFFICE

4405 Main St. (at 28th Ave)
Vancouver, B.C. V5V 3R2
Ph. (604) 874-5722

ਬੰਬੇ ਸਵੀਟ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਰ ਇ:

BRANCH

6545 Main St. (at 49th Ave)
Vancouver, B.C. V5X 3H1
Ph. (604) 321-1414

(ਪੰਨਾ 13 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਕੂਲ ਪੁਜ ਗਏ। ਬੜੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਇਮਤਹਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਇਥੇ ਪੁਜੇ ਸਨ - ਦੇਤਵਾਲ, ਬੈਂਸ, ਗਹੋਰ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ - ਬਾਬੂ ਆ ਗਿਆ - ਸਕੂਲ ਦੇ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ "ਬਾਬੂ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਤੱਪਤਾਂ ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਬਾਬੂ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸਲੇਟਾਂ ਦੇ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਇਕ ਇਕ ਸਵਾਲ ਉਸ ਨੇ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਾ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਸਲੇਟੀਆਂ ਸਲੇਟਾਂ ਤੇ ਟਾਈਪ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਾਂਗ ਟਿਕ ਟਿਕ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਉਪਰੰਤ ਸਭ ਨੂੰ ਖੜਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਲੇਟਾਂ ਚੈਕ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੇਰੀ ਵਾਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆ ਗਈ। ਸਲੇਟ ਦੇਖ ਕੇ ਬਾਬੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣਾ ਬਸਤਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਕੂਲੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਜਾਵਾਂ। ਸੋਹਣੇ ਦੀ ਵਾਰੀ ਵੀ ਆਈ। ਇਹੋ ਆਦੇਸ਼ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਇਕ ਇਕ, ਦੋ ਦੋ ਮੁੰਡੇ ਬਾਹਰ ਭੇਜੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਬਠਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੁਥਾਨੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਫੇਰ ਕੁਝ ਮੁੰਡੇ ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਸਾਡੀ ਹਾਲਤ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਜਿਵੇਂ ਕਤਲ ਦੇ ਮੁਜਰਮਾਂ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣ ਕੇ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੋਹਣਾ ਮੇਰੇ ਵਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸੋਹਣੇ ਵੱਲ। ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀਂ ਦੋਵੇਂ ਸਮਝ ਰਹੇ ਸਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਵੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੀ ਜਮਾਤ ਨਾਲੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਾਂ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਾਂ। ਦੂਸਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਰਗੀ ਹੀ ਸੀ। ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਲੱਗ ਭੱਗ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੁੰਡੇ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਪੰਜ ਸੱਤ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 'ਬਚਣਾ' ਵੀ ਸੀ। ਇਕ ਵੇਰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਬਾਬੂ ਨੇ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਤੀਜਾ ਸੁਣ ਲਵੋ। ਬੜੇ ਥੋੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਨਤੀਜਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣਾਇਆ : "ਜੋ ਮੁੰਡੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਆਖੀਰ ਤੱਕ ਬੈਠੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਉਹ ਫੇਲ੍ਹ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਵਾਲ ਠੀਕ ਸਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਇਮਤਹਾਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਪਾਸ ਸਨ। ਫੇਰ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਮੁੰਡੇ ਬਾਹਰ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਉਹ ਪਾਸ ਹੁੰਦੇ ਗਏ।"

ਨਤੀਜਾ ਸੁਣਿਆ ਸੋਹਣਾ ਮੂੰਹ ਅੱਡ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸੋਹਣੇ ਵੱਲ - ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਹੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਾਂ ਪਰ ਲਗਦਾ ਸੀ ਸਾਡੇ ਗਲਾਂ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਰਹੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਮਾਲ ਨੂੰ ਤੁਰਦੇ ਤੁਰਦੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰੇ ਮੁੜੇ ਹੇਠਲੀ ਜੋ ਉਪਰ ਆ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

ਸੋਨੀ ਐਂਡ ਸਨਜ਼ ਜੀਊਲਰਜ਼

ਸੋਨੀ ਐਂਡ ਸਨਜ਼ ਜੀਊਲਰਜ਼ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਵਾਂ ਸ਼ੋਅਰੂਮ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਖੋਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ ਕਾਫੀ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਡੀਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸੋਨੀ ਐਂਡ ਸਨਜ਼ ਜੀਊਲਰਜ਼ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਪਹੁੰਚੋ।

ਕਿਥੇ ਤੁਰ ਗਏ ਰੁੱਖ ਉਹ ਸਾਰੇ
ਬਣ ਛਾਵਾਂ ਜੋ ਪਲਮੇ ਸਨ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ
ਚਾਨਣ ਤਿੱਪ ਤਿੱਪ ਝਰਦਾ ਸੀ



ਨੂੰਹ ਦੀ ਕਾਤਲ ਸੱਸ ਚੜ੍ਹ ਗਈ ਫੱਟੇ ਤੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ— ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਪੇਪਰ ਸਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਜਲਾ ਕੇ ਮਾਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

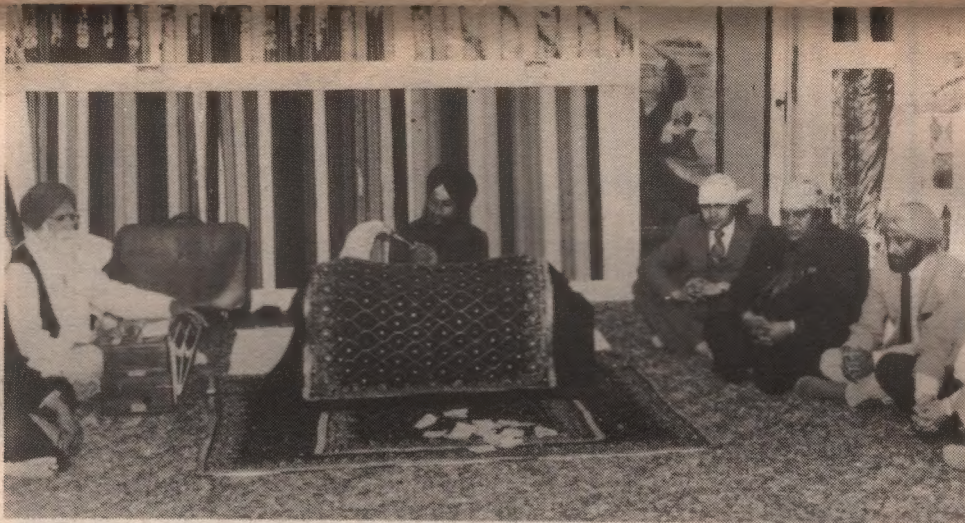
ਨੂੰਹ ਦਾ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਕੇਵਲ ਨੌ ਮਹੀਨੇ ਸੀ। ਜੱਜ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਐਮ. ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਪਤੀ, ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੱਜ ਨੇ ਕਦੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਈ ਸੀ ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਕਾਤਲਾਂ ਨੇ ਇਹ ਹਿਰਦਾ ਕੰਬਾਊ ਚੁਲਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਸ ਨਾਲ ਜੱਜ ਵੀ ਕੰਬ ਉਠਿਆ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਇਸਤਰੀ ਹੈ। ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੇਵਲ ਦੋ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਖੁੱਢੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਦਰਸਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਭੈੜਾ ਸਲੂਕ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸੱਸਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 90 ਫੀ ਸਦੀ ਨਵੇਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਘੱਟ ਦਾਜ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖੁਰਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

INDIA CLOTH HOUSE

6565, MAIN St. VANCOUVER, B.C.

Ph. 327-1888



ਇੰਡੀਆ ਕਲਾਥ ਹਾਊਸ ਕੀਤਾ ਲੋੜੀਏ ਕੰਮ ਸੋ ਹਰ ਪੈ ਆਖੀਏ "

—ਮਾਨ ਫੋਟੋ ਸਟੁਡੀਓ



ਗਾਹਕ ਉਦਘਾਟਨ ਸਮੇਂ ਚਾਹ, ਸਮੋਸਿਆਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਨ



ਹੋਟ ਸੇਲ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਇੰਡੀਆ ਕਲਾਥ ਹਾਊਸ ਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਹੋਟ ਸੇਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ

ਨਸਲਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਜਾਂਚ

ਅਟਵਾ— ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਬਹੁ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੰਤਰੀ ਜਿਮ ਫਲੇਮਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਸਲਵਾਦ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਸਲਭਾਉਣ ਲਈ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਿਸਟਰ ਫਲੇਮਿੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਵਾੜੇ ਨੇ ਨਸਲਵਾਦੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

“ਨਸਲਵਾਦ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਲੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ” ਮਿ. ਫਲੇਮਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ।

25 ਮਈ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਿਚ ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਆਧਾਰਿਤ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਨਸਲਵਾਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

“ਹਿਸਤਮਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਨਸਲਵਾਦ ਕਾਰਨ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਕੱਠਾ-ਝੁੱਕਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।”

ਸੱਤ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਸਾਰੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰੇਗੀ ਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਵੇਗੀ।

ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਆਧਾਰਤ ਹੋਵੇਗਾ

ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਕਣਕ ਦੇ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੀਜ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਮੰਗੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ— ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਬੀਜਦਾਰ ਕੀਤੇ ਬੀਜਾਂ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੇ ਬੀਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਨਵੇਂ ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਤਰੀਕੇ ਮਿਲਾ ਕੇ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਢਾਈ ਏਕੜ ਵਿਚ ਸਤ ਟਨ ਚੌਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ— ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਇਕ ਨਵੀਂ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਢਾਈ ਏਕੜ ਜਾਣੀ ਇਕ ਹੇਕਟੇਅਰ ਵਿਚ 7 ਟਨ ਚੌਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ NRL 326-3 105 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੱਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਢੇ ਛੇ ਟਨ ਉਪਜ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੇ. ਕੇ. ਕੇ. ਦੇ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਨਸਲਵਾਦੀ ਪ੍ਰਚਾਰ

ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ ਵਲੋਂ ਬਰੋਸ਼ਰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ

ਵਿਕਟੋਰੀਆ— ਨਸਲਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਮੇਤੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕਰੂਜ਼ ਲਾਈਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਰੋਸ਼ਰ ਉੱਤੇ ਡਾਪੀ ਗਈ ਤਸਵੀਰ ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੇ. ਕੇ. ਕੇ. ਦੇ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਨਸਲਵਾਦੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਬਰੋਸ਼ਰ ਵਿਚ ਇਕ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਕੁ ਕਲੱਕਸ ਕਲੈਨ ਦਾ ਬਾਣਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਕ ਯਹੂਦੀ ਔਰਤ ਹੋਲਨ ਮਿਨਟ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਵੱਲ ਦੁਆਇਆ ਤੇ ਫੈਰੀ ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਇਹ ਫੈਰੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਅਲਾਸਕਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਨਾਵਲਿਸਟ ਸੰਸਾਰ ਅਮਨ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ

ਵੈਨਕੂਵਰ— ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲਿਸਟ ਗਿਆਨੀ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਪਰਾਗ (ਚੈਕੋਸਲਵਾਕੀਆ) ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਸੰਸਾਰ ਅਮਨ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ 14 ਜੂਨ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਅਮਨ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਮਨ ਸਥਾਪਤ ਰਖਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡੈਲੀਗੇਟ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸੌ ਦੇ ਲੱਗ ਪਗ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੇਖਕ ਵੀ ਸ਼ਰਕਤ ਕਰਨਗੇ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਅਮਨ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਭਾਰਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਹ ਚੰਦ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ, ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ — ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ

ਪਟਿਆਲਾ— ਸੰਘਾਤਕਾਂ ਦੇ ਇਕ ਵਫਦ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾ ਅਸੀਂ ਕਦੀ ਇਹ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਚੰਦ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਬੀਬੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਐਮ. ਪੀ. ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਬਕ ਮੈਂਬਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਪੰਜ ਪੱਛਮੀ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਤੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ— ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ 8 ਜੂਨ 1983 ਤੋਂ ਪੰਜ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਤੇ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੱਛਮੀ ਯੂਰਪ ਦੇ ਪੰਜ ਦੇਸ਼, ਯੂਗੋਸਲਾਵੀਆ, ਫਿਨਲੈਂਡ, ਡੈਨਮਾਰਕ, ਨਾਰਵੇ ਤੇ ਆਸਟਰੀਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਗੁਟ-ਨਿਰਲੇਪ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣਨ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਦੌਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

‘ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਓ’ ਨਾਅਰੇ ਦਾ ਨਵਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ— ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਵਾਂਗ ‘ਗਰੀਬੀ’ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਲਈ 6 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਪਦ-ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੋ 25 ਜੂਨ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਹ ‘ਡਰਾਮਾ’ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਮੀਰੀ ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜਾ ਕਿੰਨਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ‘ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ’ ਵਜੋਂ ਉਭਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਪਦ-ਯਾਤਰਾ ਕੰਨਿਆ ਕੁਮਾਰੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜੋ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਣ ਤਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ‘ਸਫਲ’ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨੇ 1600 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤਹਿ ਕਰ ਲਏ ਹਨ।

“ਭੁੱਖ ਤੇ ਨੰਗ ਵਿਚ ਵਾਧਾ 1947 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੂਣਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਵਲੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਵੰਡ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 75 ਪਿੰਡ ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਨਵਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਫਾਰਮੂਲਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ— ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੈਬਨਟ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਮੱਸਿਆ ਹਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਫਾਰਮੂਲਾ ਬਣਾਉਣ ਉਸ ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤਰਤ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅਬੋਹਰ ਤੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਵੇ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਕੈਬਨਟ ਸਬ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ 90 ਮਿੰਟ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਸੁਝਾਇਆ ਕਿ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਅਤੇ ਅਬੋਹਰ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ 1970 ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਐਵਾਰਡ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਦੀ ਥਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਚੋਖੇ ਪਿੰਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਾਵੀ ਬਿਆਸ ਪਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਉਹ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ 1981 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਐਂਤ੍ਰਿਮ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸੰਬੰਧਤ ਰਾਜਾਂ ਵਲੋਂ ਨਾ ਕੇਵਲ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਸਗੋਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਵਰਤੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰਖੀ ਜਾਵੇਗੀ।

‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੂਚਨਾਵਾਂ

1. ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਦਿਤਾ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਨੂੰ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੜੀ ਜਲਦੀ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਹਫਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋਵਾਂਗੇ।
2. ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੋਸਤਾਂ, ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਤੇ ਹਮਦਰਦ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਅਤਿਅੰਤ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਚੰਦੇ ਭੇਜ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਿਤਾ ਹੈ।
3. ਹਫਤਾਵਾਰੀ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸਨੱਖਾ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਅੰਕ ਤੋਂ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਦੇ ਸੰਪਾਦਨ ਦੀਆਂ ਚੁਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਸ: ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ ਹੋਰਾਂ ਸੰਭਾਲ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕਵੀ ਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਵਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ‘ਕਵੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ’ ਬਿਮਲਾ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਸ: ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਰਸੀਏ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹਨ। ਸ: ਦਿਓਲ ਨੇ ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਵਲੋਂ ਵੀਅਤਨਾਮ ਵਿਚ ਕੰਟਰੋਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਰਮਾ, ਸਿੰਗਾਪੁਰ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ, ਨੇਪਾਲ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪ ਅਹਿਮ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਤੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਸਲਿਆਂ ਤੇ ਉਸਾਰੂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਲਈ ਵਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪ 1981 ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹੀ ਹਨ।
4. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਅਜੇ ਚੰਦੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਚੰਦੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰਨ ਤਾਕਿ ਅਖਬਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕੇ।
5. ਅਗਲੇ ਅੰਕਾਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਕਾਲਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਲਾ, ਸਾਹਿਤ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਗੇ।

ਰਸਤਾ ਰੋਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਬਾਰੇ ਚੁਡੀਸ਼ਲ ਇਨਕੁਆਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਿਟਾਇਰਡ ਜੱਜ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ. ਕੇ. ਦੂਬੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹਿੰਸਾਤਮਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ 4 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਰਸਤਾ ਰੋਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਹਿੰਸਾਤਮਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ।

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਟ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਅਦਾਕਾਰ



ਖੱਬੇ ਤੋਂ ਸੱਜੇ : ਨਵਬਰਨ ਅਰੀਤ, ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ, ਦਲੀਪ ਭੱਟ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੇਵਲ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਜੋਸ਼ ਮਾਰਗ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ— ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ ਸੜਕ ਦਾ ਨਾਂਅ ਉਘੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਗੂ, ਅਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮੀਏ ਤੇ ਪਤਰਕਾਰ ਸਾਥੀ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ ਦੇ ਨਾਂਅ ਉੱਤੇ ਰਖ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਸੜਕ “ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ ਮਾਰਗ” ਅਖਵਾਏਗੀ।

ਸਾਥੀ ਜੋਸ਼ ਇਸ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਸਥਿਤ ਪਿੰਡ ਚੇਤਨਪੁਰਾ ਤੋਂ ਸਨ। ਇਹ ਪਿੰਡ ਏਥੋਂ 28 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਫਾਸਲੇ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਸੜਕ ਦਾ ਨਾਂਅ ਸਾ: ਜੋਸ਼ ਦੇ ਨਾਂਅ ਤੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਸ: ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਾਥੀ ਜੋਸ਼ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸ਼ੋਕ ਸਮਾਗਮ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਏਥੇ ਡੀ. ਸੀ. ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਦਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿਤੀ।

ਸ: ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ

28 ਮਈ ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਖੇਡੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਡਰਾਮਿਆਂ ਨੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਥਾਹ ਉਤੇਜਨਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਸ: ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸਮੇਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਆਸ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ-ਨਾਟਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਸਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸ: ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਨਵੀਂ ਰੂਹ ਭਰ ਕੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਭਰਪੂਰ ਸੁਆਗਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਾਂ!

THE CANADA DARPAN FORTNIGHTLY

P.O. BOX 67344 STN 'O'

Vancouver, B.C.

Chief Editor (Hon.): DARSHAN GILL
Editor: HARBHAJAN SINGH DEOL

‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਈ ਲੇਖਕ ਅਪ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਐਡੀਟਰ ਜਾਂ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ।



ਸੰਪਾਦਕੀ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਸਥਿਤੀ

ਪਟਿਆਲੇ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਵਲੋਂ ਨਵੇਂ ਐਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੰਮੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਪਾਏ ਜਾਣਾ ਇਕ ਸੰਕੇਤ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਗੱਲ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵੱਲ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਕੇਤ ਇਹ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰਵੀਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਬਣ-ਛਿਪਲੇਮੋਸੀ ਤੇ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਣਗੇ। ਮੇਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਜਿਹੜਾ ‘ਭੂਤ’ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਆਪ ਖੜਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ‘ਭੂਤ’ ਦੀਆਂ ਗਤੀ ਵਿਧੀਆਂ ਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਬੂ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ? ਇਸਦਾ ਇਕ ਹੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗਲਬਾਤ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਮਕਾ ਕੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ diffuse ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਸੰਕੇਤ ਇਹ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਕਿਸ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਦੋਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਪਹਿਚਾਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਵਾਰਮੁਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਗਰਸ-ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ 40 : 60 ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਸੋਚੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀ choices ਹਨ? ਰਾਜਸੀ ਪੰਡਤਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰ ਫੈਸਲਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 52 ਵੀਂ ਸਦੀ ਸਿੱਖ ਵੋਟ ਹੈ ਤੇ 48 ਵੀਂ ਸਦੀ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਜੋ ਜ਼ਹਿਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਿਸਾਤਮਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਭਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜਾ ਘਟਣ ਦੀ ਖਾਹ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਸ਼ਤ ਪਾਏ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੇ ਫਿਰਕੂ ਸੋਚਣੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਜੋ ਕੋਲ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਅਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵੀ ਪੈਣਾ ਹੈ।

ਇਹ ਗੱਲ ਸਭ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇਕੱਲੇ ਤੌਰ ਤੇ ਚੋਣ ਲੜ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਲਈ ਜਨਸੰਘ (ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀ ਰਾਜਸੀ ਗਾਂਢੇ ਸਾਂਝੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਾਂਗਰਸੀ feelers ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਟੋਹ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਹੀਲੇ ਬਣ ਜਾਣ।

ਆਖਰ ਫੈਸਲਾ ਰਾਜਸੀ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਵਿਸ਼ਲਾ ਨਾ। ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਲੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ — ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਮੁੱਖ ਗੱਲ ਹੁਣ ਇਹ ਹੈ।

ਸ: ਗੁਰਬਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਟਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਦੂਸਰਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਐਤਵਾਰ, 19 ਜੂਨ, 1983 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ 2 ਵਜੇ

Vincent Massey Auditorium Corner of 8th St. & 8th Ave, NEW WESTMINSTER

ਸਾਹਨੀ ਯਾਦਗਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਾਦੀਆਂ ਛੋਟੇ ਸਾਈਜ਼ ਦੀਆਂ ਛਾਪ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਤੇ ਉਹ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 188 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਪਾਸੋਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ।

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਬਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ, ਉਜਲ ਦੋਸਾਂਝ, ਅਜਮੇਰ ਰੋਡੇ ਤੇ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ। ਨਾਟਕ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਤੇ ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਤਨੰਟ ਨੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਮਨ ਜਿਤ ਲਿਆ। ਤੇ ਕਵੀ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਟੱਕਰ ਵਿਚੋਂ ‘ਚਿੰਗਾੜੀ’ ਨਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਈ। ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਨੌਜਵਾਨ ਕਵੀ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਮੰਚ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸਨ। ਹੁਣ ਉਹ C.F.U. ਤੋਂ ਪੀ. ਐਚ. ਡੀ. ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਖੀਰ ‘ਤੇ ਸਾਧੂ ਨੇ ਗੁਰਬਰਨ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਵਤਨੋਂ ਦੂਰ ਵਲੋਂ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦਿਖਾਨਾ ਦਾ ਵੀ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਗੁਰਬਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੇ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਬੜੀ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਸਿਰੇ ਚੜਾਇਆ।

ਗੁਰਬਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿਚ ਵਤਨੋਂ ਦੂਰ ਵਲੋਂ ਇਕੱਤਰਤਾ



ਸਾਧੂ

ਨਾਟਕਕਾਰ ਗੁਰਬਰਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਨਾਟਕ ਗਰੁੱਪ ਨਾਲ ਵੈਨਕੂਵਰ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਵੈਨਕੂਵਰ, ਬੀ. ਸੀ. ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਭਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਟਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਗੁਰਬਰਨ ਸਿੰਘ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕੱਲਾ ਨਾਟਕਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਹਸਤੀ ਵੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਇਥੇ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਡੇਢੀ ਮਈ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਮਿਲਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਬੜੇ ਛੋਟੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਗੁਰਬਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਲਬਾਤ ਵਿਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੇ ਬਦਲਦੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅਹਿਮ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 1947 ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਫਸਾਦਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਝੁੰਘਾ ਅਸਰ ਪਾਇਆ। ਉਹ ਇਕ ਹਾਕੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਖਿਡਾਰੀ ਤੇ ਹਸਮੁਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੋਂ ਬਦਲਕੇ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਬਣ ਗਏ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 1975 ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਲਾਹ ਦਿਤਾ ਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਿਥੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਟਕ ਵਿਹਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰਦੇ ਸਨ ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਇਧਰ ਲਾਉਣ ਲੱਗੇ।

ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਹੋਰਨਾਂ ਕੁਝ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਨੂੰ ਕਾਲਜਾਂ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਬੁਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੇ ਪੰਜੇ ਤੋਂ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਇਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਨਾਟਕ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੁੱਦਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟ ਕਰਨਾ, ਸਟੇਜ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਤੇ ਡੈਕੋਰੇਸ਼ਨ ਆਦਿ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬੁਧੀਜੀਵੀ ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਸਮਝਣ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਖਾਸ ਖਾਸ ਲੋਕ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਇਹ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਟਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਡਾਇਰੈਕਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਐਕਟਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਤਰ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਸਮਝ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਐਕਟਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਸ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਪਾਤਰ ਮੁਤਾਬਕ ਢਾਲ ਸਕੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਲੋਕ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਟਕਾਂ ਬਿਨਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਥੱਪੀ ਗੋਗਲਸਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਪਹਿਲੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਦੂਜੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸਮੇਂ ਦੂਰ ਕਰ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਗੁਰਬਰਨ ਹੋਰਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦਸ ਮਹੀਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਾਟਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਉਹ ਅਠਾਰਾਂ ਜਾਂ ਵੀਹ ਰਾਤਾਂ ਨਾਟਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੋਂ ਬੱਸ ਬੈਠ ਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਿਸ ਪਿੰਡ ਨਾਟਕ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਟੇਜ ਵਰਗੀ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ- ਬਹੁਤੀ ਵਾਰੀ ਗੱਡੇ ਖੜੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕੰਮ ਸਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਤੇ ਨਾਟਕ ਕਰਕੇ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਵਾਪਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੂਜੀ ਦੁਪਹਿਰ ਫਿਰ ਬਸ ਵੜ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਲਈ ਚੱਲ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਨਾਟਕ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਤੇ ਦੂਜੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਟਾਂਦਰਾ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਸਫਰ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਸ ਸਰਵਿਸ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਉਹ ਔਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਜ਼ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਸਫਰ ਕਰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਸਾਲ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਉਹ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਨਾਟਕ ਮੇਲਾ ਤੇ ਹੋਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਆਪਣੇ ਨਾਟਕ, ਸਮਤਾ, ਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਾਪਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੰਚ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ। ਇਹ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਗੰਢੇ ਗੀਤ ਤੇ ਲਚਰ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹਦੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਵੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਮੰਚ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕੈਸਟ ਟੇਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਗੁਰਬਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖਾਬਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਛਾਪਣੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਜਦੋਂ ਕਿਤਾਬ ਛਾਪਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਥੋੜੀ ਛਾਪਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹਦੀ ਕੀਮਤ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਛੁੱਟ ਲਾਇਬਰੇਰੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਪਾਠਕ ਦੇ ਜਿੰਧੀ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕ ਪੰਦਰਾਂ ਜਾਂ ਵੀਹ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ ਕਵਿਤਾ ਜਾਂ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਪਰ ਵੱਡੀ ਜਿਲਦ ਵਿਚ ਲਪੇਟੀ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬਲਰਾਜ

ਮੁਹੱਬਤਰੂਮੇ

‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਸਾਂਝੀ, ਦਲੇਰਾਨਾ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਪਰਸਤੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ। ਪਰਚੇ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੁਚੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਮੈਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਵਿਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਪਾਵਾਂ।

15 ਜੂਨ ਦੇ ਈਸ਼ੂ ਤੋਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ 15 ਤਰੀਕ ਵਾਲੇ ਈਸ਼ੂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਲਮ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੰਨਾ ਲਿਖਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ - ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਹੋਵੇਗਾ ‘ਪੇਂਟ ਦਸਤਕ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ’ ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਬਦਲੇਸ਼ੀ/ਦੋਸੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਣਗੇ।

15 ਜੂਨ ਦੇ ਈਸ਼ੂ ਲਈ ਜਲਦੀ ਹੀ ਮੈਟਰ ਭੇਜਾਂਗਾ। ਇਹ ਮੈਟਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ‘ਦਰਪਣ’ ਵਿਚ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਹਾਂ ਇਕ ਗੱਲ। ‘ਦਰਪਣ’ ਨੂੰ ਕਲਾ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਹੋਰ ਸੰਵਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਤੁਹਾਡਾ
ਸੁਖਿੰਦਰ

ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਇੰਟਰਵਿਊ “ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿਰਫ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ” — ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਛਪਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹਫਤਾਵਾਰ ‘ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ’ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਆਗੂ “ਸਿਰਫ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੈਂ ਐਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ” ਉਸਨੇ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਕਸ਼ਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਨਾਂ ‘ਬੰਬਰ ਖਾਲਸਾ’ ਹੈ।

ਇੰਟਰਵਿਊ ਸਮੇਂ ‘ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ’ ਦੇ ਐਡੀਟਰ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ, “ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਮੰਤਵ ਸਾਂਝਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਅਤੇ ਡਾ: ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੜਦੇ ਕਿਉਂ ਹੋ?” ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿਤਾ, “ਮੇਰਾ ਮੰਤਵ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨਹੀਂ, ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਹੈ। ਆਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ ਤੋਂ ਵੀ ਅਗਲੀ ਗੱਲ। ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਚ ਏਨਾ ਹੀ ਫਰਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੱਲੀਬਾਤੀ ਨਿਰੋਲ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਸਿਰ ਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ... ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਝਗੜਾਈ ਨਹੀਂ...। ਇਕ ਪਾਸੇ ਉਹ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਢੱਲਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਹਲਵੀਆ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਤੁੱਕ ਨਾਲ ਵੜੇ। ਪਕਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ। ਬੈਠਾ ਹੋਣਾ ਹੋਣ ‘ਚ ਬਿਆਨ ਦੇਣੇ ਕਿ ਨਿਊਕਲਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਨੇਪਾਲ, ਵਾਈਟੀਡ ਖੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹਾਂ” (‘ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ’ ਮਿਤੀ 20.5.83)।

ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਰਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਅਕਾਲੀ ਇੰਦੀ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਹਥਰ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਨਰਕ ਬਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ (ਇਸ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਨਰਕਧਾਰੀਆਂ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ)।

ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵਾਕੀ ਤਾਂ ਗਲ ‘ਚ ਪੈ ਗਏ ਮਤੇ ਹੋਏ ਸਮ ਤੋਂ ਭਰ ਕੇ ਮੋਰਚਾ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਨ ਬਾਬਤ ਜਾਂ ਅਜਲ ਵੰਡ ਵਾਲੇ ਪਾਖੰਡੀ ਲੀਡਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਧਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੇ ਮੋਰਚੇ ਚੋਂ ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਸੋਢੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜਾ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਉਸ ਨਾਲ ਉਹੀ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅੱਗੇ ਦਰੋਹਾਦਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੁੱਟੀ ਪਰਚਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਭੇਜਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮੰਤਵ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ— ਇਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਕਾਲਜ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿਵਲ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ, ਬਿਜਲੀ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾ ਡਿਗਰੀ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਤਿੰਨਾਂ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ 180 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਕਾਲਜ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਖਰਚ ਛੇ ਕਰੋੜ ਪੈਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਾਖਲਾ ਵਰਤਮਾਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਾਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਆਖਰੀ ਜਾਮ

ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ

ਦੋਸਤੀ ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਿਚ

ਵਿੱਥ ਕੇਵਲ ਇਕ ਉਲਾਂਘ ਦੀ ਹੈ

ਇਕ ਯੁਗ ਜੋਤੀ ਦੋਸਤੀ ਪਿਛੋਂ

ਤੂੰ ਇਸ ਦੇ ਵੀ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ?

ਲੇ ਮੈਂ ਉਲਾਂਘ ਪੁੱਟਦਾ ਹਾਂ

ਤੇ ਤੇਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ

ਦਲ ਵਲੋਂ 17 ਜੂਨ ਨੂੰ 'ਇਕ ਦਿਨਾ ਕਾਰਵਾਈ' ਦਾ ਐਲਾਨ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ— ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਵਜੋਂ 17 ਜੂਨ ਨੂੰ 'ਇਕ ਦਿਨਾ ਕਾਰਵਾਈ' ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਆਪਾ ਵਾਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਲੱਖ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੇ ਜਥੇ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਤੋਂ ਬਾਦ ਦਲ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਐਲਾਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਇਕ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਇਸਦਾ ਐਲਾਨ 14 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਨ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਉੱਤੇ 14 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਚੋਣਵੇਂ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕ ਕੈਂਪ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਛੇ ਜੂਨ ਤਕ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਖੇ ਹੋਏ ਵਲੰਟੀਅਰ ਅਗੋਂ ਸਰਕਲ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣਗੇ। ਇਹ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਅੱਠ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਜੂਨ ਤਕ ਲਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਾ ਵਾਰਨ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ 31 ਮਈ ਤਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਭਾਵੇਂ ਟੀਚਾ ਇਕ ਲੱਖ ਵਲੰਟੀਅਰ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਇਹ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਸਹੁੰ ਚੁਕੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ, ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ, ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੌਭੰਡਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਜਥੇਦਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਸਹੁੰ ਚੁਕਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਉਘੇ ਸਨ : ਯੂ. ਕੇ. ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਬਚਿਤਰ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਐਮ. ਪੀ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੁਝ ਵਰਕਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਚਿਤੌਣੀ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ— ਅਸਿੱਧਲੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦਾਨਾ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਮਨ-ਅਮਾਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਰਜ਼ੇਗੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਡੀ. ਸੀ. ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਨਿਰਪੱਖ ਰਵੇਈਆਂ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਸਖਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਮੁੱਖ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਮਨ-ਅਮਾਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਡੇਡਾ ਵਿਚ ਵੀ ਉਥੋਂ ਦੇ ਡੀ. ਸੀ. ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੀ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਖ਼ਮ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਨ-ਅਮਾਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਰ ਵੋਟਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ, ਖੌਫ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਨੰਤਨਾਗ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।



ਸੱਸ ਪਿੱਟਣੀ ਪੰਜੇਬਾਂ ਪਾ ਕੇ
ਲੋਕੀਂ ਭਾਵੇਂ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰੇ।

ਦਲ ਵਲੋਂ ਫਾਰਮੂਲਾ ਰੱਦ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ— ਅਕਾਲੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਇਥੇ ਦੁਪਹਿਰ ਬਾਦ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਇੱਕਾ ਐਮ. ਪੀ. ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਲਿਆਏ ਗਏ ਕੇਂਦਰੀ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।

ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰੇਗਾ। ਅਤੇ ਉਹ ਰਾਵੀ-ਬਿਆਸ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ।

ਰਵੀਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਬੰਦ-ਕਮਰਾ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਅੰਦਰ ਰਹਿ ਕੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ 'ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਲ' ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਵੀਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਮਰਿੰਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਆਏ ਸਨ।

ਭਜਨ ਲਾਲ ਲੁਕਣ-ਮੀਟੀ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਨਰਾਜ਼ ਇੱਕਾ ਵਿਧਾਇਕ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ— ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਜਨ ਲਾਲ ਦੇ ਮਈ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਾ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਮੁੜਿਆ ਸੀ ਪਰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਇੱਕਾ ਆਗੂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਉਸ ਨਾਲ ਲੁਕਣ ਮੀਟੀ ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਭਜਨ ਲਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਨਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਭਜਨ ਲਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਰਾਜ਼ ਦਿੱਲੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਈ ਦੂਸਰੇ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦੌਰੇ ਤੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਪਾਸ ਆਪਣਾ ਦੁਖ ਦਰਦ ਫੇਲਦੇ ਹਨ।

ਸੈਨੀਪਤ ਤੋਂ ਇਕ ਗੋਪਿੰਦਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਇੱਕਾ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਿਰੰਜੀ ਲਾਲ ਦੇ ਪੁਤਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਰਾਜ਼ ਮੰਤਰੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. ਡੀ. ਮੰਤਰੀ ਲਫਮਣ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਕਤਰਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਉਹ ਭਜਨ ਲਾਲ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਕਾ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਇਥੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਚ ਆਗੂ ਸਿਵਾਏ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਇੱਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਲਤਾਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲਫਮਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਵਿਚ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨਾਲ ਬੈਠਕ ਕਰਨ ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਾਕੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਅਸਾਮੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪਕਾਇਆ

ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਸਖਤ ਰੋਸ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ— ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਐਡੀਟਰਾਂ ਵਲੋਂ ਅਪਨਾਏ ਗਏ ਮਤੇ ਕਿ ਅਸਾਮ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਰੰਗਤ ਦੇ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਵਿਰੁਧ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਸ੍ਰੀ ਜੀ. ਪਰਥਸਾਰਥੀ ਨੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਐਡੀਟਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮਤਾ ਉਸ ਪਰੋਸ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅਪਨਾਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਫੌਜੀ ਹਾਕਮ ਜਨਰਲ ਜ਼ਿਆ-ਉਲ-ਹਕ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਕਰਾਚੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਇਸ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਾ ਜਫਰੂਲ ਹਕ ਸਨ।

ਇਸ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੇ ਹਿੰਦ ਦੇ ਸੂਬੇ ਅਸਾਮ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਕਤਲ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਗੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਮੌਤਾਂ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਸਦਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

— — —

ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਦਾ ਪਰੀਬੰਦ ਲਾਹਿਆ
ਬੱਢਾ ਬੇਈਮਾਨ ਹੋ ਗਿਆ।

ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ 'ਚ ਵੰਡਣ ਤੇ ਸਹਿਮਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ— ਇਥੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਦੇ ਹਿਤ ਨੂੰ ਸਨਮੁਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਜਾਣਾ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਣਗੇ।

ਪਰ ਰਾਤ ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਇਕ ਬੁਝਾਰਤ ਹੀ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ।

ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਦੋਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨੇਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੀ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੱਕਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਭੇਜ ਦੇਣਗੇ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਜੋ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਵੰਡ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁੱਪ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜੋ ਦੋ ਬੈਠਕਾਂ ਪਹਿਲੀ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਥ ਮੁਕਰਜੀ, ਬੇਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਆਰ. ਵੇਂਕਟਾਰਮਨ ਅਤੇ ਉਰਜਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਵ ਸ਼ੰਕਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਸ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਇਹ ਮਾਮਲਾ 'ਇਕ ਬਾਰ ਅਤੇ ਸਦਾ ਲਈ' ਨਜਿੱਠ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਸਭ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਪੁਰ ਪੁਲਸ ਵਲੋਂ ਕਈ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ

ਪਟਨਾ — ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਖੱਬੀਆਂ ਜਮਹੂਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਜਗਨ ਨਾਥ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੁਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਖਾਵਾਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕੀਤਾ।

ਸਾਂਝੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਦਰਭੰਗਾ ਅਤੇ ਮੁਜਫਰਪੁਰ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਸ ਵਿਖਾਵਾਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟ ਮਾਰ ਕਰਕੇ ਤਜਾਉਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ 1600 ਵਿਖਾਵਾਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਿਤੀ।

ਚਰਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੁਧ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ— ਲੋਕ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੌਧਰੀ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਖਬਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸ ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਈ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਨਰਸਰੀ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰੋ — ਪੈਸੇ ਕਮਾਓ

ਸਥਾਪਿਤ ਕਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਪਾਰ

120,000 ਡਾਲਰ ਦਾ ਬੂਟਿਆਂ ਦਾ ਸਟਾਕ

ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਆਦਿ ਰਲਾ ਕੇ 130,000 ਕੀਮਤ

1.4 ਏਕੜ ਦਾ ਏਰੀਆ ਅਤੇ ਨਾਲ 4 ਬੈਡ ਰੂਮ ਦਾ ਘਰ ਹੈ — 6-7 ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ

ਜੇ ਸਟਾਕ ਮੁੱਲ ਲੈ ਕੇ ਲਾਟ ਲੀਜ਼ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ — ਨਹੀਂ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁੱਲ — 3,39,000 ਹੈ

ਫੋਨ : 594-4421 ਚੱਕ ਗੋਟਕਨ (Chuck Goetken)

Atkinson and Terry Century 21

ਜੇ ਸੱਜਣ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ

584-9759 - ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ



ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ



JATHEDAR TALVINDER SINGH BABAR

ਖਾਲਸਾ ਜੀਓ,

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ

ਪੰਥ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਬੋਲਬਾਲੇ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘਾਂ 'ਤੇ ਅੱਜ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਸਾਮਰਾਜ ਅਕਹਿ ਤੇ ਅਸਹਿ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨੌਂਹ ਨੌਂਚ ਕੇ ਲੂਣ ਭਰ ਦੇਣਾ, ਮੰਜੀ ਲਾ ਦੇਣਾ, ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਝਟਕੇ ਦੇਣੇ, ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪਾ ਕੇ ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਕੇ ਲੱਤਾਂ ਭੰਨ ਦੇਣੀਆਂ, ਪੁੱਠੇ ਟੰਗ ਕੇ ਬਾਟਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਅਤੇ ਬਾਦ 'ਚ ਕੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਝੂਠੇ ਪੁਲਸ-ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾ ਦੇਣੇ ਆਦਿ।

ਅੱਜ ਇਹ ਅਖੌਤੀ ਅਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਪਰਮੇ ਧਰਮ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸੰਗੀਨਾ ਖੋਭ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ, ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭਲਾ ਕੀ ਬਿਪਤਾ ਪਈ ਹੈ, ਕਿ ਉਹ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਰੋਲ ਦੇਣ।

ਇਕ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. ਮਰਿਆ ਅਤੇ ਹਕੂਮਤ ਤੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਉਸ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਉਹਦੀ ਗੋਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਮਰ ਤੀਕ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਘਰ ਬੈਠੀ ਵਸੂਲ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਬਾਦ 'ਚ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗਰੈਜ਼ੂਟੀ ਮਿਲੇਗੀ।

ਜਿਹੜੇ ਸਿੰਘ ਪੁਲਸ ਨੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਣੇ ਦਰੋ ਦਰ ਰੁਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਲੰਗਰ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜ ਕੇ ਦਿਨ ਕਟੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਦੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਟੁੱਕਰ ਚੱਬ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਝੂਠੇ ਪੁਲਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਹਰੇਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੇ ਨਾ 30-30 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਫਿਕਸਡ ਡੀਪਾਜ਼ਟ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਦੇ 300 ਰੁਪਏ ਮਾਸਕ ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਨਿਆਣਿਆਂ ਨੂੰ ਰੁਲਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਫੰਡ ਵਧੇਰੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ।

ਅਸੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਬੈਠੇ ਸਿੰਘ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀਵਾੜਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ, ਤਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਏਨਾ ਕੁ ਇਨਸਾਨੀ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਫਰਜ਼ ਤਾਂ ਪਛਾਣੀਏਂ, ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘ, ਕਿਸੇ ਜੱਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬੰਨੇ ਬਦਲੇ ਝਗੜ ਕੇ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਤੁਹਾਡੇ ਚੰਗੇਰੇ ਭਵਿੱਖ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਧਰਮ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਕੇ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰ ਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ਰਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲ ਝਾਤੀ ਮਾਰ ਕੇ ਵੇਖੋ, ਹਰੇਕ ਬਾਪ ਦਾ ਮੋਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਏਨਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਹਰੇਕ ਸਿੱਖ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਬਬਰ ਖਾਲਸਾ ਵਲੋਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਇਸ ਸ਼ਹੀਦੀ ਫੰਡ ਵਿਚ ਯਥਾ-ਸ਼ਕਤ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੌਮੀ ਫਰਜ਼ ਪੂਰਾ ਕਰੇ।

**ਪ੍ਰਾਰਥਕ :— ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ
ਜਥੇਦਾਰ ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਬਰ,
ਬਬਰ ਖਾਲਸਾ**

ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਲਈ ਮਾਇਆ ਭੋਜਣ ਦਾ ਪਤਾ :

BABAR KHALSABox 77034, STN. 'S'
Vancouver, B.C. V5R 5T4

(ਨੋਟ : ਚੈਕ BABAR KHALSA ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਭੇਜੇ ਜਾਣ)

ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ :

SURJAN SINGHNO 1 - 45 KINGSWAY, VANCOUVER, B.C.
CANADA

Tel.: (604)872-3210

ਅਸਲ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕੀ ਹੈ ?

(ਅਖੌਤੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਮੁਖੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ 2 ਅਪਰੈਲ 1983 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਟੇਪ ਰਿਕਾਰਡਿਡ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੇ ਅਧਾਰਤ)

(ਨੋਟ—ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ 'ਕੋਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦਾ 15 ਮਈ 1983 ਦਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ)

ਪੁ: ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਤੀਜੀ ਕੌਮ (Nation) ਸਮਝਦੇ ਹੋ।
ਉ: ਹੋ ਈ ਤੀਜੀ Nation.
ਪੁ: ਤੀਜੀ Nation ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ?
ਉ: ਮੈਂ ਈ ਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵੀ ਸਮਝਦਾ ਸੀ।
ਪੁ: ਤੁਸੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਲੀਅਤ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?
ਉ: ਹੈ ਵੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡਾ ਰਾਜ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਅਸੀਂ ਤੀਜੀ Nation ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ Hypothetically ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਪੁ: ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਦੇ ਵਿਚ, ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ, ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੀ movement ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ.....
ਉ: It has been moved, it has been moved.
ਪੁ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸਦੇ ਰਾਹੀਂ resolution move ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ?
ਉ: ਨਹੀਂ, ਗਲਤ ਹੈ ਐਵੇਂ ਗੱਲਾਂ ਐਵੇਂ propoganda ਸਾਨੂੰ ਕਈ countries ਨੇ offer ਕੀਤੀ ਹੈ.....
ਪੁ: ਉਹ propoganda — ਅੱਡਾ ਉਥੇ ਕੀ ਇਹ resolution ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਤੀਜੀ Nation ਆ, ਇਕ Independent nation ਹੈ?
ਉ: ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਹ ਹੋਗਾ N.G.O. status, Non-government organization status ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਲਿਸਟ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਦੀ ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ। ਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ PLO ਹੋਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਲੀਆਂ ਗੋਰਮਿੰਟਾਂ ਨੇ recognize ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਉਸਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਬਣੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਹੁਣ ਗਲਤ ਪਰਪੋਜ਼ੀਟ ਦਾ ਕੀ ਇਲਾਜ ਕਰੀਏ।
ਪੁ: ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਾਲੇ ਅਰਬ ਮਹਾਂ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਇਕ ਟਾਪੂ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ?
ਉ: ਜਜ਼ੀਰਾ ਲੈਣਾ... ਮੈਨੂੰ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਇਥੇ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦਾ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ। ਹੈ... ਉਹ Bag ਮੇਰਾ ਹੋਗਾ ਉਹ ਟਾਪੂ ਆ ਮੇਰਾ। ਕੱਲ੍ਹ ਸੱਤ ਘੰਟੇ ਮੈਂ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਤੇ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ ਇਹ ਗੱਲ ਸਿਰਫ਼ ਐਮੇਂ ਨਾ They want to create panic. They want to create a situation, give the dog a bad name. ਉਹ ਇਹ situation create ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਆ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਵਲੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਚੰਗਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਇਹਦੇ ਵਿਚੋਂ। I am not afraid of that situation. ਮੈਨੂੰ ਆਹ ਸਾਡੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਅੱਜ ਹੀ ਫੋਨ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਇਨਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੀ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ High level ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਸਾਡੀ ਵੀ ਆਪਣੀ ਇਨਟੈਲੀਜੈਂਸ ਆ Khalistan Intelligence ਸਾਡੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹਨੇ ਆਖਿਆ ਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ Assassination ਜੇ ਹੋ ਉਹ Plan ਕਰੋ। ਜੇ ਉਹ ਮੁਕ ਜਾਏ ਤਾਂ ਗੱਲ ਜੜ੍ਹ ਮੁਕ ਜਾਏ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਇਹ ਬੜੇ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਨੇ ਫਿਰ ਤੂੰ ਅੱਜ ਕਹਿ ਦੇਈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ। ਜੇ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ Assassination ਨਾਲ ਈ ਗੱਲ ਮੁਕ ਜਾਣੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣੀ। ਜੇ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ Assassination ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਵਧੇਗੀ ਘਟੇਗੀ ਨਹੀਂ। I am glad, ਉਦਾਂ ਵੀ ਮੈਂ ਮਰ ਈ ਜਾਣਾਂ।
ਪੁ: ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਥੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ?
ਉ: ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਫੋਨ, ਸਾਡੇ Sources ਤੋਂ। ਸਾਡੀ Khalistan Intelligence Sources ਤੋਂ। Now we are working as a Govt. We have set up our own department over their.
ਪੁ: ਠੀਕ ਹੈ... ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਚਿੰਨੀ ਹੈ ਇਹ ਸੱਤ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ confidential ਲਿਖੀ ਸੀ?
ਉ: ਹਾਂ
ਪੁ: ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਗੋਲੀਜ਼ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ?
ਉ: ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਆਖਿਆ ਸੀ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਰ ਦਿਉ। ਮੈਂ ਪੁਛਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਐਸੀ ਗੱਲ ਹੈ ਨਹੀਂ ਜੋ confidential ਲਿਖੀ ਹੋਵੇ। ਗੱਲ ਨੂੰ Propagate ਵੀ ਤੇ ਕਰਨਾ ਨਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਾਹਦੇ ਨਾਲ ਦੱਸੀਏ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਤਾਂ Thought ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਠਿਆ। Thought ਨੂੰ Multiply ਕਰਨ ਦਾ ਹੋਰ ਕੀ ਤਰੀਕਾ। ਦੇ ਈ ਤਰੀਕੇ ਆ ਨਾ ਕਿਸੇ Thought ਨੂੰ Disseminate ਕਿੰਦਾ ਕਰੇਗੇ। ਜੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮੇਰੇ ਕਈ ਮੈਨੂੰ, ਕੱਲ੍ਹ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਇਕ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰ ਸੀਐਚ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਜੀ ਪਰੈਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰਿਆ ਕਰੋ। ਤੁਸੀਂ ਬੜਾ ਪਰੈਸ ਨਾਲ frank ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਓ। You should always avoid meeting the press. You should always say, 'I am not available' ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਮੈਥੋਂ ਨਹੀਂ ਭਰਾਵਾ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਠੱਗੀ ਹੋਣੀ। ਹੈਂ ਜੀ, ਜਦ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੱਚੀ ਆ ਸਗੋਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਆਵੇ ਆ ਕੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਡਿਸਕਸ ਕਰੇ ਜੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ reason ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਉਹ ਠੀਕ ਆ। ਜੇ reason ਤਾਂ damn wrong. ਫਿਰ ਮੈਂ ਨਾ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਣੀ ਆ। ਮੈਂ hypocrisy ਕਿਉਂ ਕਰਾਂ ਕੋਈ ਆਉਂਦਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਿਟਾਉਂਦਾ। ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ honest ਹੋਵੇਗਾ He will be definitely think ਪਕ ਯਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਆ। ਜੇ ਮੈਂ ਐਵੇਂ ਈ ਕਰੀ ਚਲਾਂ I am not available I am very busy ਜਿੰਦਾ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸੈਕਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਦਤ ਹੁੰਦੀ ਆ ਨਾ। ਸਾਡੇ Bearoucrats ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਆਦਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਬੈਠੇ ਸਾਡੇ ਚਾਹ ਪੀਣਗੇ-ਸਾਹਿਬ ਬਹੁਤ ਬਿਜ਼ੀ ਨੇ He is busy in a meeting. ਮੈਂ ਉਹ ਸਾਡਾ ਫਾਈਨਾਨਸ ਸੈਕਟਰੀ ਮੈਂ ਦੇ ਵਾਰੀ ਉਸਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕੀਤਾ, ਹੈਂ ਜੀ ਨਾਰੰਗ ਸੀ - ਮੈਂ ਨਾਰੰਗ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਆ ਐਥੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸੀ Sir he is very busy in a meeting he will come as soon as he is free. ਮੈਂ ਘੰਟਾ ਹੋ ਗਿਆ ਐਥਾ ਘੰਟਾ ਹੋ ਗਿਆ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਦੇਖਾ ਤਾਂ ਸਹੀ ਕਿਹੜਾ ਐਨਾ ਸੀਰੀਅਸ ਮੈਟਰ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਗਿਆ ਸਾਲਿਆਂ ਨੇ ਭੁਟ ਐਦਾਂ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਜਾਣੇ ਸੈਕਟਰੀ ਐਦਾਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਚਾਹ ਦੀ ਇਕ ਪਿਆਲੀ ਪਈ ਸਾਡੇ ਡਿਸਕਸ ਦੇ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਰਿਆ ਐਸੀ ਕੀ ਤੇਸੀ ਤੁਹਾਡੀ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ Busy meeting ਹੈ ਰਹੀ ਐਓ। Simply to create ਉਹ ਕਰਦੇ ਕੱਖ ਨਹੀਂ

ਇਹ ਕਰਦੇ ਆ I am very busy. ਇਕ ਟਕਨੀਕ ਆ ਕੱਲ ਮੇਰਾ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰ ਮੈਨ ਐਡਵਾਈਜ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਮੈਥੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਭੁਟ ਨਹੀਂ ਮੈਥੋਂ ਬੋਲ ਹੋਣਾ।

ਪੁ: ਆਪਣੇ ਮੁਢਲੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕੈਰੀਅਰ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਬੜੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਸੀ ਉ: ਮੈਂ ਹੁਣ ਵੀ ਪਰੋਗਰੈਸਿਵ ਹਾਂ। ਸਿੱਖੀ ਨਾਲੋਂ Progressive thought ਹੋਰ ਕੋਈ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ।
ਪੁ: ਤੁਹਾਡਾ ਸਬੰਧ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਵੀ ਸੀ?
ਉ: ਸੀਗਾ, ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਰਿਹਾ Not only member, high ranks ਵਿਚ ਰਿਹਾ।
ਪੁ: ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਆ ਗਏ?
ਉ: ਮੈਂ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਬਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਟਿਕਟ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲੜਿਆ। Never, I always contested my elections as an independent.
ਪੁ: ਜਦੋਂ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਆਏ ਸੀ?
ਉ: ਮੈਂ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। Janta party was created by us.
ਪੁ: Was created by you? ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਲੜਿਆ ਸੀ ਉਹ ਕਿਸ ਟਿਕਟ ਤੋਂ ਲੜਿਆ ਸੀ?
ਉ: ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ।
ਪੁ: ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਟਿਕਟ ਤੋਂ?
ਉ: ਸਾਡਾ Eagle ਸੀ ਨਿਸ਼ਾਨ — ਈਗਲ। ਮੈਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਚ ਬਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਨਾ ਮੈਂ ਬਾਮਲ ਹੋਣਾ ਹੀ ਚਾਹੁੰਦਾ।
ਪੁ: ਸਿਵਾਏ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ?
ਉ: ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ ਸਟੂਡੈਂਟ ਲਾਈਫ ਵਿਚ। ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਮੇਰਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਮੈਂ ਉਸਤੋਂ ਛਾਇਆ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਟਿਕਟ ਤੋਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਲੜੀ ਹੋਵੇ। I have contributed my share. ਮੇਰੀ Good practice ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਬਾਮਨਿਆਂ ਵਿਚ 500 ਰੁਪਈਆ ਮਹੀਨਾ ਬੜਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਲਈ। I was the heaviest levy payor to the Communist party. ਬਾਕੀ ਡਾਕਟਰ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲਾ ਉਹ ਵੀ ਪੰਜ ਛੇ ਸੌ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।
ਪੁ: ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ?
ਉ: ਸਾਡਾ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।
ਪੁ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ Line of action ਹੈ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋ?
ਉ: ਹਾਂ।
ਪੁ: Totally, fully support ਕਰਦੇ ਹੋ?
ਉ: ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਗਲਤ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਨਹੀਂ। ਉਸਨੂੰ Misquote ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ। That is the misfortune. He has not done anything wrong, he is being misquoted purposely specifically by the Hindu communal press. ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਚੁਕਣ ਵਾਲੇ ਨੇ। Give the dog bad name and get rid. ਉਸ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰੇ ਨੇ। He has never talked anything wrong. ਬੜੀ ਹੀ responsibly ਉਹ ਬੋਲਦਾ।
ਪੁ: ਤੁਹਾਡੇ ਉਤੇ ਇਹ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸੀ ਲਫ਼ਜ਼ ਸਿੰਘ ਵੇਲੇ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਪਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੀ, ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਐ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਉਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਰਮੇਟ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਨੂੰ ਖੜਾ ਕਰਕੇ, ਪਰਮੇਟ ਕਰਕੇ ਛਾਇਆ ਉਠਾਇਆ?
ਉ: ਇਹ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੈ ਨਹੀਂ ਕੋਈ। ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਛਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੰਨਭਾਗ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਤੇ ਖੜੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਮਰਦੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਤੇ ਖੜੇ ਹੋਣਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ਨ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਤੇ ਖੜੇ ਰਹਿਣਾ। ਹੈਂ ਜੀ, ਮੈਂ ਗੱਲ ਦੱਸਾਂ, ਇਕ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਲਾਣਾ ਹੋਗਾ ਜਿਹੜਾ ਈਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਹੀ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਕ ਲਾਣਾ ਰੀਊਡਲ ਲਾਣਾ ਜਿਹੜਾ ਜਗੀਰਦਾਰ ਲਾਣਾ ਜਿਹੜਾ, ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਚਾਹੇ ਕੁਝ ਹੋਵੇ ਸਾਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਚੋਂ, ਮੁਗਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹੋ ਹਾਲ ਸੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੇਲੇ ਵੀ ਇਹੀ Attitude ਸੀ, ਹੁਣ ਵੀ ਉਹੀ ਹਾਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਸੂਲ ਤੇ ਖੜੇ ਹੋਵੋ।
ਪੁ: ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ?
ਉ: ਹਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ। ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ।
ਪੁ: ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ?
ਉ: ਇਹ ਤਾਂ ਹੁਣ ਗਲਤ ਗੱਲ ਆ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੱਥ ਖੜੇ ਕਰਾਏ ਸੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ। ਉਥੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਜਾਣਦਾ ਕੋਈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। 98 ਫੀ ਸਦੀ ਪੀਪਲ, ਜਿਹੜੀ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਪਰੈਸ ਦੀ ਰੀਪੋਰਟਿੰਗ ਐ, ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਲੰਡਨ ਦੀ 'ਸੰਡੇ ਓਵਰਲੈਂਡਰ' ਦੀ ਇਹ ਰੀਪੋਰਟ ਹੈ ਕਿ 98% of the people sitting in that biggest congregation ਜਿਥੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਗੋਂ ਕੀ ਹੋਣਾ। They raised their hands in favour of Khalistan.
ਪੁ: In favour of Khalistan?
ਉ: ਉਸ ਸਵਾਲ ਹੀ ਸਿੱਧਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੋਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਚੋਂ ਜਿਹੜੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਉਹ ਹੱਥ ਖੜੇ ਕਰੋ? ਆਪ ਲੀਡਰ ਕਹਿੰਦੇ ਆ ਕਿ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਚਾਹੀਦੇ ਆ।
ਪੁ: ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਮਾਈਕ ਵਗੀਰਾ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ?
ਉ: ਸਟੇਜ ਦੇ ਉਤੇ ਬਗੜਾ ਹੋਇਆ?
ਉ: ਸੇ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਹੁਣ ਐਸਾ Consensus ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਕਹੀ ਜਾਏ ਕਿ ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਲੱਤਾਂ ਨੇ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਲੜਨਾ ਬੋਝੇ ਆ ਭਾਅ ਜੀ।
ਪੁ: ਮੈਨੂੰ ਇਉਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੇ ਇੰਗਨੀਓ ਵਿਚ ਇਕ ਦੇ ਪੇਪਰ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਭੂਤ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਵੈਸੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਕੁਲ 29 ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਦੋ ਧੜੇ ਹਨ?
ਉ: 29 ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਬਿਅਾਦਾ ਨੇ, ਦੇ ਵੀ ਹੋਣ ਉਹ ਵੀ ਬੜੇ ਨੇ। ਜੇ ਦੇ ਵੀ Sincere ਬੰਦੇ ਨੇ, ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਸੀ and I could too much, 29 ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਿਅਾਦਾ ਨੇ I am so happy, I am really glad, ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ 29 ਨੇ।
ਪੁ: ਜਿਹੜੀ ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, So called Govt., ਇਹਦਾ ਖਰਚ ਜਿਹੜਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਡਾ ਖਜ਼ਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਹੈ ਇਨਟੈਲੀਜੈਂਸ ਵੀ ਹੈ ਹੋਰ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ...?
ਉ: ਅਜੇ ਸਾਡੀ functional ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਡੀ। ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਹੈ self supporting ਹੈ।

ਇੰਟਰਵਿਊ ਸਮੇਂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਗਾਨ ਤੇ ਜਸਵੰਤ ਮਾਂਗਟ



ਪੁ: ਕਿਥੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਇਹ ਪੇਸ਼ੇ?
ਉ: ਲੋਕ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲੇ। ਜਿਹੜਾ ਤੁਹਾਡਾ ਇਹ ਖਿਆਲ ਏ ਨਾ ਕਿ ਇਥੇ 29 ਬੰਦੇ ਨੇ, ਉਹ ਗਲਤ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਥੋਂ ਹੀ ਬੜਾ ਪੈਸਾ ਆਉਂਦਾ ਔਰ ਜਾਂਦਾ ਵੀ ਬੈਂਕ ਡਰਾਫਟ ਰਾਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਬਈ ਚੋਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਕਾਊਂਟ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ। ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਲੁਕਵਾਂ ਅਕਾਊਂਟ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। It is publicized account.
ਪੁ: ਪਰ ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮੰਤਵ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮਦਦ ਦਏ ਤਾਂ ਕੀ ਤੁਸੀਂ accept ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ?
ਉ: Sure, why not, help ਲਈ ਤਾਂ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ।
ਪੁ: ਚਾਹੇ ਕੋਈ individual ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਗਰੁਪ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ?
ਉ: ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ, ਪੰਨਭਾਗ। ਇਹ ਸਰਕਾਰਾਂ ਈ ਨੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮਦਦ ਲੈਂਦੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਈ ਆਂ। ਉਹੋ ਜਿਹੀ।
ਪੁ: ਮਾਇਕ ਮਦਦ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤੇ ਜੇ ਹਥਿਆਰ...?
ਉ: ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਲਪ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੀਹਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ।
ਪੁ: ਜੇ C.I.A. ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਏ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਓ?
ਉ: ਵੈਸੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦੇ, ਇਨਟੈਲੀਜੈਂਸ ਨੇ ਦੇ ਟਾਊਟ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ। ਕੇ. ਜੀ. ਬੀ. ਦੇ ਜਾਂ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਦੇ, we dont want to be coon in the hands of the...
ਪੁ: ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਟਾਊਟ ਨਾ ਬਣਾਉਣ, ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਜ ਦੀ ਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣ...?
ਉ: ਦੇਵਾਂ ਕੋਈ ਕਰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਦਿੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਉਦਾਂ ਹੀ ਗੱਲ ਗਲਤ ਹੈ, philosophically. ਤੁਹਾਨੂੰ ਜੇ ਕੋਈ ਇਨਟਰੈਸਟ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਦਿਉਗੇ?
ਪੁ: ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ vested interest ਹੈ ਕਿ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ disintegration create ਕੀਤੀ ਜਾਏ?
ਉ: ਚੰਗਾ, We are happy... ਹੈ ਨਹੀਂ
ਪੁ: ... ਐਸ ਕਰਕੇ...?
ਉ: ਹੈ ਨਹੀਂ ਇਹ...
ਪੁ: ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਪੋਰਟ ਕਰਦੀ?
ਉ: ਵੈਸੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਆਫੀਸ਼ਲ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਦਿਤੀ ਹੈ ਆ ਸਾਡੀ ਆਫੀਸ਼ਲ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ। They give gave me the policy ਕਿ ਆਹ ਸਾਡੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ। ਲੋਕਿਨ I am now glad ਕਿ ਕੋਈ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ thinkers ਉਠ ਰਹੇ ਆ ਜਿਹੜੇ ਸਮਝਦੇ ਆ India is an artificial country and reorganization of that region is a must to create peace and stability in that region.
ਪੁ: ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ concept ਨੂੰ ਸਪੋਰਟ ਕਰੋਗੇ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੋਵੇਂ artificial ਮੁਲਕ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਏ?
ਉ: integrate ਤਾਂ ਹੋ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਆ। I am also for the integration, but United States of India.
ਪੁ: United States of India?
ਉ: Indo-Pakistan Sub-continent ਵਿਚੋਂ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਆ ਜਾਏਗਾ, ਵਿਚੋਂ ਨੇਪਾਲ ਆ ਜਾਏਗਾ, ਵਿਚੋਂ ਭੂਟਾਨ ਆ ਜਾਏਗਾ, Keeping their sovereignty intact and giving sovereignty to Khalistan.
ਪੁ: Autonomy?
ਉ: Sovereignty, I stand for sovereignty, I dont say autonomy.
ਪੁ: ਅੱਡਾ?
ਉ: ਅਟਾਨਮੀ ਕੋਈ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਭਾਅ ਜੀ, ਅਟਾਨਮੀ ਕੋਟ ਦਿੰਦਾ, ਅਟਾਨਮੀ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਚੁੱਤੀਆਂ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਆ। ਤੁਸੀਂ sovereignty ਕਹਿ ਦਿਓ। ਫਿਰ ਆਪਾਂ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਦੇਖੋ ਨਾ ਤੁਹਾਡੇ ਚਾਚਾ ਜੀ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੁਦੀ ਜੁਦੀ ਆ। ਨਾਂ ਵੀ ਜੁਦੀ

(ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ- 15, ਕਾਲਮ 3)

ਆਪਣੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਟਾਈਪ-ਸੈਟਿੰਗ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ

ਏਸ਼ੀਆ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ

(ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ)

6482, ਮੇਨ ਸਟਰੀਟ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਨਾਲ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਫੋਨ 324-6111 ਜਾਂ 321-6360

ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਫ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦਾ ਉੱਤਰ (ਕਿਸਤ ਪਹਿਲੀ)

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ,
ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਫ ਮੈਨੀਟੋਬਾ,
ਵਿਨੀਪੇਗ।

ਇਡੋ-ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼ ਸਰੀ, ਬੀ. ਸੀ. ਦੇ 8 ਅਪਰੈਲ 1983 ਦੇ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਇਕ ਬੜਾ ਲੰਮਾ ਲੇਖ ਛਾਪਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਨੀਪੇਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ (ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਗੁਪਤ ਰੱਖ ਕੇ, ਲੇਖ ਦੇ ਥੱਲੇ, "ਵਿਨੀਪੇਗ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ" ਦੇ ਅੱਖਰ ਲਿਖ ਕੇ, ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਫ ਮੈਨੀਟੋਬਾ, ਵਿਨੀਪੇਗ ਤੇ ਚਿੱਕੜ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਕੋਝਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ-ਸਾਲ 1982 ਤੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਗ਼ਬਨ ਕਰ ਲੈਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਥੋੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨਿਰਮੂਲ ਅਤੇ ਉੱਪਦਰੀ ਦੁਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ।

ਵਿਨੀਪੇਗ ਦੀ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੰਗਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰੱਖਕੇ, ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਫ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (1981) ਨੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਬਲਾਉਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ 17 ਜਨਵਰੀ 1982 ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਫ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦੀ ਜਨਰਲ ਬਾਡੀ ਨੇ 19.6 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਬਹੁ-ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਦੇ ਦਿਤੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਲ ਤਾਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (1982) ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਉਗਰਾਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਜੁਲਾਈ 1982 ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬੀ. ਸੀ. ਅਤੇ ਐਲਬਰਟਾ ਤੋਂ ਮਾਇਆ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ, ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਾਰ ਦੇ ਤੇਲ ਦਾ ਖਰਚਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਿਰੋਧੀ ਪੜੇ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਨਾ ਲੱਗੀ, ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅੰਦਰ ਇਹ ਅਵਾਹੀ ਉਤਾਰ ਦਿਤੀ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਖਰਚ ਲੈ ਕੇ, ਬੀ. ਸੀ. ਵਿਚ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਲਈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਤਾਈਂ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 6 ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰਥਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਪਰ ਸ੍ਰ. ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਮਾਨ (ਸੈਕਟਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ-1982) ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ (ਮੈਂਬਰ ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਗਰਾਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀ. ਸੀ. ਜਾਣਗੇ। ਪਰ ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਕਾਰ ਦੇ ਤੇਲ ਦਾ ਕੋਈ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਲੈਣਗੇ।

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ 23 ਜੁਲਾਈ 1982 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਅਗਸਤ 1982 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵੈਨਕੂਵਰ, ਐਡਮਸਟੋਰਫ, ਅਤੇ ਮੋਰਟ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ 130 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਮਾਇਆ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਉਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਾਲ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਥੱਲੇ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਜੋ ਦੂਜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜੋ ਰਕਮ ਬੀ. ਸੀ. ਦੇ 130 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਫ ਮੈਨੀਟੋਬਾ, ਵਿਨੀਪੇਗ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਸਰੀ. ਬੀ. ਸੀ. ਤੋਂ ਛਪਣ ਵਾਲੇ 8 ਅਪਰੈਲ 1983 ਦੇ ਇਡੋ-ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਜੋ ਲੇਖ ਛਾਪਿਆ ਹੈ ਇਹ ਕਿਸੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਦੋਖੀ ਦੀ ਕਲਮ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਛੁਪਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਹੋਰੇ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਪਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਝਾ ਕਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੌਣ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ? ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਅਜੇ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ। ਅਸੀਂ ਇਡੋ-ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਐਡੀਟਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਗੇ। ਸ੍ਰ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਉੱਤਰ ਆਉਣ ਤੇ ਅਸੀਂ 8 ਅਪਰੈਲ ਦੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਲਾਏ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਦੁਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵੇ ਸਾਹਿਤ ਉੱਤਰ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਮਿਤੀ : 24 ਅਪਰੈਲ, 1983

ਸਾਲ 1983—ਪ੍ਰਧਾਨ :—ਲਹੌਰਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
ਸਾਲ 1983—ਸਕੱਤਰ :—ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ

STATEMENT OF FUNDS COLLECTED

Herebelow is the detailed statement of funds collected by S. Raj Singh Maan and S. Jaswant Singh Sidhu, on behalf of Sikh Society of Manitoba, Winnipeg, from various cities and towns of British Columbia, in July and August 1982.

Receipt No. Name of Donor, Town or Village Amount (Dollars) Date

401 Jagjit S. Sidhu, Abbotsford	101	July 23
402 Bibi Harnam Kaur, Abbotsford	250	"
403 Jaspal S. Makkar, Abbotsford	51	"
404 Rajinder S. Gill, Abbotsford	51	"
405 Hakim S. Gill Abbotsford	50	"
406 Ajit S. Sekhon, Abbotsford	101	"
407 Devinder S. Brar, Abbotsford	100	"
408 Balwant S. Hare	251	July 24
409 Amar S. Dhaliwal, Nathuwala Haini	50	"
410 Kartar S. Sidhu, Maiyawala	250	"
411 Mohinder S. Brar, Abbotsford	51	"
412 Gurdarshan S. Sandhu Sahnawala	101	"
413 Gian S. Grewal, Jodham	101	"
414 Chamkaur S. Sidhu, Alamwala	201	"
415 R & B Grovers Ltd., Jagraon	100	"
416 Brijpal S. Dhaliwal, Machchi Ke	51	"
417 Albel S. Gill, Mallan Pur	101	"
418 Ajit S. Dhillon, Dhilwan	50	"
419 Jaswant S. Riarh, Hargarh, Hoshiarpur	100	"
420 Darshan S. Mahal, Mahal Gill	101	"
421 Harbhajan S. Randhawa, Randhawa	100	"
422 Malkiat S. Dhesi, Raipur	101	"
423 Kartar S. Jagpal, Jagpalpur	50	"
424 Mukhtiar S. Toor, Khosa	101	"
425 Pargat S. Bains, Hoshiarpur	50	"
426 Joginder S. Brar, Nawan Chand	500	"
427 H & H Farms Ltd. Nawan Chand	51	"
428 M & G Bros. Farms Ltd., Nathuwala	200	"
429 Gurnaib S. Brar, Malla,	51	"
430 Gurmeet S. Sidhu, Jaidawla Bara,	101	"
431 Balwinder S. Dhaliwal, Jagroan,	100	"
432 Dalip S. Sidhu, Behbal Kalan,	151	"
433 Sukhdev S. Gill, Dhudi Ke	25	July 25
434 Nachhatar S. Gill Maddo Ke,	20	"
435 Major S. Gill, Channan Wala,	20	"
436 Bibi Bhajan Kaur, Channan Wala,	10	"
437 Darshan S. Kahna Ke	10	"
438 Kehar S. Barraich, Abbotsford,	10	"
439 Chananwala, Channanwal, Mission City,	10	"
440 Bibi Harminder K. Sidhu, Lande Ke,	20	"
441 Gurcharan S. Dhindsa, Shahna,	25	"
442 Bibi Baldev K. Dhaliwal, Mission	25	"
443 Gurdev S. Gill Surrey,	10	"
444 Chanan S. Gill	50	"
445 Modan S. Gill, Chananwal	25	"
446 Rajinder S, Bhullar	20	"
447 Harnek S. Gill, Mission	21	"

448 Kehar S. Cheema,	25	"
449 Thakur S. Gill, Mission	5	"
450 Beldev S. Randhawa, Mission,	101	"
451 Ranjit S. Randhawa, Veela, Surrey	100	July 26
452 Frontier Cloth House, Vancouver,	50	"
453 Daljit S. Sidhu Vancouver	25	"
454 Ranjit S. Bains, Vancouver,	25	"
455 East West Quality Beer, Vancouver,	11	"
456 Flying Fashion, Vancouver,	51	"
457 Ashok Trading Company, Vancouver,	25	"
458 Himalayan Restaurant, Vancouver,	20	"
459 Mann Music & Video House,	51	"
460 Shakti Gifts, Vancouver,	50	"
461 Raj Trading Ltd. Vancouver,	50	"
462 Kejas Company, Vancouver,	25	"
463 Sucha S. Claire, Vancouver,	51	"
464 Rokko Sarees & Fabrics Vancouver,	501	"
465 Rajinder Goyal, Vancouver,	101	"
466 Jasjit S. Brar, Vancouver,	25	"
467 Sukhdev S. Sandhu, Vancouver,	25	"
468 Jagdish S. Gill Vancouver,	25	"
469 Daljit S. Toor Surrey,	50	"
470 Baldev S. Gill, Surrey,	51	July 29
471 Mohinder S. Sohi, Merrit,	101	"
472 Harchand S. Kaila, Merrit,	35	"
473 Harbans S. Sekhoan Shuppara	50	"
474 Kuldip S. Deol, Ahmedgarh Mandi,(Merrit	25	"
475 Gurnel S. Shangara, Vilga,	25	"
476 Gurnam S. Shangara, Vilga,	25	"
477 Harvinder S. Samrah, Sarhali,	25	"
478 Sohan S. Kang, Kang,	25	"
479 Baljit S. Ahuja, Marri (ਮਾੜੀ)	20	"
480 Lali and Mann, Hamir Pur,	100	"
481 Mohan Singh Nann, Rasulpur,	25	"
482 Harbans S. Sandhu, Khandala Khurd,	30	"
483 Surrinder S. Hare, Rampur Phul,	25	"
484 Ujjagar S. Lali, Miran Pur,	25	"
485 Rajinder S. Dhoot, Sheikh Pura,	25	"
486 Balbir S. Sarhali,	25	"
487 Fakir S. Lali, Sarhali,	25	"
488 Surjit S. Lali, Miran Pur	25	"
489 Surrinder S. Harry, Mahal Kalan,	50	"
490 S. Rajinder S. Randhawa, Tele Wal	25	"
491 Harbans S. Ahuja, Marri	25	"
492 Sukhwinder S. Harry, Mahal Kalan	25	"
493 Bal Krishan Khurana, Buttar,	20	"
494 Lal S. Mahal, Tungwali,	125	"
495 S. Avtar Singh Dhudi Ke	20	"
496 Harmeik S. Sidhu, Bhuchho Kalan,	100	"
497 Pritam S. Chauhan, Aluwal	100	"
498 Ajit S. Badh, Badh,	20	"
499 Malkiat S. Dhaliwal, Phulewala,	51	"
500 Sukhdev S. Sandhu, Jaghpaul,	50	"
501 Gurmeet S. Sandhu, Sandhu	20	"
502 Pakhar S. Hutti, Rampur Bala, Jullundur,	25	"
503 Kewal S. Rana, Jassal Majra,	40	"
504 Rashpal S. Kila Raipur,	25	"

(ਦਾੜੀ ਪੰਨਾ - ੧੩)

WILL WHEATON

PONTIAC BUICK GMC LTD.

325-12th St.

NEW WESTMINSTER
FOR

New and used cars, station wagons, new & used truck, van and 4x4 jimmy....for all your driving needs....your well known professional salesman



Kuldip S. Jhand
Grand Salesmaster

Ph. Bus.526-2781 Res.524-4137

Pager 687-7711 #7610

BUYING SELLING TRADING

Any Kind Of Real Estate Property
CONTACT

JAS MANGAT

- BUYING
- TRADING
- FARMS
- SELLING
- COMMERCIAL
- INDUSTRIAL

Bus: 324-1034

Res: 876-1629

CATHAY PACIFIC
REALTY LTD.

5052 Victoria Dr., Vancouver

(ਪੰਨਾ 2 ਦਾ ਹਿੱਸਾ)

505 Mohinder S. Sidhu, Bhatinda	51 "
506 Bhag S. Mann, Khuddi Kalan,	21 "
507 Prem Singh,	25 "
508 Mohinder S. Kang, Kang,	20 "
509 Sukkander S. Tatny, Vermy,	25 "
510 Gurdas S. Ahuja, Marri	10 "
511 Kuldeep S. Partap Pura,	45 "
512 Pritam S. Kang, Kang,	20 "
513 Jarnail S. Ghag, Thauli,	25 "
514 Gurmeet S. Dhaliwal, Bhakhriana,	20 "
515 Shalinder Paul S. Wahid, Wahidan,	40 "
516 Mohinder S. Ghag, Thauli	25 "
517 Gurmeet S. Sangha, Jandu Singh Wala(JDR)	51 "
518 Harjinder S. Goshal, Guna Chore,	25 "
519 Amar S. Sekhon, Sapah,	60 "
520 Baldev Rai, Bopha Rai,	25 "
521 Amrik S. Johal, Merrit,	25 "
522 Ajaib S. Sahota, Falfota,	50 "
523 Gurcharan S. Sekhon, SPA,	50 "
524 Kapur S. Ghag, Thauli,	20 "
525 Jarnial S. Sahota, Falfota,	25 "
526 Joginder S. Mahil, Gungwali,	125 "
527 Jagroop S. Mahil, Tungwali,	105 "
528 Angrej S. Sidhu, Bhuchoo Kalan,	101
529 Ujjagar S. Mahal & Sons Co. Ltd,	400 July 30
Khalsa Diwan Society, Abbotsford, 1100(Promissed- amount not yet recieved)	
Merrit Sikh Society, Merrit,	500 (promissed amount not yet received)
Khalsa Diwan Society, New Westminster — (Promissed undetermined amount not yet received)	
530 Gurcharan S. Gill, Calgary, Alta, 201 Augst 1	



SIKH SOCIETY OF MANITOBA
INCORPORATED

221- Cathcart Street WINNIPEG Manitoba R3R, OSI

1. We the office-bearers of the executive Committee of the Sikh Society (Year 1982), affirm that the above-noted amounts of money were duly deposited last year in the account of the Society.
2. We further affirm and certify that Sardar Raj Singh Maan and Sardar Jaswant Singh Sidhu, DID NOT SPEND A SINGLE CENT, by way of their journey expense, out of the money they collected last years.
3. We feel grateful to Sardar Maan and Sardar Sidhu, who spending their precious time extending over 10 days, made collection for the House of the Guru. We also thank all those Gursikhs of British Columbia and S. Gurcharan of Alberta, who made generous donations to a good cause.

Dated : April 24, 1983

(Gurmeet Singh Gill) Treasurer (Year 1982)

(Surjit Singh Grewal) President (Year 1982)

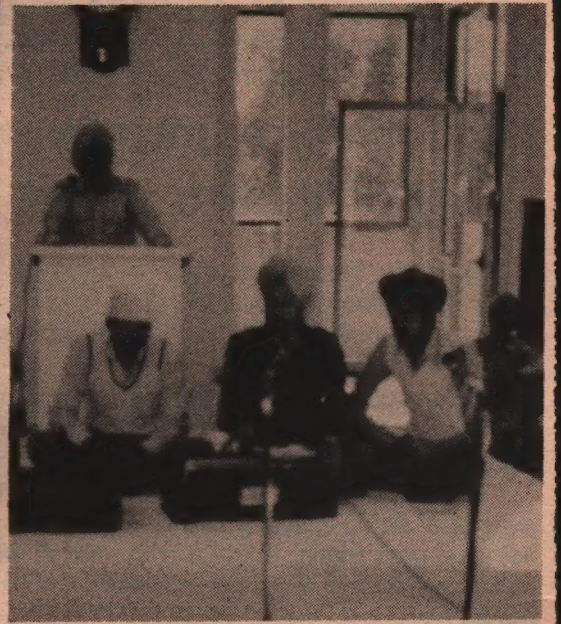
Countersigned by

Dated : April 24, 1983

(Lahora Singh Brar) President (Year 1983) Phone (204) 633-4205

Dalip Singh Bedi (Secretary) Year 1983- Phone (204) 632-1592

ਸ. ਗੁਰਮਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਸਰੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ



ਹਾਕੀ ਸਿਤਾਰੇ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ੋਕ



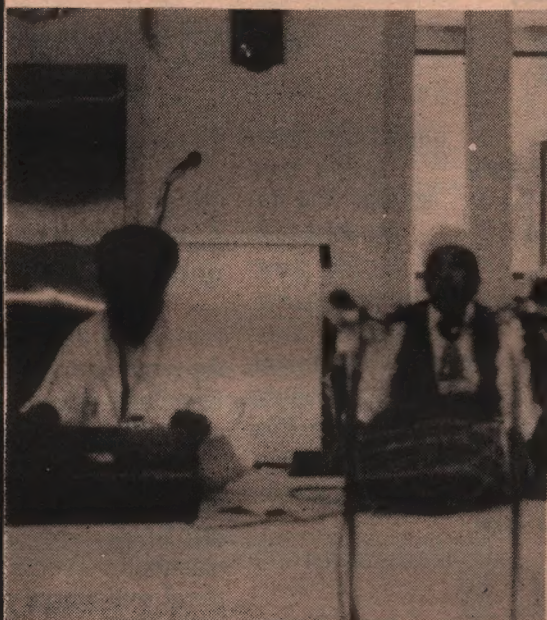
ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹਾਕੀ ਵਿਚ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਨਾਵਲ ਕਲਾ ਵਿਚ, ਤਿੰਨੋਂ ਇਕੋ ਜਿੰਨੇ ਕੱਦਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ।

ਲੁਧਿਆਣਾ— ਹਾਕੀ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿਤਾਰੇ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 20 ਮਈ ਸਵੇਰੇ ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਹਲਾਕ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੋਕ ਸੁਨੇਹੇ ਪੁਰਾਣੇ ਓਲੰਪਿਕ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ। ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੋਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੇ ਗਹਿਰਾ ਦੁਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤਿੰਨ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਹਾਕੀ ਦੇ 'ਸ਼ਾਰਟ ਕਾਰਨਰ' ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਵਜੋਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਉਹ ਲੁਧਿਆਣਾ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਯੂਥ ਵੈਲਫੇਅਰ ਦੇ ਡੀਨ ਸਨ।

ਜੇਠ ਹਾੜ ਦੀ ਤਿੱਖਤ ਦੁਪਹਿਰੇ
ਚੋਤ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਬਲਦੀ ਤੋਂ
ਹਰ ਰੁੱਖ ਦਾ ਹੀ ਸਾਇਆ ਦੂਰੋਂ
ਆਪ੍ਰ ਸੁੰਨਤ ਕਰਦਾ ਸੀ

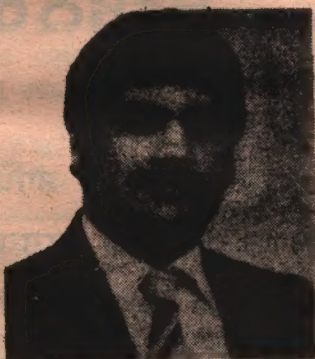
ਪੋਰਟ ਅਲਬਰਨੀ ਦੇ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਰਤਨ ਨਾਰੰਗ ਗੁਰੂ ਘਰ ਸਰੀ ਵਿਚ



ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਰਦੇਸੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਸਰੀ-ਡੈਲਟਾ ਰਤਨ ਨਾਰੰਗ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ

ਬੀ. ਏ. ਐਲ. ਐਲ. ਬੀ (ਪੀ.ਯੂ.)



ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ B.A.L.L.B. (Pb.U.)
(ਸਾਬਕਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈਕੋਰਟ)

- ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਦੇ ਆਮ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:—
- ਘਰ ਜਾਂ ਕਮੀਨ ਖ਼ੀਦਣ, ਵੇਚਣ ਲਈ ਜਾਂ ਮੋਰਗੋਰ ਲੈਣ, ਦੇਣ ਜਾਂ ਕੈਂਸਲ ਕਰਨੀ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਵਾਉਣੀ
 - ਵਸੀਅਤ, ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮੇ, ਐਵੀਡੈਂਸ, ਡੈਕਲਾਰੇਸ਼ਨ, ਐਗਰੀਮੈਂਟ, ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਨਿਬੰਧਨਾਂ ਲਈ "ਰਾਹਦਾਰੀ"
 - ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ

ਅਤੇ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ

ਦੇ ਆਮ ਮਸਲੇ ਤੇ ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੇਸ ਲੜਨ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਯੋਗ ਸਹਾਇਤਾ

7-4857 Kingsway (Opp. Sears) Burnaby, B.C. V5H 2C8

PHONE—Off. 433-8366

Res. 324-4160

ਸਮਾਂ : ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਤੱਕ (ਦਫਤਰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵੇਲੇ ਖੁਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ)

ਐਕਸੀਡੈਂਟਾਂ ਵਿਚ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਦੇ ਇਨਸੂਰੈਂਸ ਦੇ
ਕੇਸਾਂ ਲਈ

ਉਜੱਲ ਦੁਸਾਂਝ ਅਤੇ ਮਹਿਬੂਬ ਪਿਰਾਨੀ

(ਦੁਸਾਂਝ ਐਂਡ ਪਿਰਾਨੀ) ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰੋ

327-6381

202-5887 ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਡਰਾਈਵ, ਵੈਨਕੂਵਰ

ਬਹੁਗੁਣਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਸੱਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ— ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਬਹੁਗੁਣਾ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਉਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਲੋਂ ਸੱਦੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਰੋਧੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਖੁਦ ਮੁਖਤਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵਜੋਂ ਹੀ ਖਿਆਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਮੰਗ ਕਿਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਉਹਲਾ ਹੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ

ਸਾਊਥ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਦੋ ਗਰੁਪਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜਾਈ

ਵੈਨਕੂਵਰ— ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰੋਸ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਸਮੇਂ ਦੋ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਊਥ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪੁਲੀਸ ਅਨੁਸਾਰ 30 ਬੰਦੇ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਦੋਂ ਹਾਕੀ ਸਟਿਕਾਂ, ਫੁਰੇ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ। ਇਕ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਵੈਨਕੂਵਰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸ. ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਨੇ 'ਸਨ' ਦੇ ਰੀਪੋਰਟਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਗੰਦੇ ਅਨਸਰਾਂ ਤੇ ਸਖਤੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਪੁਲਸ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਸਾਰੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਨਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸ. ਝੀਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਬੰਦਾ ਇਸ ਲੜਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

—: ਬੇਨਤੀ:—

ਜਦੋਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡਾ ਪਤਾ ਬਦਲੇ ਜਾਂ ਪੁਰਚਾ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲੇ — ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਤ ਕਰੋ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਚੰਗੇਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਖਾਸ ਬੰਦਾ ਹੈ — ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ

ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਫਾਪਦੇ 'ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ' ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਖ ਪੰਨੇ ਤੇ ਇਹ ਖਬਰ ਲਾਈ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਖੁਦ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਖਾਸ ਬੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਵੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਉਹ ਹੈ ਵੀ ਸਵਾ ਲੱਖ ਹੀ। ਅਖਬਾਰ ਅੱਗੇ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਹੋਰਾਂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਿਰ ਖਤ ਕਿਉਂ ਲਿਖਿਆ ਤਾਂ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਉਤਰ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਲਰਕ ਨੇ ਟਾਈਪ ਕਰਕੇ ਖੁਦ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸਖਤ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹੋਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਦ ਕੋਈ ਖਤ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ।

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕੁਰਕੀ ਦੇ ਹੁਕਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ 19 ਮਈ ਨੂੰ "ਖਾਲਿਸਤਾਨ" ਦੀ ਕੌਮੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਆਪੇ ਬਣੇ 'ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ' ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਇਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਇਸ 'ਗੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ' ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ।

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਆਪ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਹੈ। ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦਾਖਲੇ ਉਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉਸਨੂੰ ਇਥੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਇਥੇ ਆਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ। ਜੱਜ ਨੇ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਾਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਗਲੀ ਤਾਰੀਕ 10 ਜੂਨ ਹੈ।



ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗਲੀਚੇ ਬੁਣਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਇਸ ਕਲਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੀਨਤਾ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਿਕ ਸਿਖਰ ਤੇ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਏਸੀਆ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ

6482, ਮੇਨ ਸਟਰੀਟ (49 ਐਵੇਨਿਊ ਤੇ)
ਫੋਨ (604)324-6111

ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ਿਪਮਿੰਟ ਪਹੁੰਚ ਗਈ
ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਨਾਵਲ, ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਆਦਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ
20% ਕਟੌਤੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਇਕੋ ਇਕ ਦੁਕਾਨ

ਨਵੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪੁਸਤਕਾਂ

ਨਾਵਲ
ਅੰਮੀ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ
ਮਨ ਪਰਦੇਸੀ " " "
ਗੰਗਨ ਗੰਗਾ ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਮੁਮਲ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ
ਜੂਹ ਦਾ ਮੌਤੀ " " "
ਮੁੱਲ ਵਿਕਦਾ ਸਜਣ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ
ਪਾਪੀ ਪਾਪ ਕਮਾਂਵਦੇ " " "
ਹਸਤਾਖਰ ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ
ਸੂਈ ਬਾਬਾਰ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਤਿਆਰਥੀ
ਯਾਦਗਾਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ
ਅੱਧੇ ਪੈਂਟੇ ਸੁਖਬੀਰ
ਜੀਉਂਦੇ ਆਦਮੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ
ਜੁਗਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਨਰਿੰਦਰ ਤਸਨੀਮ
ਜ਼ਖਮੀ ਅਤੀਤ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ
ਇਕ ਚਾਦਰ ਅੱਧਰਾਣੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ
ਸਾਵੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਅਜੀਤ ਕੌਰ
ਬਿਮਾਰ ਸੜਕ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ੀ
ਚਾਨਣ ਦਾ ਜੰਗਲ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਸਿਸ
ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਜੀਰਾਂਦ ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ
ਸ੍ਰੇ-ਜੀਵਨੀ : ਖਾਨਾ ਬਦੋਸ਼ ਅਜੀਤ ਕੌਰ
ਮੇਰੇ ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਡਾ: ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ
ਕਹਾਣੀਆਂ
ਕਿਆਰੀ ਲੋਂਗਾਂ ਦੀ ਬਚਿੰਤ ਕੌਰ
ਗੋਰੀ ਮਾਂ ਰਤਨ ਰੀਹਲ
ਅਹਿਮਦ ਨਦੀਮ ਕਾਸਮੀ ਦੀਆਂ

ਰੋਹ ਦਾ ਤੁਝਾਨ ਗੁਆਚੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼
ਸ਼ੌਕ ਤਰਾਨੇ ਸ਼ੌਕ ਤਰਾਨੇ
ਤੜਪ ਤੇ ਮਿਲਾਪ ਤੜਪ ਤੇ ਮਿਲਾਪ
ਮੋਹ ਮਹਿਲ ਮੋਹ ਮਹਿਲ
ਅਰਾਧਨਾ ਅਰਾਧਨਾ
ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਸਵੇਰ ਗੁਜਰਗਾਹ
ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ
ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਜੰਗਲ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਜੰਗਲ
ਅੱਖਰ ਬਿਰਖ ਅੱਖਰ ਬਿਰਖ
ਅਟਨਾਂ ਦੀ ਗਾਥਾ ਅਟਨਾਂ ਦੀ ਗਾਥਾ
ਬਾਰਿ ਪਰਾਇਓ ਬੇਸਟਾ ਬਾਰਿ ਪਰਾਇਓ ਬੇਸਟਾ
ਸੰਪਾ: ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਤ

ਨਾਟਕ
ਪੈਂਤਰੇਬਾਜ਼ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ
ਚਾਕੂ " " "
ਇਕ ਅੱਖ ਇਕ ਨਜ਼ਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ
ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕੋ ਮਰਦ ਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਂ " " "
ਪੌਂਡਾਂ ਦੇ ਪੁਆੜੇ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
ਸ਼ਾਹਦਾਣੇ ਦਾ ਬਗੀਚਾ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ
ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਆਮ ਵਾਕਫ਼ੀ ਚੌਖੰਦ
ਨਰੋਈ ਸਿਹਤ ਡਾ: ਜਸਵੰਤ ਗਿਲ
ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼
ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਜੀ ਡਾ: ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿਲ
ਰਾਜਾ ਰਸਾਲੂ ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ

ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ
ਜਗਤਾਰ ਦਾਅ ਜਗਤਾਰ ਦਾਅ
ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਸ਼ੌਕ ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਸ਼ੌਕ
ਡਾ: ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡਾ: ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ
ਪ੍ਰੋ: ਸੋਹ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਪ੍ਰੋ: ਸੋਹ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਅਮੋਲਕ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਅਮੋਲਕ
ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੌਮਲ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੌਮਲ
ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਹਿਰਾਈ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਹਿਰਾਈ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਸ਼ਾਂਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਸ਼ਾਂਤ
ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ
ਆਤਮ ਹਮਰਾਹੀ ਆਤਮ ਹਮਰਾਹੀ

185 ਸਾਲ ਦਾ ਜੋਗੀਸ਼ਵਰ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ
ਪ੍ਰਿ: ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ
ਟੁੱਟੇ ਖੰਭ ਖਲੀਲ ਜ਼ਿਬਰਾਨ
ਨੈਣ ਨਕਸ਼-ਲੇਨਿਨ ਡਾ: ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ
ਪੰਜੀਵਾਦੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪੀ. ਐਸ. ਸਹਿਰਾਈ
ਸਮਾਜਵਾਦ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ " " "
ਸੰਸਾਰ ਵਸੋਂ " " "
ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸੰਗਰਾਮ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ " " "
10 ਦਿਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਹਿਲਾ ਦਿਤੀ ਜਾਨ ਰੀਡ
ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਜਨਮ " " "
ਸਮੀਖਿਆ
ਪਤਰਾਂਜਲੀ ਡਾ: ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ
ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ਾਸਤਰ ਡਾ: ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ ਜੋਗੀ
ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ੌਕਤੀ
ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਾਵਿ ਜਗਤ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ

ਸੂਹਾ ਸਾਲੂ ਸੂਹਾ ਗੁਲਾਬ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ
ਸੁੰਦਰ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸਹੁੰ " " "
ਸਵੇਲ ਦਰ ਸਵਾਲ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ
ਰੂਸੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ
ਕਵਿਤਾ
ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਗਿ: ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ
ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਰ
ਫੁੱਲ ਖਿੜੇ ਅੰਗਿਆਰ ਦਾ ਸੱਜਣ ਗਰੇਵਾਲ
ਹੁਣ ਤੂੰ ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਨਹੀਂ ਡਾ: ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿਲ

ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਕਰਨ ਸਮੇਂ
ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ
ਏਸੀਆ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਖਰੀਦੋ

ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਨਾਵਲ, ਡਿਕਸ਼ਨਰੀਆਂ, ਯੰਤਰੀਆਂ
ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਤੇ
ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਵੀ ਖਰੀਦੋ

ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ — ਸਭ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਏਸੀਆ ਬੁੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸ਼ੰਗਾਰ ਹਨ

ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼, ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਨਾਵਲਿਸਟ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਤੇ ਜਸਵੰਤ ਕੰਵਲ ਦੀ ਹਰ ਪੁਸਤਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਕੋਨੇਡਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ—ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ, ਅਜਮੇਰ ਰੋਡੇ, ਸੁਰਜੀਤ ਕਲਸੀ, ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ, ਸਾਧੂ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਖੁੱਲੀ ਚਿੱਠੀ

ਐਡੀਟਰ 'ਇਡੋ-ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਨਾਂ

ਲਿਖਤਮ ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ

ਮਾਨ ਯੋਗ ਸ: ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹੇਅਰ ਜੀ !

ਮੈਂ ਅਪਣੀ ਲੰਮੀ ਬੀਮਾਰੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਾਂਝੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਮਸ਼ਵਰੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਿਆ, ਖਿਆ ਕਰਨਾ। ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਗਾਲੀ ਗਲੂਚ ਦੇ ਗੰਦ ਵਿਚ ਜੇ ਜਵਾਬੀ ਇੱਟ ਮਾਰੋ ਤਾਂ ਕੁਝ ਛਿੱਟਾਂ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਆ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ", ਪਰ ਫਿਰ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਹੀ 29/4/83 ਦਾ ਕਥਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਚੁੱਪ ਨੂੰ ਲੋਕ ਰਜ਼ਮੰਦੀ ਜਾਂ ਡਰ ਸਮਝ ਲੈਣ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ" ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਿਸਤਰੇ 'ਚੋਂ ਹੀ ਲਿਖਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਇਹ ਨਾ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਕਿ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮੈਂ ਤਰਸ ਦਾ ਭਾਗੀ ਹੋਣ ਲਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਅਨੇਕਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰਵਰੀ 83 ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਮੈਂ ਲਗਾਤਾਰ ਬੀਮਾਰ ਪਿਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ 2 ਮਹੀਨੇ ਹੋਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ਼ੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕਾਂ। ਖੈਰ.....

ਅਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕੁਝ ਚਿਰ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਸੁਚੱਜੀ ਕਲਮ 'ਚੋਂ 'ਫੁੱਲਾਂ' ਦੀ ਜੋ ਬਰਖਾ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਕਥਿਤ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਅਪਣੀ ਵਤਨ ਫੇਰੀ ਸਮੇਂ ਫਰਵਰੀ 83 ਵਿਚ 'ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ' ਜਲੰਧਰ ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਡੋ-ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ ਰਾਜਸ਼ੀ ਸੋਧ ਅਤੇ ਬਾਰੇ ਅਪਣੀ ਰਾਇ ਦਿਤੀ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਹੋਰ ਪਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸੇ ਸਨ।

ਹਰ ਪਾਠਕ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਛਪਦੇ ਪਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸਦਾ ਜਮਾਂਦਰੂ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਅਖਬਾਰ ਬਾਰੇ ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੇਰੇ ਮਨ ਉੱਤੇ ਪਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾ ਉੱਤੇ ਤੁਸੀਂ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਚਾਰਨ ਦਾ ਸਿਰਫ ਹੱਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਮਾਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਓਵੇਂ ਹੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਬਾਰੇ ਅਪਣੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਅਜੇਹੀ ਰਾਏ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਉੱਤੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਗਾਲ੍ਹਾ ਦੀ ਨੀਵੀਂ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਉਤਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਸੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਆਪ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਸਿਆਣਾ ਆਦਰਸ਼ਕ ਗੁਰਮਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਿਨਬੋਲਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਹਰ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਮੀਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪੰਨ ਹਨ ਉਹ ਸੁਰਮੇ ਜੋ ਅਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਜੁਝ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵਾਂ ਜਾਂ ਨਾ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲਈ ਲੜ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਸਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਲਈ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਦਰ ਦੀ ਝੁੰਘੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਤੁਸੀਂ ਕਾਫੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਡੋ-ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਹਰ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਾਰੇ ਅਨੇਕਾਂ ਖਬਰਾਂ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਛਾਪਦੇ ਹੋ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਪਾਠਕ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਚੇ ਦੀ ਸੋਧ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਤ ਸੀ। ਜੇ ਆਪ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਆਪ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਇਹ ਬੜੀ ਵਾਜਬ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ। ਹੁਣ ਮਾਮਲਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਮੁੜਕੇ ਆਪ ਤੋਂ ਹੀ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ: "ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਅਖਬਾਰ 'ਇਡੋ-ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼' ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਹੋ ਕਿ ਨਹੀਂ?" ਇਸ ਸਾਦਾ ਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਧਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਓ ਤਾਂਕਿ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਹੋ ਸਕੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਦੀਰਘ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਤੱਤੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਛਾਪ ਕੇ ਵਪਾਰ ਤਾਂ ਚਮਕਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਇਹ ਕਾਮਯਾਬੀ ਸਬੰਧਤ ਪੱਤਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਲਹਿਰ ਦੇ ਅਭੀਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਰੇਆਮ, ਇਕ ਠੋਕ ਕੇ ਖੜੋ ਸਕਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਆਇਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਸਕਣ ਕਿ 'ਪਿੰਡਾ ਅਗਾਹਾਂ', ਪੁੱਤਾ ਪਿੰਡਾਹਾਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

29/4/83 ਦੇ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਛਪੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤ ਲਈ ਮੈਂ ਅਪਣੇ ਲੇਖਕ ਮਿੱਤਰਾਂ: ਸਾਧੂ, ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਡਲ, ਅਜਮੇਰ ਰੋਡੇ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਚਾਹਲ ਦੀ ਦਿਲੋਂ ਰਿਣੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਹਾਮ ਦਾ ਨਾਅਰਾ' ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਵਰਤੀ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਘਟੀਆ ਪੱਧਰ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਆਪ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ। ਪਰ ਜੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਤੀ ਬੀਮਾਨਦਾਰ ਸਲਾਹ ਦਾ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕੁਝ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਏਹੀ ਤਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਕਰਮਾਤ ਹੈ।

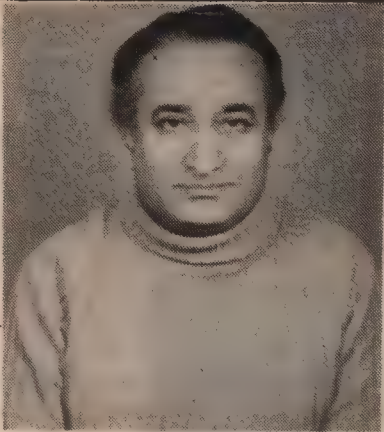
ਹੇਅਰ ਸਾਹਿਬ ! ਜਵਾਬ ਦਿਓ !!

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹੇਅਰ ਜੀ ! ਮੇਰੀ ਉਪਰੋਕਤ ਚਿੱਠੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਰਚੇ: 'ਇਡੋ-ਕਨੇਡੀਅਨ' (27-5-83) ਵਿਚ ਛਾਪ ਤਾਂ ਦਿਤੀ ਪਰ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਟਾਂਗਾ ਮੁਹਰੇ ਅਤੇ ਘੋੜਾ ਪਿੱਛੇ ਜੋੜ ਦਿਤਾ: ਤੁਹਾਡਾ ਜਵਾਬ ਮੁਹਰੇ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਚਿੱਠੀ ਪਿੱਛੇ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਪੁੱਛੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਾਦਾ ਜਵਾਬ ਫਿਰ ਵੀ ਆਪ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਆਪਣੀ ਤਿੱਖੀ, ਚਲਾਕ ਅੱਖ ਨੂੰ ਦਿਸੇ ਨਹੀਂ? ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਜਵਾਬ ਤੁਸੀਂ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ?

1. ਸੋ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲ ਫੇਰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, "ਕੀ ਤੁਸੀਂ - ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਅਖਬਾਰ: ਇਡੋ-ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਹੋ ਕੇ ਨਹੀਂ?"

2. ਤੁਸੀਂ ਲਿਖਦੇ ਹੋ, "ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਬੇਕਸੂਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਨਹੀਂ, ਪੂਰੀ ਸੁਝਵਾਨ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਦੇਸ਼ ਮੰਗੇਗੀ।"

ਮੈਂ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤੁਹਾਡੀ ਉਪਰਲੀ 'ਮੈਂ ਨਹੀਂ' ਲਿਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਪਈ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸੁਝਵਾਨ ਸਿੱਖ ਕੌਮ



ਖਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੇਹਰਬਾਨ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਨੇੜਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਕਦੀ ਅਸਹਿਮਤ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਪੱਖ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਏਹੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਬਾਰੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਮਹਾਂਵਾਕ ਹੈ:—

ਜਬ ਲਗ ਦੁਨੀਆਂ ਰਹੀਏ, ਨਾਨਕ ਕਿਛੁ ਸੁਣੀਏ ਕਿਛੁ ਕਹੀਏ।
ਉਪਰੋਕਤ ਖਤ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਿਪਾਦਕੀ ਨੋਟ ਵਿਚ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹੋ: "ਜਦ ਉਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਲਮ ਚੁੱਕੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ....। ਓਦੋਂ ਨਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਾਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਉਮਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਗੱਲ ਕੋਈ ਸਾਹਿਤਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।" ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ ! ਭਾਸ਼ਾ ਵਾਚਣਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਸ ਦਾ ਰੋਗ ਨਹੀਂ। ਹਰ ਕੋਈ ਉਹੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਹ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਫਿਤਰਤ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਹੀ ਨੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਪਿਆ ਫੱਟੜ ਸੌਂਪ ਦੇਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੁੱਧ ਪਿਆਇਆ, ਸੌਂਪ ਨੇ ਸੁਰਤ ਸੰਭਲਦੇ ਹੀ ਰਾਹੀ ਦੇ ਡੰਗ ਮਾਰਿਆ। ਕੋਲੋਂ ਲੰਘੇ ਜਾਂਦੇ ਮਹਾਤਮਾ ਤੋਂ ਰਾਹੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ "ਇਹ ਕੀ? ਇਹ ਕਿਉਂ?" ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ, "ਭਾਈ ! ਤੇਰਾ ਸੁਭਾਅ ਦਯਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੌਂਪ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਡੰਗ ਮਾਰਨਾ। ਇਸ ਦੀ ਏਹੀ ਫਿਤਰਤ ਹੈ।"

ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ 'ਸੁਹਾਵਣੀ' ਬੋਲੀ ਦਾ ਕਾਫੀ ਤਜਰਬਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਅਪਣੀ ਕਲਮ ਅਜ਼ਮਾ ਚੁੱਕੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਾਛਾ ਲਿਖਿਆ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖੋਤ-ਸਿਰਾ (ਸਫਾ) ਜਾਂ ਹੀਜੜਾ (ਸਫਾ 10, 1/11/80) ਜਾਂ ਝੱਡੂ (ਸਫਾ 21, 1/1/81; ਡੁਕਰਾ, ਨਾਰਦਮੁਨੀ (ਸਫਾ 3, 19/3/82) ਐਹਮਕ (ਸਫਾ 7, 13/8/82, ਜਾਂ 'ਅਕਾਲੀ ਮੋਕ ਮਾਰ ਗਏ' (3/12/82 ਸਫਾ 1) ਅਤੇ ਲੋਕ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਸਹਿ ਗਏ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੋਸਲਾ ਵਧਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਭੁਲੇਖੇ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਅਖਬਾਰ ਰਾਹੀਂ ਭਰਾ ਭਲਾ ਕਹਿ ਕੇ ਦਬਕਾਇਆ, ਰੋਹਬ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਚਮਕਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਪਾਰ ਤਾਂ ਕੁਝ ਚਿਰ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਚਮਕ ਜਾਏ ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਕਲਮ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ? ਜਿਸ 'ਚੋਂ ਅਜੇਹੇ ਫੁੱਲ ਕਿਰਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ ! ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਇਸ 'ਸਿਵਾ' ਲਈ ਲੋਕ ਤੁਹਾਡੀ ਕਲਮ ਨੂੰ ਚੁੰਮਣਗੇ।

ਮੈਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ, ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ-ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਜਿਹੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਯੋਗ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕੋਈ ਉਸਾਰੂ ਸੋਧ ਦੇਣ ਦਾ ਅਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਪੂਰਾ ਕਰਨ।

ਮਹਾਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇ ਕੇ ਅਪਣਾ ਵਪਾਰ ਚਮਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਖਬਾਰ-ਨਵੀਸਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਪਾਏ ਪੂਰਨਿਆਂ ਉੱਤੇ ਦੋ ਕਦਮ ਤੁਰਨ ਦਾ ਹੀਆ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

"ਕਿੱਸਾ ਰਾਜੇ ਰਾਣੀਆਂ ਦਾ" (ਇ: ਕ: 29 ਅਪਰੈਲ 83) ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਸੋਹਣੀ ਮੱਤ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਤੇ ਚਿੱਕੜ ਸੁੱਟਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅਪਣਾ ਹੀ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋ। ਲੋਕ ਹੁਸਦੇ ਹਨ ਬੜੀ ਖਰੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਆਪਨੂੰ ਕੌਣ ਕਹੇ, "ਰਾਣੀ ! ਅੱਗਾ ਚਕ।"

ਫਰੀਦਾ ! ਜੇ ਤੂੰ ਅਕਲਿ ਤਲੀਫ਼, ਕਾਲੇ ਲਿਖ ਨਾ ਲੇਖ ਆਪਣੇ ਗਰੀਬਾਨ ਮੇਂ ਸਿਰੁ ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਦੇਖ।

ਅਧੁਧਿਆ ਦੇ ਪੰਡਤਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਂਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ, "ਪੰਡਤ ਗੁਰੂ ਉਹ ਹੋਣ ਜੋ ਅਉਰੋਂ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੋਨ ਪਰ ਆਪ ਨਹੀਂ ਕਮਾਵਤੇ; ਜੇਸੇ ਅੰਧਾ ਜੇ ਮੁਹਾਣਾ ਹੈ, ਤਰਨਾ ਤੋ ਜਾਨਤਾ ਹੈ ਪਰ ਕੰਦੇ ਨਹੀਂ ਆਵਤਾ।"

(ਸਫਾ 137- ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ — ਡਾ: ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਰਚਿਤ)

ਆਪ ਨਾ ਕਰੋ ਦੇਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਪੰਡਤ ਗੁਰ ਜਾਨੋ ਤੁਮ ਐਸਾ

(ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਧਿ: 10,60,61)

ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ? ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਜੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਨਹੀਂ? ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ! ਜਾਂ ਅੱਧ ਵਿਚਾਲੇ ਲਟਕ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਦੋਹੀਂ ਹੱਥੀਂ ਲੱਭੂ ਰਹਿਣ? ਜਾਂ ਕੀ ਪੱਕੇ ਹਮਾਇਤੀ ਬਣਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਮਨ ਅਜੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਆਹੂਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?

2. ਮੇਰਾ ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਖਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਸ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦਾ ਐਡਰੈਸ ਅਤੇ ਫੋਨ ਛਾਪ ਦਿਓ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਨਜੀਤ ਟੈਰੈਸ ਅਤੇ ਨਿਰਭੇ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਸਿਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਫੋਨ ਵੀ ਛਾਪ ਦਿਓ। ਉਹ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਛਾਪੇ ਹੁਣ ਛਾਪੋਗੇ?

ਹੁਣ ਰਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਗੱਲ। ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਖ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਗਤ ਗੁਰੂ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਉਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਮੱਤ ਬਖਸ਼ਣਗੇ।

ਤੁਹਾਡਾ ਮੇਰੇ ਜਾਂ ਮੇਰੀ ਲੇਖਣੀ ਦੇ ਮਾੜੇ ਚੰਗੇ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣਾ ਤਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ

ਚਰਚਾ

ਇਹ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ ਕਿ ਆਪਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਆਪ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ:

ਓਸ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਖਲੋ ਕੇ ਝੂਠ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਨੂੰ ਝੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰ ਕੌਣ ਆਪਣੇ ਦਾਗ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੈ?

ਸ਼ਾਇਦ ਆਪ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਲਾ ਰਹੇ। ਜਨਤਾ ਕੋਲ ਕਿਅਮਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹੈ। ਏਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਕੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਏਨਾਂ ਉਚਾ ਦਰਜਾ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਅਮਲਾਂ ਨਾਲ ਨਬੇੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਰਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਲਿਖੀ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਭੀਸ਼ਮ ਪਤਾਮਾ' ਲਿਖਣ ਲਈ ਆਪ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਝੂਠੀਆਂ ਉਜਾ ਲਾਣ ਅਤੇ ਮਰੇ ਮੁੱਕਰੇ ਦਾ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਆਪ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਪਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪੜ੍ਹਕੇ ਮੈਂ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਅਜੇਹੀਆਂ ਵਧਾ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬੜੀਆਂ ਵਜੂਲ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਬਰਮ ਆਈ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਨਾ ਕਰਿਆ ਕਰੋ।" ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਅਪਣੀ ਗ਼ਰਜ਼ ਲਈ ਜਦੋਂ ਜੀ ਆਏ, ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ, ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਲਿਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਤੁਹਾਡਾ ਅਪਣਾ ਪਰਚਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੌਣ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਸੇਕ ਲੱਗਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਆਫੀ ਨਾਮਾ ਛਾਪ ਦਿੰਦੇ ਹੋ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਜੀ ! ਲੋਕ ਆਪਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਆਪਦਾ 22/4/83 ਦਾ ਪਰਚਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਕਈ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੋ।" ਪਰ ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ "ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਅਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸੰਗਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਚਹਿਰੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਸਭ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।"

ਮੈਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਬੜਾ ਹੀ ਅਦਨਾ ਜਿਹਾ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦਾ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਜੋ ਸੇਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਮੁਬਾਰਕ ਹੋਵੇ!

ਤੁਸੀਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿਵਾਏ ਭੋਂਦੂ ਦੇ ਕੋਈ 'ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ' ਨਹੀਂ ਲਾਏ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਜੀ ! ਸ਼ਬਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ (Adjective) ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਹੀਂ। ਹੋਰ ਵੀ ਜੋ ਲਾਉਣਾ ਸੀ ਲਾ ਲੈਂਦੇ, ਐਵੇਂ ਹਸਰਤ ਕਾਹਨੂੰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲਈ!

ਹੁਣ ਰਹੀ 'ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸੋਧ' ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਅਪਣੇ ਵਲੋਂ ਵਕਤ ਬੇਵਕਤ 'ਸ਼ਿਪਾਦਕੀ ਨੋਟ' ਲਾਣ ਦੀ ਤੁਹਾਡੀ ਆਦਤ। ਤੁਸੀਂ ਹੋਰ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਰਸਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਜੇਹੇ ਕਾਲਮ ਦੇਖੋ ਹੋਣਗੇ। ਸੋ 'ਚੋਂ' ਇਕ ਅੱਧੀ ਵਾਰ ਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਐਡੀਟਰ ਕਦੇ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹਾ ਨੋਟ, ਕੋਈ ਨੁਕਤਾ ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਵੇ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਂਗ ਖਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਰੋਧ ਉਸੇ ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਜਵਾਬੀ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਬੈਠ ਜਾਵੇ; ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਧੂ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਜਾਂ ਵਿਨੀਪੈਗ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਖਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀਤਾ। ਵਿਨੀਪੈਗ ਸੰਗਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਫੋਨ ਮੰਗੇ ਸਨ, ਆਪ ਨੂੰ ਉਹ ਵਾਕਫੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਮਲ ਸਿਰਫ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਅਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਐਡੀਟਰੀਅਲ ਵਿਚ ਦਿੰਦੇ ਹੀ ਹੋ।

ਤੁਹਾਡੇ 6 ਮਈ 1983 ਦੇ ਪਰਚੇ ਵਿਚ 'ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸੋਧ' ਉਪਰ ਲਿਖੇ ਨੋਟ ਅਨੁਸਾਰ 'ਜਿਹਨਾਂ ਖਤਾਂ ਉੱਤੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ, ਪਤਾ ਤੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਛਾਪਦੇ।' ਕਿਹਾ ਕਰਕੇ ਉਸੇ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਛਪੇ ਖਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਸ: ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦਾ ਫੋਨ ਅਤੇ ਸਿਰਨਾਮਾ ਅਗਲੇ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਛਾਪ ਦਿਓ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਖਤ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਖਤ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦਾ 'ਪਿਆਰਾ' ਅੰਦਾਜ਼ ਤੁਹਾਡੇ ਅਪਣੇ ਲਿਖਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਮਿਲਦਾ ਚਲਦਾ ਹੈ।

ਆਪ ਨੇ ਫਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ (ਆਪਣੇ 29/4/83 ਦੇ ਪਰਚੇ ਵਿਚ) ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਚੰਦ ਟੁਕੜਿਆਂ ਪਿਛੇ ਮੈਥੋਂ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਉਗਲਵਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਛੱਡਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੌਣ ਕੇਹੜੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਕਿ ਮੈਂ? ਯਾਦ ਰਹੇ 'ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ' ਸਰਕਾਰੀ ਪਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਆਖਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ: ਦੁਸ਼ਮਣੋਂ ਨੇ ਤੋ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕੀ ਹੈ, ਦੋਸਤੋਂ ਨੇ ਵੀ ਕਿਆ ਕਮੀ ਕੀ ਹੈ?

ਤੁਹਾਡਾ ਸੁਭਚਿਤਕ ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ 19/5/83

ਕਰਦਾ। ਲੇਖਣੀ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਜੱਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਜ਼ੂਲ ਬਹਿਸ ਵਿਚ 'ਕਵੀਸ਼ਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਕਈ ਬੜੇ ਮਾਣਯੋਗ ਕਵੀਸ਼ਰਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਾਲਿਕ ਹੋ।

ਤੁਹਾਡਾ ਹਿਤੁ ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ 27.5.83

ਸ਼ੋਕ ਸਮਾਚਾਰ

ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਖਬਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਰਣਜੀਤ' ਅਖਬਾਰ ਅਤੇ 'ਰਣਜੀਤ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੇਵਲਜ਼' ਦੇ ਸ. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਤੇ ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਮਾਤਾ ਜੀ 75 ਸਾਲ ਦੇ ਸਨ ਤੇ ਇੰਡੀਆ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹਾਰਟ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਿਚਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇ।

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦਾ ਸਟਾਫ ਜੌਹਲ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਅਰਜ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਦੇਵੇ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਬੱਧੇ ਹੋਏ ਹੀ ਦਿਤੇ ਨਦੀ ਰੂੜਾਇ



ਸ਼ਹੀਦ ਕੀ ਜੋ ਮੌਤ ਹੈ,
ਵਹੁ ਕੌਮ ਕੀ ਹਯਾਤ ਹੈ।
'ਹਯਾਤ ਤੋਂ ਹਯਾਤ ਹੈ,
ਮੌਤ ਭੀ ਹਯਾਤ ਹੈ।'

ਪ੍ਰਿ: ਸਤਿਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੇਸ਼ਾਵਲੀ ਨਾਮ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ:

ਸਾਹਿਬ ਟੇਕ ਮੱਥਾ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ) ਵਿਦਿਆ ਹੋਇ ਗਏ।
ਦੁਸ਼ਟ ਚਉਕੜ ਵਿਚ ਆਵਤ ਭਏ
ਜਵਾਬ ਸਵਾਲ ਬਹੁਤਾ ਹੀ ਹੋਇਆ।
ਭਏ ਕੈਦ ਸਮ ਪਾਇਆ ਸੁਖ ਸਭ ਖੋਇਆ।

ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਹਰ ਉਨਾਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਇਹੀ ਉਤਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਰਤਾਉ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਭੈਏ, ਇਹ ਸਭ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਕਸ਼ਟ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਡਰਾਵਾ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਅਨੰਦ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਉਹੀ ਲੰਗਰ ਹੈ ਜਿਥੇ ਤੁਹਾਡਾ ਪਿਤਾ ਖਾ ਗਿਆ ਤੇ ਜੇ ਅਜ ਤੁਹਾਡਾ ਪੁਤਰ ਖਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿਹੜੀ ਆਵਤ ਆ ਗਈ। ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੇ ਜਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਮੁਹਿੰਮ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਸਤਤ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਦਾਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ 'ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ' ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਸਚ ਸਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਮੈਕਾਲਫ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮੋੜਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਤਾਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਬਚਨ ਹੀ ਕਹੇ:

ਸੁਤ ਤ੍ਰਿਯ ਧਨ ਤਨ ਆਦਿ ਸਭ ਤਜਿਤ ਨ ਲਾਵੇ ਦੇਰਿ।
ਸਿਖ ਬਚਨ ਕੇ ਤਿਆਗਯੋ, ਤਉ ਨ ਹਮ ਤੇ ਹੋਰਿ।

ਆਖਿਰ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਉਮਤ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਜਦ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਰੀਰ ਤਾਂ ਨਾਸ਼ਵੰਤ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਸਚ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੂਤ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਮਨੋਰਥ ਨੂੰ ਪਰਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਖਾਕੀ ਸਰੀਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਚੰਗੇ ਭਾਗ ਸਮਝਾਂਗੇ।

ਜੁਗਮਾਨੇ ਦੀ ਗੱਲ ਮੁਹਸਨ ਫਾਨੀ ਨੇ ਕਿਧਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਸੁਣਕੇ ਹੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਤ ਇਹ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਬਾਹਰ ਅਦਲ ਦਾ ਢੰਡੇਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਲਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨੇ ਬਗਾਵਤ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜੁਗਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੁਗਮਾਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਰਿਆਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਮੁਹਸਨ ਫਾਨੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ: 'ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਪੁਤਰ ਖੁਸਰੋ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਪ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਬਗਾਵਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿਤੀ ਜਦ ਖੁਸਰੋ ਪਕੜਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਤੇ ਭਾਰੀ ਜੁਗਮਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਨੇ ਉਹ ਜੁਗਮਾਨਾ ਨ ਭਰਿਆ ਉਸ ਕਾਰਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਗਰਮੀ ਤੇ ਤਸੀਹੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ।' ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ, ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਤੁਜਿਕ ਦੇ ਉਸ ਅਗਲੇ ਪੈਰੇ ਤੋਂ ਲਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਬਾਅਦ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਜੁਗਮਾਨਾ ਅੰਥਾ ਨਾਮੀ ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਇਕ ਸਾਥੀ ਰਾਜੂ ਨੂੰ ਵਾਂਸੀ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਅੰਥਾ ਕੋਈ ਪੁਸ਼ਿੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੰਬੰਧੀ ਹੁਕਮ ਸੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇ ਨਾਲ

ਹੀ ਇਕੋ ਢਿਕਰੇ ਵਿਚ ਲਿਖਣ ਨਾਲ ਭੁਲੇਖਾ ਪਿਆ ਤੇ ਮੁਹਸਨ ਫਾਨੀ ਉਸੇ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਲਿਖ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਅੰਥਾ ਨੂੰ ਜੁਗਮਾਨਾ ਦੇ ਲੱਖ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੇ ਇਕ ਲੱਖ ਪੰਜੀ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੁਹਸਨ ਫਾਨੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰ ਜਾਦੂ ਨਾਥ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢੇ। ਉਸ ਦਾ ਲਿਖਣਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਰਵਾਇਤੀ ਸਜ਼ਾ ਰਾਜਸੀ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕਾਰਣ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਕੋਈ ਵਖਰੀ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜੁਗਮਾਨਾ ਜਾਂ ਮਾਲੀਆ ਨ ਤਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਾਦੂ ਨਾਥ ਜੋ ਆਪਣੇ ਤਵਾਰੀਖੀ ਸਿੱਟੇ ਸਦਾ ਸਮਕਾਲੀ ਸੋਮਿਆਂ ਤੋਂ ਕੱਢਦਾ ਹੈ, ਇਥੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਚੂਕ ਖਾ ਗਿਆ। ਜੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਜੁਗਮਾਨਾ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜਹਾਂਗੀਰ ਜ਼ਰੂਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ। ਜੇ ਉਹ ਅੰਥਾ ਨੂੰ ਜੁਗਮਾਨੇ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਥੇ ਵੀ ਉਹ ਕਰਦਾ। ਜਾਦੂ ਨਾਥ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਐਸ ਲਿਖਣ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਤੇ ਸੱਚ ਸੂਝ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹਟਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇੰਦੂ ਭੂਸ਼ਨ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਠੀਕ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਸਾ ਸਿੱਟਾ ਕਢਣਾ 'ਮਤਿ ਦਾ ਪਤਿਤ ਪੁਨਾ' (ਪਰਵੇਸ਼ਟੀ ਔਫ ਜਜਮੇਂਟ) ਹੈ। ਬੈਨਰਜੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ: ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ, ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਮਾਲਮਤਾ ਤਾਰਨ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਨਾ ਤਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਠੀਕ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਰਣਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨ ਦੇਣਾ ਜੋ ਸ਼ਹਾਦਤ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਏ, ਸਚ ਨੂੰ ਝੂਠ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਰ ਨੂੰ ਖਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।' ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਗੂੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ, ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਗੱਦੀ, ਤਖਤ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਗਾਵਤ ਦੀ ਬੁਝਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਹਰ ਜੇਹੇ ਗਾੜ ਦੀ ਤਪੀ ਰੇਤ ਵਿਚ ਬਿਠਾਇਆ ਤਸੀਹੇ ਦਿਤੇ ਗਏ। ਦੁੱਖ ਸਹਾਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਇਹ ਹੀ ਉਚਾਰਦੇ ਰਹੇ:

ਏਕਾ ਨਿਰਭਾਉ ਬਾਤ ਸੁਨੀ
ਸੋ ਸੁਖੀਆ ਸੋ ਸਦਾ ਸੁਹੇਲਾ
ਜੋ ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਗਾਇ ਗੁਨੀ।

ਇਹ ਸਾਕਾ ਹੁੰਦਾ ਸੁਣ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਜੀ ਭੱਜੇ ਆਏ। ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਪਰ ਉਸ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਤਾਅਸਬ ਦੀ ਪੱਟੀ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਉਬਲਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਦੇਗ ਵਿਚ ਬਿਠਾਇਆ ਪਰ ਆਪ ਜੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਡੋਲ ਰਹੇ।

ਤਨ ਪੀਰਾ ਤੇ ਡਿਗੀ ਨ ਸੋਈ।
ਮੇਰੁ ਹਿਲਾਇ ਨ ਜਿਮ ਨਰ ਕੋਈ।

ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਜੀ, ਉਥੇ ਪੁੱਜੇ ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਸੀਹੇ ਸਹਾਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਦਿਲੀ ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਇਟ ਨਾਲ ਇਟ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਠਹੱਸੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ ਤਨ ਤਪ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਂਝੀ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਹੀ ਰਸ ਮਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਰਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਝੂਠ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਨਿਰਲੇਪ ਹੈ।

'ਆਤਮਾ ਸਦਾ ਅਸੰਗ ਹੈ।
ਤਨ ਮਿਥਯਾ ਪਰਪੰਚ।'

"ਇਹ ਕਸ਼ਟ ਇਸ ਲਈ ਸਹਾਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਵਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਨਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਆਦਰਸ਼ ਬਣ ਜਾਏ। ਜਦ ਕਦੇ ਕਿਸ ਤੇ ਕਸ਼ਟ ਆਵੇ ਤਾਂ ਭਾਣਾ ਮਿਠਾ ਕਰਕੇ ਮੰਨੇ। ਵਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਭਾਲ ਨਾ ਆਖਣ। ਡੋਲ ਨ ਜਾਣ। ਆਮ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਉਹ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਹੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 'ਮਾਣ ਹੁੰਦੇ ਨਿਮਾਣਾ, ਤਾਣ ਹੁੰਦੇ ਨਿਤਾਣਾ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਝਦਾ ਹੈ। ਆਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੀ ਰਖਿਆ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।' ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਜੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਰ ਨਿਵਾ ਵਾਪਸ ਆਏ ਕਿ ਜੋ ਤੁਸਾਂ ਸੁਖਮਨੀ ਵਿਚ ਉਚਾਰਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਰਹੇ ਬਦੇਹੀ ਹੋਇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ
ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਨੀਕ।
ਜੋ ਬਰਨਿਓ ਮਧ ਸੁਖਮਨੀ।
ਪਾਲ ਦਿਖਾਇਓ ਠੀਕ।

ਫਿਰ ਤੱਤੇ ਤਵੇ ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਗਰਮ ਰੋਤਾ, ਝੁਲਸੇ ਹੋਏ ਸਰੀਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ 'ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਅਬੋਲ ਅਡੋਲ।' ਅਤੇ ਜੋ ਨਹੀਂ ਜਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਜਰ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਦ ਦਰਸਾ ਦਿਤੀ। ਅਜਰ ਜਰਨ ਕੀ ਔਧ ਜਨਾਈ।

ਇਤੇ ਕਸ਼ਟ ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ।

ਹੁਣ ਸਾਰੀ ਦੇਹ ਦੀ ਫਲੂਹਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਈ 'ਪਰੇ ਫਲੂਹੇ ਸਗਰੀ ਦੇਹੀ' ਪਰ ਆਪ ਜੀ ਹੀ ਫਰਮਾਦੇ ਰਹੇ:

ਦੁਸ਼ਟ ਕਸ਼ਟ ਯਹਿ ਤਨ ਕੋ ਦੈਹੋਂ
ਹਮ ਸਾਖੀ ਦਯਾਰੋ ਦਰਸੈ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਦਿਨ ਤਸੀਹੇ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। 'ਪੰਜ ਦਿਵਸ ਬੀਤੇ ਇਸ ਭਾਤੀ', ਛੇਵੇਂ ਦਿਨ ਭਾਵ 30 ਮਈ, 1606 ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਸੀਹੇ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਵੀ ਦੇ ਤੱਟ ਤੇ ਲੈ ਗਏ ਤੇ

'ਬੱਧੇ ਹੋਏ ਹੀ ਦਿਤੇ ਨਦੀ ਰੂੜਾਇ

ਸਿਮਤ ਸੋਲਾਂ, ਸੋ ਤ੍ਰਹੈਟ, ਜੇਨ ਮਹੀਨੇ,

ਚੰਨੇ ਚਾਣਨੀ ਚਾਉਥ, ਜਲ ਵਹਾਇ ਲੀਨੇ।'

ਇਹ ਦਰਸਾ ਗਏ ਕਿ ਕੋਲੇ ਵਿਚੋਂ ਫਲ, ਤਿਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤੇਲ, ਹਾਥੀ ਦੇ ਦੰਦੇ ਇਕ ਵਾਰ ਹੀ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਿਰ ਤੇ ਸ਼ਿਰਨੀ ਦਾ ਸਪਰਸ਼ ਤੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਵਾਕ ਇਕ ਵਾਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਵੀ ਨਿਰਮੂਲ ਹੈ। ਭਾਈ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੰਗੂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਭਰੀ ਹੈ:

ਕਿ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦਰੀਆਇ ਨ ਬੋਝਯੋ,
ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸੀਸ ਨ ਤੋਰਯੋ,
ਕਿ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨਾਹਿ ਮਰਵਾਏ।
ਸ਼ੀਰ ਬੋਰ ਤੇਹਿ ਨਾਹਿ ਕੁਹਾਇ।

ਭੰਗੂ ਜੀ ਪੁਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਗਲ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਨੂੰ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਰੋੜ੍ਹਿਆ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਜੰਗ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਪੀਣੇ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚੇ ਕਹੂ ਕੇ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇ। ਮੁਨਸ਼ੀ ਸੋਹਣ ਲਾਲ ਸੂਰੀ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਕੁਝ ਤਸੀਹੇ ਦੇਣ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ (ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ) ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਮੁਗਲਾਂ) ਨੇ ਦਰਿਆ ਰਾਵੀ ਵਿਚ ਸੁਟਿਆ।'

ਇਕ ਸਮਕਾਲੀ ਪਾਦਰੀ ਨੇ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: 'ਹੱਦੇ ਵੱਧ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਵਾਦੀ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੀ ਦਿਆਗੀ ਹਾਲਤ ਵਿਗੜ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਖੁਸ਼ਾਮਦੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਦਿਵਾਨਿਆਂ ਨੇ ਉਸਦੀ ਇਸ ਹਾਲਤ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਸਨੂੰ ਵਰਗਲਾਕੇ, ਉਸ ਰਾਹ ਤੇ ਪਾ ਦਿਤਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਉਸ ਪਿਛੋਂ ਉਸਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣਿਆ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਤਸੀਹੇ ਤੇ ਕਸ਼ਟ ਦਿਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਮੈਂ ਉਥੇ (ਲਾਹੌਰ) ਮੌਜੂਦ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਨਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੂੰ ਕਾਜ਼ੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਗੁਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਾਇਆ ਤੇ ਇਕ ਮਹਾਨ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣਿਆ।' ਬਦਨਾਮ ਨਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਸਾਉ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸੇ ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣਾ ਸਭ ਕੁਝ ਵਾਰ ਕੇ ਦੁੱਖ ਹਰੇ ਸਨ। ਅਜ ਲਾਹੌਰ ਨਿਵਾਸੀ ਮਜ਼੍ਹਬੂਰ ਖੜੇ ਸਨ ਪਰ ਤਰਾਹ ਤਰਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਮਦਰ-ਤ-ਤਵਾਰੀਖ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਵੀ ਇਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਗਿਆਂ ਕਲਮ ਲਗੂ ਦੇ ਹੇਠੂ ਕੋਰਦੀ ਹੈ, ਅੱਖਾਂ ਰੋਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਦਿਲ ਪਾਟਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਨ ਹੋਰਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਰਹੱਸਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਅਚਰਜ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਉਹ ਤੱਤੇ ਤਵਿਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇ, ਕਸ਼ਟ ਸਹਾਰੇ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਵਾਨ ਹੋ ਜਿਵੇਂ ਮੱਛੀ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਬੜੀ ਹੀ ਕਸ਼ਟ ਭਰੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਰਾਤ ਵੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਭਵਰ ਵਾਂਗ ਵਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਕਮਲਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਰਹਿ ਕੇ ਸੁੱਖ ਦੇ ਭੱਬੇ ਵਿਚ ਹੀ ਬੀਤੀ। ਅੰਤਮ ਸਵਾਸਾਂ ਤਕ ਗੁਰੂ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਬਬੀਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਦਰਸ਼ ਦਾ ਢੰਡੇਰਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਪਾਉੜੀ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਖ ਫਲ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਸਹਿਜ ਸਮਾਪਿ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਜਾਣੀ।

PAL'S COLLISION LTD.



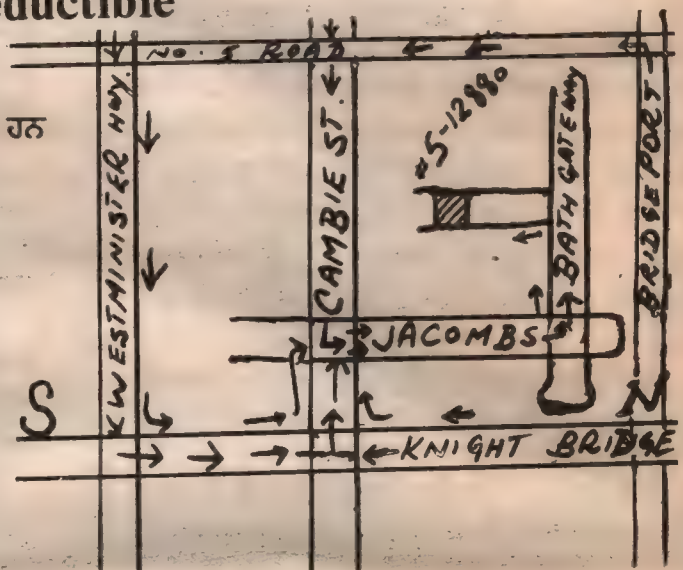
ALL TYPES OF BODY REPAIRS
• CARS • BOATS • TRUCKS
• FIBREGLASSING
• RESTORING
• PROFESSIONAL PAINTING
FREE COURTESY CARS AVAILABLE
(I.C.B.C.) CLAIMS HANDLED PROMPTLY
— FREE ESTIMATES —
ALL WORK CONDITIONALLY GUARANTEED

- ਪੂਰੀ ਬਾਡੀ ਦਾ ਕੰਮ
- ਮਾਡਰਨ ਫਰੇਮਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ
- ਫਾਈਬਰ ਗਲਾਸ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ
- ਕਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਲਾਉਣੇ
- ਮਾਡਰਨ ਕੁਆਲਿਟੀ ਪੇਂਟਿੰਗ
- ICBC ਦੇ ਕਲੇਮ ਜਲਦੀ ਹੈਂਡਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
- ਮੁਫਤ ਐਸਟੀਮੇਟ
- ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਲੇਮ.....ਵਾਜਬ ਰੇਟਾਂ ਤੇ
- ਮੁਫਤ ਕਾਰ ਟੋਅ ਕਰਨੀ

270-1754 BUS
273-3270 RES.

270-1754

SUCHA BANSAL
#5 - 12880 BATHGATEWAY
RICHMOND, B.C. V6V 1Z4



ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤ

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ ਐਮ. ਏ. (ਗੋਟਾਇਰਡ ਪ੍ਰਿੰ: ਸਰੀ, ਬੀ. ਸੀ.)

(1563-1606 ਈਸਵੀ)

ਸਮੇਂ ਦੀ ਭਉਣੀ ਭਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਚਾਲ ਅਮੁੱਕ ਹੈ ਤੇ ਅਰੁੱਕ ਹੈ। ਅਜਲ ਥੀ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਲਿਪਟਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੋ ਲੰਘ ਗਿਆ, ਉਹ 'ਭੂਤ' ਦੀ ਤਾਰੀਕ ਗੁਫਾ ਵਿਚ ਟਿਕ ਗਿਆ। ਜੋ ਆਉਣਾ ਹੈ ਉਹ 'ਭਵਿੱਖ' ਦੇ ਗਰਭ ਵਿਚ ਲੁਪਤ ਪਿਆ ਹੈ। ਹਾਂ ਜੋ ਬੀਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਕੌੜਾ ਸੱਚ ਹੈ। ਪਰ ਕਾਲ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਹ ਭਾਗ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅਨਿਖੜਵੇਂ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਚ, ਤੇ ਦੂਜਾ ਤੀਜੇ ਵਿਚ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ, ਭੂਤ ਦੀਆਂ ਪਰਛਾਈਆਂ ਵਰਤਮਾਨ ਤੇ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ (ਚੰਗੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਮੰਦੇ) ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪਿਛੇ ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਤਿੰਨੋਂ ਹੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਛੱਡਦੇ ਹਨ। ਭੂਤ ਦੀ ਖੁੱਕਲ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਖੇਡ ਖੇਡੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿਨੀਆਂ ਜਾਂ ਖਾਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਦੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਮਨਾਂ ਤੇ ਉਕਰੇ ਬਿਨਾਂ ਨ ਰਹਿ ਸਕੀਆਂ। ਬੀਤੇ ਯੁਗਵੀ ਵਿਚ ਵੰਨ ਸੁਵੰਨਤਾ ਜਗ੍ਹਾ ਪਜ਼ੀਰ ਸੀ। ਕਈ ਅਜੇਹੇ ਲੋਕ ਸਨ ਜਿਹੜੇ 'ਕਾਲੇ ਸਿਆਹ' ਆਉਗਣਾ ਦੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਵਸੀਕਰਣ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਤਾ ਤੋਂ ਜੋ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸੀ - ਲੋਭ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਮੋਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਹੰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਲੀ ਕਲੋਟੀ ਕੁਮੁਰਤ ਦੇ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ। ਕਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਟ ਸੀ ਤੇ ਕਰੋਧ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਤੇ ਸਿਤਮ ਦਾ ਇਕ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰ ਸੀ। ਧਰਮ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੁਰਕਾ ਓੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਾਖੰਡ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕੱਟੜ ਪਰਸਤੀ ਦਾ ਕੁਹੜ ਡਾਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਫਾਸਣ ਲਈ ਇਕ ਜਾਲ ਵਿਛਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪੰਡਤਾਈ ਧਰਮ) ਜਾਂ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਨਾਉਂ ਹੇਠਾਂ ਮਾਸੂਮਾਂ ਨੂੰ ਨੀਹਾਂ ਵਿਚ ਚਿਨਣਾ ਸੀ ਜਾਂ ਬੇਬਸ ਪਰ ਧ੍ਰਿਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ੀਮ ਤਸੀਹੇ ਦੇਣਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ੀਰ-ਖਰੋਂ (ਅਰਥਾਤ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਦੇ) ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਾਹ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪਰੋਣਾ ਸੀ ਤੇ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਗਲਾਂ ਵਿਚ (ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਿਹਰੇ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ) ਪਾਉਣਾ ਸੀ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਜਬਰ ਹਾਰਦਾ ਹੈ ਓਥੇ ਸਬਰ ਦਾ ਪਰਚਮ ਫੁਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿੱਤਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਲਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਥਿਆਰ ਕੁੰਦੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਬੇਬਸ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨਾਕਾਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੀਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਇਸਤਰੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ (ਸਿੱਖ) ਇਸਤਰੀ ਨੇ ਉਹ ਜੋਰ ਵਿਖਾਏ ਕਿ ਜ਼ਾਲਮ ਦਾ ਅੰਤਹਕਰਣ ਠੱਠਬਰ ਗਿਆ, ਅੰਗ ਅੰਗ ਠੱਠਬਰ ਗਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਉਸਦੀ ਆਤਮਾ ਲਰਜ਼ਾ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਜ਼ੁਲਮ ਵਧਦਾ ਹੀ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪਾਗਲਾਂ ਦੇ ਜਨੂੰਨ ਦੇ ਹੜ ਨੂੰ ਮਰਜ਼ੀਵਾਜ਼ਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਠੱਲ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਸ਼ੇਰ ਬੱਚੀਆਂ ਪਰਬਤ ਵਾਂਗ ਅਡੋਲ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਇਕ ਈਰਾਨੀ ਸ਼ਾਇਰ ਅਬ ਅਬ ਕਰ ਉਨਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਹਾਨ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਦ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਆਖਿਆ ਸੀ :-

ਚੂੰ ਜਨੇ ਹਿੰਦੀ ਕਸ਼ੇ, ਦਰ ਹਿਮਤ ਮਰਦਾਨਾ ਨੇਸਤ ।
ਸਿਖਤਨ ਬਰ ਸਮੇ ਮੁਰਦਾ ਕਾਰੇ ਹਰ ਪਰਵਾਨਾ ਨੇਸਤ ।
(ਭਾਰਤਵਰਸ਼ ਦੀ ਸਪੱਤਰੀ ਅਧੁੱਤਰ ਸਾਹਸ ਵਰਗਾ ਸਾਹਮ ਮੈਨੂੰ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਨਿਰਜੀਵ ਮੇਮ ਬੱਤੀ ਤੇ ਟਾਂਵੇ ਟਾਂਵੇ ਪਤੰਗੇ ਹੀ ਸੜਿਆ ਕਰਦੇ ਨੇ)।

ਇਹ ਸੀ ਬਰਬਰਤਾ ਦੇ ਦਾਨਵਾਂ ਦੇ ਦਾਨਵੀ ਆਉਗਣ ਹੋਣਾਨੀ ਅਉਗਣ। ਪਰ ਜਿਥੇ ਰਾਤ ਦੇ ਕਾਲੇ ਕਲੋਟੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨੇ, ਉਥੇ ਉਜ਼ਿਆਰੀ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੀ ਸੁਹੀ ਲਾਲੀ ਹੈ, ਉਜੱਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ। 'ਦਾਨਵੀ' ਲੋਕ ਕਾਮ ਦੇ ਸਕੰਜੇ ਵਿਚ ਕਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਐਸਵਰਜ ਲਈ ਅਲੀ ਕੁਲੀ ਖਾਨ ਵਰਗੇ, ਸ਼ੇਰ ਨੂੰ ਲਿਤਾੜਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ੇਰ ਅਫਗਾਨਾਂ ਨੂੰ (ਮਿਹਰ ਉਸ ਨਿਸਾਵਾਂ (ਨੂਰ ਜਹਾਨ) ਨੂੰ ਫਲਣ ਲਈ) ਸਿਸਾਰ ਦੇ ਤਲ ਤੇ ਮਿਟਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਰੋਧ ਦੇ ਪ੍ਰਚੰਡ ਵਿਖਾਵੇ ਲਈ 'ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ' ਵਰਗੇ ਮਹਾਨ ਅਵਤਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪਿਲਵਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰਜਿੱਥੇ 'ਕਾਲੇ ਸਿਆਹ' ਦੇ ਧਾਰਨੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ੁਲਮ ਹੈ ਉਥੇ 'ਚਿੱਟੇ ਗੁਣਾਂ' ਦੇ ਜਨਮ ਦਾਤਿਆਂ ਦਾ ਅਜ਼ੀਮ ਅਜ਼ਮ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਜਨ-ਹਾਰੇ ਦਹ ਦੀ ਪਰਖ ਹੈ, ਪ੍ਰੀਖਸ਼ਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੁਗਲਈ ਸਮਰਾਟ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦਾ ਹਨੁਰਿਆਂ ਭਰਿਆ ਯੁਗ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪੂਰਬ ਟਿਕ ਮਰਦੇ ਕਾਮਲ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ) ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 'ਤੋਹੀਦ' (ਰੱਬ ਇਕ ਹੈ) ਦੀ ਸਦਾ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸੁਪਨਾਂਤਰੀ ਨਿੰਦਾ ਤੋਂ ਜਗਾਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਰਾਜੇ 'ਸ਼ੀਹ' ਆਖੇ ਸਨ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮ (ਸਰਦਾਰ) ਨੂੰ 'ਕੁੱਤੇ' ਆਵ ਦਰਕਾਰਿਆ। ਇਕ ਅਜ਼ੀਮ ਮਹਾਨ ਮਾਨਵ ਨੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਰਕਸ਼ਾ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਕੰਮ ਜੇਖਾਂ - ਭਰਿਆ ਸੀ, ਮੁਸ਼ਕਲਤਾਵਾਂ ਭਰਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਹਿੰਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਕ 'ਖੰਨਿਓਂ ਤਿੱਖਾ ਤੇ ਵਾਲਹੁ ਨਿੱਕਾ ਮਾਰਗ ਚੁਟਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਸੀ ਸਿਰ ਨੂੰ ਤਲੀ ਤੇ ਰੱਖਣਾ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗਿੱਲੇ ਹੁੱਜਤ ਤੋਂ ਸਿਰ ਨੂੰ ਵਾਰਨਾ। ਉਹ ਸੀ :-

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ ॥
ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੋਰੀ ਆਉ ॥
ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰ ਪਰੀਜੈ ॥
ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ ॥

(ਸਲੋਕ ਵਾਰਾ ਤੇ ਵਧੀਕ ਮਹਲਾ ੧)

ਉਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੀਜੀ ਨੂਰਾਨੀ ਜੋਤ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਰੱਬਾਨੀ ਬਾਣੀ 'ਅਨੰਦ ਸਾਹਿਬ' ਦੀ ਚੌਥਵੀ ਪਾਉੜੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਫਰਮਾਇਆ ਸੀ :-

ਭਗਤਾਂ ਕੀ ਚਾਲ ਨਿਰਾਲੀ ॥
ਚਾਲ ਨਿਰਾਲੀ ਭਗਤਾ ਕੇਰੀ ਬਿਖਮ ਮਾਰਗਿ ਚਲਣਾ ॥
ਲਬੁ ਲੋਭੁ ਅਹੰਕਾਰ ਤਜਿ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਬਹੁਤ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ ॥
ਖਨਿਅਹੁ ਤਿਖੀ ਵਾਲਹੁ ਨਿੱਕੀ ਏਤ ਮਾਰਗ ਜਾਣਾ ॥

ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਚਾਲ ਭਗਤਾ ਜੁਗਹੁ ਨਿਰਾਲੀ ॥

(ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ ੩ ਅਨੰਦ)

(ਭਗਤਾਂ ਕੀ ਚਾਲ ਵਿਕਲੋਤਰੀ ਹੈ, ਵਖਰੇਵੀ ਹੈ। ਔਖਿਆਈ ਨਾਲ ਤੌਟੇ ਹੋਏ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਨ ਲਬੁ ਹੋਵੇ ਤੇ ਨ ਲੋਭ ਹੋਵੇ, ਹੰਕਾਰ ਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਪਿਆਸ ਨ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਰਾਹ (ਪੁਲ ਸਰਾਤ ਵਾਂਗ) ਖੰਡੇ ਦੀ ਪਾਰ ਨਾਲੋਂ ਤੇਜ਼ ਹੈ ਤੇ ਵਾਲ ਨਾਲੋਂ ਅਤੀ ਬਰੀਕ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਹਾਂ-ਘਾਤਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਮਾਰ-ਮਕਾਊ ਰਸਤਾ ਹੈ ਇਹ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ ਭਗਤਾਂ ਕੀ ਚਾਲ ਅਤੀ ਵਿਕਲੋਤਰੀ ਹੈ, ਅਤੀ ਵਖਰੇਵੀ ਹੈ)।

ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਸਾਇੰਸ-ਵੇਤਾ ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ (Theory) ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦੇ ਸਚਿਆਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਪਰਖ (Test) ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਯੋਗ (Experiment) ਰਾਹੀਂ demonstrate (ਵਿਖਾਈ) ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਤੇ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ 'ਸਿਧਾਂਤ' ਨੂੰ ਸਚਿਆਰੇ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਲਈ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸੰਨ 1606 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਬਲੀਦਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗ-ਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਸਵੈ-ਸਰੀਰ ਦੁਆਰਾ ਸਚਿਆਰਾ (demonstrate) ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਜਹਾਂਗੀਰ ਇਕ ਕਾਮੀ, ਪਾਖੰਡੀ ਤੇ ਬਦਲਾ ਲਊ ਮਨਹੂਸ ਮਨੁੱਖ ਸੀ। ਵਿਧਾਤਾ ਨੇ ਉਸਦੀ ਕਿਸਮਤ ਵਿਚ ਇਹੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, "ਤੂੰ ਕਾਮ ਦੀ ਭੱਠੀ ਵਿਚ ਝੁਲਸਿਆ ਰਵੇਂਗਾ। ਆਪਣੇ ਕੋਝੇ ਮੰਤਵ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਤੂੰ ਸਦਾਚਾਰ ਤੋੜ ਸੁੱਟੇਂਗਾ, ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਤੋੜ ਸੁੱਟੇਂਗਾ। ਅਖੌਤੀ ਮਜ਼ਹਬ ਦੇ ਪਸਾਰ ਲਈ ਤੂੰ ਅਲਾਹੀ ਫਕੀਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਹ ਕੋਹ ਕੇ ਮੁਕਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰੇਂਗਾ। ਨ ਤੇਨੂੰ ਮਨ ਦਾ ਆਰਾਮ ਮਿਲੇਗਾ ਨ ਤੇਨੂੰ ਆਤਮਾ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ। ਤੇਰੀ ਆਤਮਾ ਕੱਚੇ ਪਾਰੇ ਵਾਂਗ ਤੜਪਦੀ ਰਵੇਂਗੀ।"

ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ ਅਮਰ ਗਾਥਾ ਹੈ ਤੇ ਗੋਦੀਆਂ ਦੀ ਮਕਰੂਹ ਚਾਲਾਂ ਦਾ ਫਸਾਨਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਮਿਸਾਲ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਫਖਰਾਂ - ਲੱਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਪਰੋਹੀਆਂ ਦੀ ਜਲੀਲ-ਕੁਨ ਕਰਤੂਤਾਂ ਦੀ ਕੁਰਲਾਂਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਜਾਨ ਬਾਜ਼ (ਰੱਬ ਦੀ ਰਬਾਨੀਅਤ ਲਈ, ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਲਈ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਅਤ ਲਈ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਲਈ) ਤੱਤੀਆਂ ਤਵੀਆਂ ਤੇ ਬਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦੇਗਾਂ ਵਿਚ ਉਬਾਲੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਬੰਦ-ਬੰਦ ਕਟਵਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਦੇ ਤੇ ਸੀਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਕਿਧਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਪਰੋਹ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਫਾਹੇ ਲਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣੀ ਹਕਾਰਤਾਂ ਭਰੀ ਜਲੀਲ ਕੁਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਝਿਜਕਦੇ। ਦੂਜੇ ਮਨਿਹੂਸ ਵਰਗ ਵਿਚ ਚੰਦ ਜਿਹੇ ਮਰਦੂਦ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਹਾਂਗੀਰ ਤੇ ਉਸਦੇ ਮਜ਼ਹਬੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਪਸਾਰ ਲਈ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਰੁਕਾਵਟ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। 'ਚੰਦੂ' ਦੀ ਦੇਸ਼-ਪਰੋਹੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਅਲਾਹੀ ਘੱਲਿਆ (God sent) ਬਹਾਨਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਨ ਲਾਏ ਤੇ ਆਖਿਆ "ਆਦਿ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮ ਵਿਰੋਧੀ ਪਰਚਾਰ ਹੈ।" ਪਰ ਜਦੋਂ ਗੁਰ ਵਾਕ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ 'ਅਵਲੁ ਅਲਹੁ ਨੂਰ ਉਪਾਇਆ ਕੁਦਰਤ ਕੇ ਸਬ ਬੰਦੇ' ਨਿਕਲਿਆ ਤੇ ਜਹਾਂਗੀਰ ਲਾਜ਼ਵਾਬ ਰਹਿ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਅਕੀਦਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਫੇਰ ਮਹਲਾ ੧ ਦਾ ਉਚਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਮਹਾਂ-ਵਾਕ ਆਇਆ

ਮਿਟੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ ਪੇਡੋਂ ਪਈ ਕੁਮਿਆਰ ॥

ਘੜਿ ਭਾਂਡੇ ਇਟਾ ਕੀਆ ਜਲਦੀ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ ॥

ਜਲਿ ਜਲਿ ਰੋਵੈ ਬਪੁੜੀ ਭੜਿ ਭੜਿ ਪਵਹਿ ਅੰਗਿਆਰ ॥

ਨਾਨਕ ਜਿਨਿ ਕਰਤੇ ਕਾਰਣੁ ਕੀਆ ਜੋ ਜਾਣੇ ਕਰਤਾਰ ॥

(ਆਸਾ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ)

ਜਹਾਂਗੀਰ ਸੱਚ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਸੀ। "ਇਹ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਆਖਿਆ।

ਜਾਬਰ ਤੇ ਜਾਲਮ ਲੋਕ ਨਿਰਮਲ ਬਹਾਨਿਆਂ ਦੀ ਆੜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। "ਮੈਂ ਇਸ ਦੁਕਾਨੇ ਬਾਝਲ (ਭੂਨ ਦੀ ਦੁਕਾਨ) ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦਮ ਲਵਾਂਗਾ", ਉਸੇ ਨੇ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ 'ਤੇ ਜਕੇ ਜਹਾਂਗੀਰ ਵਿਚ ਲਿਖਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਅਜ਼ੀਮ ਤੇ ਅਜ਼ੀਮ ਤਸੀਹੇ ਦਿਤੇ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਪਦੀਆਂ ਤਵੀਆਂ ਤੇ ਬਠਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਤਪਖਾਂ ਭਰੀ ਤਵੀ ਉਸ ਰੱਬੀ ਫਕੀਰ ਦੇ ਅਜ਼ਮ ਨੂੰ ਫੁਲਾ ਨ ਸਕੀ। ਉਬਲਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਦੇਗ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸਪਾਤੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਲਰਜਾ ਨ ਸਕਦੀ। ਤਪਦੀ ਰੋਤ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਵਿਤਰ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਫੂਹਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਫੂਹਦੀ ਰਹੀ ਪਰ :-

ਸੋ ਕਿਉ ਬਿਸਰੈ ਜਿ ਅਗਨਿ ਮਹਿ ਰਾਖੈ ॥

(ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਅਸ਼ਟਪਦੀ 20)

ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੇ ਸਭਿ ਹਥਿਆਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੀਟ ਸਿੱਧ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹੀਦ ਪੰਜਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਕ ਅਜ਼ੀਮ ਪਰਦਰਸ਼ਨੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਕ ਨਿਰਾਲੀ ਚਾਲ ਦਾ ਮੁਜਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਮਾਤ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਸਿੱਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਸਦੇ ਗਰਭ ਚੋਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਬੰਸਾਵਲੀ ਉਪਜਦੀ ਹੈ। ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨੇ ਇਕ ਅਜ਼ੀਮ ਵਰਗ ਦੇ ਮਰ ਜੀਵਾਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਨ ਤੇ ਅਮਰ ਸਨ :-

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਦ ਜੀਵੈ ਨਹੀਂ ਮਰਤਾ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਆਪਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥

(ਅਸ਼ਟਪਦੀ ੮, ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ)

ਉਹ ਰੱਬ ਦਾ ਰੂਪ ਸਨ। ਉਹ ਜੀਵਨ-ਮੁਕਤ ਸਨ। ਉਹ ਸਿਰਜਨ ਹਾਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਸੀ ਨ ਗਮੀ। ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਸੋਨਾ ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਇਕ ਸਮਾਨ ਸਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਜ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਹ ਸਮਝਦੇ। ਆਨ ਤੇ ਅਪਮਾਨ, ਰਾਜਾ ਤੇ ਰੋਕ - ਉਹ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਸਮਝਦੇ ਸਨ -

ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਆਗਿਆ ਆਤਮ ਹਿਤਾਵੈ ॥

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਸੋਊਕਹਾਵੈ ॥

ਤੈਸਾ... ਰਹਖੁ...ਤੈਸਾ ਉਸੁ ਸੋਗ ॥

ਸਦਾ ਆਨੰਦ ਤਹ ਨਹੀਂ ਬਿਉਗ ॥

ਤੈਸਾ ਸੁਵਰਨੁ ਤੈਸੀ ਉਸੁ ਮਾਟੀ ॥

ਤੈਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੈਸੀ ਬਿਖ ਖਾਣੀ ॥

ਤੈਸਾ ਮਾਨ ਤੈਸਾ ਅਭਿਮਾਨ ॥

ਤੈਸਾ ਰੋਕ ਤੈਸਾ ਰਾਜਾਨ ॥

ਜੋ ਵਰਤਾਏ ਸਾਈ ਜੁਗਤਿ ॥

ਨਾਨਕ ਉਹ ਪੁਰਖ ਕਹੀਆ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ॥

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਅਦਭੁਤ ਲੀਲਾ ਰਚੀ ਸੀ। ਮਿੱਧੇ ਹੋਏ ਮਨੁੱਖਾਂ, ਲਿਤਾੜੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ, ਲਈ ਸਵੈ-ਬਲੀਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦੂਰ-ਗਾਮੀ ਸਨ। ਫਟਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਦੀ ਤਲਵਾਰ, ਨਰਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਅਜ਼ੀਮ ਸ਼ਹਾਦਤ, ਸਰਬੰਸ ਦਾਨੀ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਭਰਾਉਤੀ ਚੁਕਟੀ ਸਭ ਇਸੇ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਾਲਮ ਮੁਗਲਈ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀਆਂ ਨੀਹਾਂ ਹਿਲ ਗਈਆਂ। ਬੈਦੇ, ਬੈਸੀ ਦੇ, ਤੇ ਭੁਰਭਰੇ ਸ਼ਾਹੀ ਨਿਜਾਮ ਦਾ ਮਹਿਲ ਢਹਿ ਢਹਿ ਹੋ ਗਿਆ। ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਅਣਖ ਜਾਗ ਪਈ ਸੀ, ਗੈਰਤ ਜਾਗ ਪਈ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਨਮੁਦਾਰ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਦੇਸ਼-ਪਰੋਹੀਆਂ ਦਹ ਅਲਖ ਮੁਕਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਅਜ਼ੀਮ ਸ਼ਹਾਦਤ। ਤੇ ਇਹ ਸਨ ਇਸਦੇ ਦੂਰ-ਰਸ ਸਿੱਟੇ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਲੀ ਹੋਈ ਬਲੀਦਾਨ ਦੀ ਜਿਉਤੀ ਅਜੇ ਵੀ ਅਮਰ ਹੈ ਤੇ ਜਗਮਗਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੇਸ਼-ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਗ ਦਿਸਾਂਦੀ ਹੈ। 'ਖਨਿਅਹੁ ਤਿੱਖੇ ਤੇ ਵਾਲਹੁ ਨਿੱਕੇ' ਮਾਰਗ ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਪਾਧੀ ਜ਼ੁਲਮ, ਜਬਰ, ਅਨਿਆਂ ਤੇ ਧੌਕਸ਼ਾਹੀ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁੱਟਕੇ ਪਾਤਾਲ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘਾਣਾ ਵਿਚ ਜਾ ਸੁੱਟਦੇ ਨੇ।

ਕਹਾਣੀ ਹੇਠਲੀ ਉਤੇ ਆ ਗਈ

ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ

ਹੁਣ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਬੜਾ ਹੀ ਫਰਕ ਹੈ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਫਰਕ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਫਰਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਉਰਦੂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਉਦੋਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ - ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਯਾ ਹਿੰਦੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਕੇਵਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮਾਦਰੀਭਾਸ਼ਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਜੇ ਕਦੇ ਦੋ ਚਾਰ ਅਖਰ ਉਰਦੂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਕਿਤੇ ਦਿਸ ਵੀ ਪੈਣ ਤਾਂ ਓਹਣਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਲਭ ਕੇ ਕੋਈ ਬੁੱਢਾ ਹੀ ਲਿਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਬੱਸ ਦਾ ਰੋਗ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੀ ਉਰਦੂ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ - ਸਕੂਲ ਵੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਉਦੋਂ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਤਾਂ ਦੋ ਦੋ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਕੋਹ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਕਰਕੇ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ - ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਨਾਨਕੇ ਪਿੰਡ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਤੀਸਰੀ ਵਿਚੋਂ ਚੋਬੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਅਸੀਂ ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਟੂਡੈਂਟ ਰਲ ਕੇ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਸੱਤ ਮੁੰਡੇ ਸਾਂ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਸਕੂਲ ਨਾ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਸਗੋਂ ਦੋਹਾਂ ਸਰੋਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਛੇ ਜਮਾਤਾਂ ਦਾ ਸਕੂਲ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੌਇਰ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਹਵੇਲੀ ਹੀ ਸਕੂਲ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਛੇ ਜਮਾਤਾਂ ਲਈ ਤਿੰਨ ਟੀਚਰ ਸਨ। ਹੇਡ ਮਾਸਟਰ ਕੁੰਦਨ ਲਾਲ ਜੀ, ਮੇਲਬੀ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਮੇਲਬੀ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਪਿੰਡ ਲਲਤੋਂ ਤੋਂ ਤੁਰ ਕੇ ਆਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਦੋਵੇਂ ਤਾਂ ਇਸੇ ਹੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਨ।

ਮੇਲਵੀ ਸਾਹਿਬ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਕੇਵਲ ਅੱਧਾ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਬਾਕੀ ਅੱਧਾ ਤਾਂ ਮੇਲਵੀ ਜੀ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਪੜਨ ਅਤੇ ਡਾਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫੇਰ ਤਬੀਤ ਆਦਿ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਟੀਚਰ ਦਾ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਮੁਨੀਟਰ ਤੋਂ। ਮੁਨੀਟਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਲਾਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ, ਸਲੋਟਾਂ ਤੇ ਸਵਾਲ ਲਿਖਾ ਦੇਣੇ, ਫਿਰ ਦੇਖਣੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਠੀਕ' ਕੱਢ ਲਏ ਹੁੰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ 'ਗਲਤ' ਕੱਢਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖੜਾ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਕਈ ਵੇਰ ਮੁਨੀਟਰ ਦੀਆਂ ਚਪੇੜਾਂ ਵੀ ਲਗਦੀਆਂ। ਬਚਦੇ ਦੇ ਸਵਾਲ ਸਦਾ ਹੀ ਠੀਕ ਹੁੰਦੇ ਜੋ ਉਹ ਮੁਨੀਟਰ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਕੇ ਕੱਢਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਚੋਬੀ ਜਮਾਤ ਦਾ ਇਮਤਹਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਇਮਤਹਾਨ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਇਕ ਵੱਡੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਜਿਥੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਇਮਤਹਾਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਾਂਗ ਪਰਚਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਇਮਤਹਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਲਈ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੈਸੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਟੀਚਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਭੇਦ ਭਰੀ ਸੋਧੀ ਸਮਝ। ਕਿਤਨਾ ਸੁਖਾਲਾ ਹੈ ਇਹ ਕੰਮ - ਮੁੰਡੇ ਨਕਲ ਵਿਚ ਮਗਨ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ - ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਬੇੜਾ ਪਾਰ - ਹਾਂ ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੇਲਵੀ ਜੀ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਓਹ ਲਲਤੋਂ ਰਾਹ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਮੇਲਵੀ ਜੀ ਲਈ ਸਾਗ ਤੌੜ ਕੇ ਰੱਖਣ ਕਦੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇਣ "ਜਾ ਓਏ ਸੋਹਣਿਆ! ਛੋਕਾ ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਭੁੰਨਾ ਲਿਆ ਭੱਠੀ ਤੋਂ"। ਮੇਲਵੀ ਜੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਦਾਬੇ ਚੱਬਦੇ ਸਕੂਲੋਂ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਅਤੇ ਸਿਧੂਆਂ ਦੇ ਖੂਹ ਕੋਲੋਂ ਤੌੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਗ ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਸਾਬਾਸ' ਕਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਲਲਤੋਂ ਵਲ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ।

ਸੱਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਮੁੰਡੇ ਤਾਂ ਮੇਲਵੀ ਜੀ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਚਣਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਲਾਸ ਦੀ ਪੁੱਛ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਓਹ ਮੈਂ ਅਤੇ ਸੋਹਣਾ ਹੀ ਸਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੱਚੇ ਹੋਏ ਸਵਾਲ ਕਦੇ ਵੀ ਠੀਕ ਨਾ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ - ਸਾਡਾ ਸਾਗ ਸਮਾਂ ਖੜਿਆ ਦਾ ਹੀ ਬੀੜਦਾ - ਕਦੇ ਮੁਨੀਟਰ ਦੀਆਂ ਚਪੇੜਾਂ ਕਦੇ ਮੇਲਵੀ ਜੀ ਦਾ "ਮੇਲਾ ਬਖਸ਼" (ਡੰਡਾ) ਸਾਡੀ ਬਚੀ ਖੁਚੀ ਹੋਸ਼ ਵੀ ਭੁਲਾ ਦਿੰਦਾ।

ਬੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਸੀਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਕਰਨੀ ਸਵਾਲ ਠੀ ਕੱਢਣ ਦੀ - ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਕੇ ਠੀਕ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਮੁਨੀਟਰ ਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸਲੋਟਾਂ ਦੇਖਣੀਆਂ ਤਾਂ 'ਗਲਤ' ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੀ ਲਾ ਦੇਣਾ - ਅਸੀਂ ਬੜਾ ਸੋਚਣਾ ਪਰ ਸਮਝ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਆਉਣੀ ਕਿ ਕਿਥੋਂ ਗਲਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸਾਡਾ ਹੱਲ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੜ੍ਹਾਈ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਕਿ ਕਿਸ ਸੁਪੀਡ ਤੇ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਸਾਡੀ ਪੜ੍ਹਾਈ। ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਬਣੀ ਨ ਰਹਿ ਸਕੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਸਕੂਲ ਦੇ ਲਾਗੇ ਤੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਮਾਮੇ ਨੇ ਮੇਲਵੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਹੀ ਲਿਆ

"ਕੀ ਹਾਲ ਹੈ? ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ -"

"ਲੰਬਰਦਾਰਾ ਮੁੰਡਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਢਿਲਾ ਹੈ - ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਇਸ ਨੂੰ" ਮੇਲਵੀ ਜੀ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਘਰ ਵਹਿਲੇ ਸਮੇਂ ਪੂਰੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਤਾਰੀਕ ਕੀਤੀ - ਬੱਸ ਜੀ ਹੁਣ ਵਹਿਲਾ ਖੇਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦਿਆਂ ਬੀਤਣ ਲੱਗਾ। ਮਾਮਾ ਜੀ ਘਬਰਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਲਾਂਭਾ ਨ ਮਿਲੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕਿ ਮੁੰਡਾ ਫੇਲ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਦਿਨ ਲੰਘਦੇ ਗਏ ਅੰਤ ਓਹ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਇਮਤਹਾਨ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਮੇਲਵੀ ਜੀ ਸੁਵਖਤੋਂ ਹੀ ਸੱਤਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਦੇਵਾਲ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਵਲ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਏ। ਬਦੇਵਾਲ ਦਾ ਰਾਹ ਹਰ ਹਵਤੇ ਹੀ ਦੇਖੀਦਾ ਸੀ। ਹਰ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਅੱਧਾ ਮਣ ਕੱਚੀ ਕਟਕ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਮਣ ਕੱਚੀ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਮਾਮੇ ਦੇ ਪੁਤਰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ, ਅਤੇ ਬਦੇਵਾਲ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਸਾਂ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਦੋ ਲਾਹੇ ਕਰਕੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਖੂਹੀ ਤੇ ਅਤੇ ਸਿੱਧ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਫੇਰ ਬਦੇਵਾਲ ਦਾ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਲੰਘ ਕੇ ਆਟੇ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਤੇ ਪੁੱਜ ਜਾਣਾ। ਆਟਾ ਪਿਹਾ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਟਾ ਪਿਹਾ ਕੇ ਮੁੜ ਓਹੀ ਦੋ ਲਾਹੇ ਕਰਕੇ ਘਰ ਪੁਜਣਾ। ਰਾਹ ਅੱਜ ਵੀ ਓਹੀ ਸੀ ਪਰ ਮੁਕਣ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।

(ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ-2, ਕਾਲਮ 1)

ਸਾਡਾ ਲੋਕ-ਵਿਰਸਾ

ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਗੀਤ



ਵਲੋਂ - ਕਾਮਰੇਡ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਣਖੀ

ਲੋਂਗ ਤੇਰੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਵਿਚ ਅੜਿਆ
ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਟੋਲਦੀ ਰਹੀ।ਕੈਂਠੇ ਵਾਲਾ ਧਾਰ ਕਦਦਾ
ਦੁੱਧ ਰਿੜਕੇ ਕੰਝਣਾਂ ਵਾਲੀ।ਤੂੰ ਲੈ ਦੇ ਵੇ ਜੜਾਉ ਸਾਨੂੰ ਬੁੰਦੇ
ਅਸਾਂ ਤੇਰੇ ਤਦ ਵੱਸਣਾ।ਪਰੀਬੰਦੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਏ
ਸਾਰੇ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਹੁਣ-ਝਣ ਲਾਈ।ਚੰਦ ਵਰਗਾ ਚਮਕਾਰਾ
ਨੀ ਤੇਰੀਆਂ ਡੰਡੀਆਂ ਦਾ।ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਆਰਸੀ ਤੋਂ ਖਾਲੀ
ਵੀਰਾਂ ਵੇ ਮੁਰੱਬੇ ਵਾਲਿਆ।ਚੌਂਕ ਘੜਾ ਕੇ ਦੇ ਗਿਆ
ਪੁੱਤ ਮੇਰੇ ਸਹੁਰੇ ਦਾ।

(ਮਈ 15 ਦੀ ਬਾਕੀ, ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ)

ਨੌਕਰ ਦੇ ਘਰ ਵਿਆਹੀ ਜਾ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਭੱਤਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਵਾਹਣਾਂ ਦੀਆਂ ਚੁਲ੍ਹਾਂ ਮਿਧਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਪੈਣੀਆਂ ਮੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਜਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿਟਿਆਂ ਤੋਂ ਗੋਪੀਏ ਨਾਲ ਤੋਤੇ ਨਹੀਂ ਉਡਾਉਣੇ ਪੈਣੇ ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਕੰਤ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਨਹੀਂ ਜਰ ਸਕਦੀ। ਤਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਬਾਬਲ ਨੂੰ ਵਾਸਤੇ ਪਾਉਂਦੀ ਵਿਲਕਦੀ ਹੈ “ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਈ ਵੇ ਬਾਬਲਾ ਹਾਲੀ ਪੁੱਤ ਬਥੇਰੇ” ਭਲਾ ਇਹ ਭੀ ਕੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੋਈ ਜੋ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਲਮ ਨਾਲ ਪੱਛੀ ਅਤੇ ਝਰੀਟੀ ਜਾਵੇ? ਤਾਂ ਹੀ ਤੇ ਜੰਗਾਂ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਿਟਕਾਰਦੀ ਹੈ “ਪੁਨੀ ਜੰਗ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆ ਤੇਰਾ ਹੋਵੇ ਨਰਕਾਂ ਵਿਚ ਵਾਸਾ” ਪਰ ਆਰਥਕਤਾ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਜੀਣ ਜੋਗਾ ਕੰਤ ਆਪਣੀ ਪਿਪਲੀ ਦੇ ਪੱਤ ਵਰਗੀ ਹਾਨਣ ਨੂੰ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਭਖਦੇ ਤੰਦੂਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਨੂੰ ਟੁਰ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਵਸ ਮੁਟਿਆਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਭੜਸਾ ਕੱਢਦੀ ਹੋਈ ਆਖਦੀ ਹੈ। “ਬਿਨ ਮੁਕਲਾਈ ਛੱਡ ਗਿਓਂ, ਤੇਰਾ ਲੋਗੋ ਨਾਂਹ ਲਾਮ ਵਿਚ ਨਾਮਾ” ਪਰ ਜੰਗ ਦਾ ਮਾਰੂ ਦੈਂਤ ਤਾਂ ਸਹੁ ਵਰਗੀਆਂ ਆਰਥਕਤਾ ਦੇ ਝੱਖੜਾਂ ਨਾਲ ਪਿੰਜੀਆਂ ਜੁਆਨੀਆਂ ਨਿਗੁਲ ਜਾਣ ਲਈ ਹਾਥੜਿਆਂ ਫਿਰਦਾ ਸੀ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਫਰੰਗੀ ਦੇ ਛੱਡੇ ਹੋਏ ਖੰਦੇ ਕੁੱਤੇ ਟੋਭੀ ਮੁਛ ਫੁੱਟਦੇ ਗਭਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ਮਿਟਦੇ ਫਿਰਦੇ ਅਤੇ ਲੱਛੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੱਚ ਵਰਗੀਆਂ ਵੀਣੀਆਂ ਵਿਚ ਬੰਦੇ ਪਹਿਨਾਉਣ ਦੇ ਲਾਰਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਘਰ ਹੋਕਾ ਦਿੰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਸਨ। ਚੋਬਰ ਆਪਣੀ ਹਾਨਣ ਦੀਆਂ ਗੀਝਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਨੇਣਾਂ ਵਿਚ ਸਵਰਗ ਵਰਗਾ ਸੁਪਨਾ ਉਲਕੀਦਾ ਦੋਬਾਂ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਡਾਲ ਮਾਰ ਦੇ ਦਾ ਦਿਲਾ ਦਾ ਮਹਿਰਮ ਤਪਦੇ ਮਾਰੂਥਲਾਂ ਵਿਚ ਮੀਂਹ ਵਾਂਗਰ ਵਰਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੇ ਛਰਾਟਿਆਂ ਵਿਚ ਝੰਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਬੈਠੀ ਵਿਜੇਗਣ ਕਾਵਾਂ ਹੱਥੀਂ ਸੁਨੇਹੜੇ ਭੋਜਦੀ ਹੈ। ਅੱਸੀਆਂ ਪਾ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਫਲੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਕੂਲੇ ਪੋਟੇ ਘਸਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਲੰਭਦਾ ਆਖਰ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਗਲ ਲਗ ਕੇ ਝੁੱਬੀ ਰੋਂਦੀ ਆਖਦੀ ਹੈ “ਨੀ ਮੈਂ ਰੰਡੀਓਂ ਸਾਹਗਣ ਹੋਵਾਂ ਜੇ ਬਸਰੇ ਦੀ ਲਾਮ ਟੁਟ ਜਾਵੇ।” ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਚਿਖਾ ਉਤੇ ਭੁਜ ਰਹੀ ਫਰੰਗੀ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਦੁਰਸੀਆਂ ਦੇਣ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ “ਬੱਚੇ ਮਰਨ ਫਰੰਗੀਆਂ ਤੇਰੇ ਨਿਤ ਨਵੀਂ ਜੰਗ ਫੋੜਦੇ।” ਮੁਟਿਆਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀ ਦੇ ਛਾਣਕਦੇ ਹਾਸਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਛਿਲਕਤ ਕੀਤੇ ਗੋਟੇ ਲੋਗ ਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਰੋੜਾਂ ਠੀਕਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਤਦੇ ਹੀ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਢੋਲ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਨੂੰ ਮੋਹਣੇ ਮਾਰਦੀ ਹੈ “ਤੇਰੀ ਦੌਂਹ ਟਕਿਆਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵੇ ਸਾਡਾ ਲੱਖਾਂ ਦਾ ਜੋਬਨ ਜਾਂਦਾ।” ਵਿਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਮਹਿਰਮ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀਆਂ ਤਿਖੀਆਂ ਸੁਲਾਂ ਨਾਲ ਵਲੂਪਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲਾਮਾਂ ਨੂੰ ਟੁਰ ਗਏ ਸਪਾਹੀ ਦੇ ਲੰਬੇ ਵਿਛੋੜੇ ਵਿਚ ਤੜਫ ਰਹੀ ਮੁਟਿਆਰ ਦੇ ਕ੍ਰਿਹਾਏ ਨੈਣ ਕਦੀ ਕਦਾਈਂ ਮੌਜ ਮਾਣਦੇ ਗਵਾਂਡੀ ਜੋੜੇ ਦੇ ਵਹਿੜੇ ਵਿਚ ਵਿਛ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਗਵਾਂਡਾ ਟਿਲ ਦੇ ਮਹਿਰਮ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀ ਨੂੰ ਜੋੜੀ ਵਿਚ ਘੁੱਟ ਕੇ ਆਖਦੀ ਹੈ “ਬਾਬੁ ਬੰਦ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਗਹਿਣਾ ਜੋੜੀ ਪਾਇਆ ਛਾਣਕ ਪਵੇ।” ਪਿਆਰ ਭਿੰਜੇ ਬੋਲ ਕਰਮਾਂ ਮਾਰੀ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਮੱਲੇ ਮੱਲੀ ਰੜਕ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪਿਆਸੀ ਰੂਹ ਵਹਿੜੇ ਦੀਆਂ ਪੋਟਾਂ ਵਿਚ ਘੁਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗਵਾਂਡਾ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਮੁਰਾਦ ਨੂੰ ਪਏ ਖੁਰ ਦੀ ਮਹਿਕ ਵਿਚ ਹੋਰ ਗਵਾਂਡੀ ਜਾਂਦੀ ਆਖਦੀ ਹੈ “ਨੇਰੂ ੩, ਜਿਥੇ ਤੇਰਾ ਹਲ ਵਗਦਾ ਉਥੇ ਲੈ ਚੱਲ ਚਰਖਾ ਮੇਰਾ” ਪਰ ਆਪਣੇ ਹਾਲੀ ਕੋਲ ਚਰਖਾ ਭਾਗ ਕੇ ਭੀ ਦਿਲ ਦੀ ਗੀਤ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜੇ ਸਾਵਣ ਭਾਦੇ ਦੀ ਭੜਸਾ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਹਾਣੀ ਦਾ ਪਿੰਡਾ ਮੁੜਕੇ ਮੁੜਕੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁੜੀ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਲਗਰਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਕੂਲੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਵਿਚ ਘੁੱਟ ਕੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨਸ਼ਿਆਈਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਗਵਾਂਡਾ ਜਾਣ ਦਾ ਤਰਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੁੜਕੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਵਿਚ ਘੁਲ ਜਾਣ ਲਈ ਸਹਿਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਹਾਣੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਰਚਿਆ ਹੋਇਆ ਬਕੇਵਾਂ ਚੂਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਵਹਿਣ ਵਿਚ ਰੁੜੀ ਜਾਂਦੀ ਨੂੰ ਲੋਕ ਗੀਤ ਆਣ ਬੋਚ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਮੌਜ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਇੰਜ ਖਿਚ ਕੇ ਸਵਾਦ ਸਵਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ “ਆਰਾਂ ੩, ਅਖੀਆਂ ਚ ਵਸ ਮਿਤਰਾ ਤੇਨੂੰ ਝੱਲ ਝਿਮਣਾ ਦੀ ਮਾਰਾਂ ਦੂਸਰੇ ਬੇਨੇ ਜਿਸ ਕਰਮਾਂ ਮਾਰੀ ਦਾ ਵੋਲ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਲੰਮੀਆਂ ਵਾਟਾਂ ਦੀ ਦੂਰੀ ਮੱਲੀ ਬੈਠਾ ਹੈ ਉਹ ਭਲਾ ਕਿਸਨੂੰ ਝਿਮਣਾ ਦੀ ਝੱਲ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਫੌਜੀ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਉਜਾੜ ਵਿਚ ਭਟਕਦੀ ਗਵਾਂਡਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਈ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਵਹਿੜੇ ਵਿਚ ਫੁਲੀਆਂ ਧਰੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਹਰੀਆਂ ਕਚੂਰ ਟਾਹਣੀਆਂ ਉਤੇ ਬੈਠ ਕਲੋਲ ਕਰਦੇ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਹਦਿਆਂ ਹੀ ਅਖਰੀ ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰ ਵਾਂਗ ਭੱਖਦੀ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਕਾਲਜੇ ਵਿਚੋਂ ਰੂਹ ਹੀ ਭਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਅੱਲੇ ਵੱਟਾਂ ਉਤੇ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਵੇਰੇ ਰਖ ਰਖ ਚੀਸ ਮੱਠੀ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਮਾਣੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗਜ਼ ਭਰ ਲੰਬੇ ਹਾਉਕੇ ਭਰ ਕੇ ਆਖਦੀ ਹੈ “ਭੋਈ ੩, ਕਰਦੀ ਮੈਂ ਦਿਨ ਕਟੀਆਂ ਚਿਤ ਲੋਗੋ ਨਾ ਉਦਾਸਟ ਹੋਈ।” ਫਿਰ ਇਹ ਕਰਮਾਂ ਮਾਰੀ ਮੁਣਕੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਂ ਪਤਾਥਿਆਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਨੂੰ ਖਤ ਲਿਖਣ ਟੁਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦਿਲਕਸ਼ ਨਜ਼ਾਰਾ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਮਰਾਜੀ ਕਲਜੋਗਣ ਜੰਗ ਨੂੰ ਸਰਾਪ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਕੋਲੋਂ ਰੂਹ ਦਾ ਹਾਣੀ ਝੱਟ ਲਿਆ ਸੀ।

ਦੋਸ਼ ਮੇਰਾ ਪੰਜਾਬ ਵੇ ਲੋਕਾ ਇਸ ਦੀ ਕਰਾਂ ਕਹਾਣੀ,
ਪੋਣਾਂ ਇਹਦੀਆਂ ਭਰਨ ਹੁੰਗਰੇ ਜਿਉਂ ਹਾਣੀ ਨੂੰ ਹਾਣੀ,
ਮਿਟੀ ਇਹਦੀ ਸੋਨਾ ਉਗਲੇ ਚਾਹੀ ਅਤੇ ਵਿਰਾਨੀ,
ਕਾਹਤੋਂ ਲੱਗ ਗਈ ਨੀ ਲਾਮ ਗਭਰੂਆਂ ਖਾਣੀ।

ਪੰਜਾਬਣ ਆਪਣੇ ਕੱਚੇ ਦੁੱਧ ਵਰਗੇ ਪਵਿਤਰ ਜੋਬਨ ਦੀਆਂ ਸੁੰਗਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਸਾਂਭ ਰਖਦੀ ਹੈ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਮੁਰਾਦ ਨੂੰ ਅੱਡੀਆਂ ਚੁਕ ਚੁਕ ਵਾਜਾਂ ਮਾਰਦੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ “ਦੇ ਨਿੱਝੁ ਪੱਕੇ ਘਰ ਤੇਰੇ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਕੇ ਆਜਾ ਹਾਣੀਆਂ” ਚਿਠੀਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਮੋਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਨਾਉਣੀਆਂ ਵਰਗੇ ਹਤਿਆਰੇ ਹੋਰ ਦੁਖੀ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ਜਦੋਂ ਭਾਕੀਏ ਤੋਂ ਪੜਾਉਂਦੀ ਹੈ “ਮੇਨੂੰ ਸਾਹਿਬ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ ਨਿੱਝੂਆਂ ਨੂੰ ਵਾੜ ਕਰ ਲੈ।” ਫਿਰ ਹੋਰ ਤਰਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਤੇਰੀਆਂ ਪਕੀਆਂ ਸੰਧੂਰੀ ਅੰਬੀਆਂ ਕੋਈ ਟੁੱਟ ਪੈਣਾ ਹਵਾਸੀ ਤੋਤਾ ਟੁਕ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਹਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਦੀ ਦੀਦ ਵਾਸਤੇ ਤਰਸ ਦੀਆਂ ਉਦਾਸ ਅੱਖੀਆਂ ਝਨਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਮਨ ਦੀਆਂ ਮੁਰਾਦਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਪੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਬਰਾਂ ਉਤੇ ਬੱਕਰੇ ਸੁਖਦੀ ਹੋ ਖਾਨਗਾਹੀ ਦੀਵੇ ਬਾਲਦੀ ਹੈ। ਦੇਵੀ ਮਾਤਾ ਅੱਗੇ ਸਖਤੀ ਝੋਲ ਅੱਡ ਕੇ ਆਖਦੀ ਹੈ “ਝਾਵਾਂ ਝਾਵਾਂ ਚਾਲੇ ਤੇਰੇ ਆਵਾਂ ਦੇਵੀਏ ਜੇ ਟੁਟ ਜਾਵੇ ਲਾਮ ਚੋਂ ਨਾਵਾਂ।”

ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਪੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਵਰ ਟੋਲ ਦੇਂਦੇ ਨੇ ਝਾਵੇਂ ਮੁੰਡਾ ਕੁੜੀ ਦਾ ਹਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਪਤੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਭੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਜੀਣ ਜੋਗੇ ਬਾਲ ਕੰਤ ਨੂੰ ਚੰਪਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਟਾ ਦਿਨ ਕਟੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਰੀਆਂ ਵੱਲ ਵੇਖ ਵੇਖ ਰੁਝਦੀ ਹੈ ਸਿਆਲਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਦੇ ਨੱਚੇ ਹੋਏ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਅੰਗਲ ਨਾਗਾਂ ਵਾਂਗ ਭੰਗਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਬਰੀਆਂ ਜੁਆਨ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਬਰ ਦੀ ਵੁਕਲ ਵਿਚ ਸਾਂਭ ਸਾਂਭ ਰਖਦੀ ਹੈ। ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰ ਵਰਗੀ ਭਖਦੀ ਜਵਾਨੀ, ਜੋ ਲਾਰਿਆਂ ਦੇ ਆਖੇ ਲੋਗ ਕੇ ਨਿਰਦੇਈ “ਅੱਜ” ਨਾਲ ਭੀ ਸਮਝਤਾ ਕਰ ਹੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਧੀਆਂ ਧਿਆਣੀਆਂ ਗਊ ਦੀ ਨਿਆਈ ਹੀ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਮਾਪੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਕੀਲੇ ਨਾਲ ਬੰਨ ਦੇਣ “ਮੈਂ ਚੋਬਰੀ ਤੇ ਕੰਤ ਨਿਆਣਾ, ਰੱਬ ਵੈਰੀ ਹੋਇਆ, ਕੁੜੀਓਂ” ਔਰਤ ਦੀ ਤੜਪਦੀ ਆਤਮਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਇਹ ਚੰਦਰਾ ਸਮਾਜ ਸੁਨਣ ਨੂੰ ਭੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਸਵਾਦੀ ਭੋਜਨ ਸੋਹਣੀਆਂ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਬਚੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਗੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਇਹ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਲੋਚਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਦਫਾ ਝੁੜੀ ਹੋਈ ਸਵਾਹ ਨੂੰ ਭੀ ਚਮਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਦਾ ਬੁਲਾ ਖਿੰਡਾ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਨਪੀ ਹੋਈ ਅਬਰੀ ਇਕ ਅੱਧੀ ਚੰਗਿਆੜੀ ਸੁਲਘ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਭੁਲ ਭਲੇਖੇ ਮੁਟਿਆਰ ਆਪਣੇ ਬਾਲ ਕੰਤ ਨੂੰ ਛੋੜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕਲਪਣਾਂ ਨੂੰ ਪਰਚਾਉਣ ਲਈ ਧੋਖਾ ਖਾ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਰੋ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਕੋਲ ਸ਼ਕਾਇਤ ਕਰਦਾ ਆਖਦਾ ਹੈ “ਮਾਂ ਜਿਹੜੀ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੀ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਛੋੜਨ ਨਹੀਂ ਹਟਦੀ ਫਿਰ ਪ੍ਰਾਹੁਣੀ ਵਿਚਾਰੀ ਸ਼ਰਮ ਦੀਆਂ ਕਦੀਆਂ ਤਰੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭਿਜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਮਿਠੇ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛਦੀ ਹੈ “ਝਾਵਾਂ ਝਾਵਾਂ ਕੰਤ ਨਿਆਣੇ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕੀ ਕਹਿ ਕੇ ਸਮਝਾਵਾਂ।”

ਨੋਟ :— ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਸ਼ੀਸੇ ਵਿਚੋਂ ਆਪਾਂ ਫੇਰ ਕਦੇ ਵੇਖਾਂਗੇ।

ਡੰਡੀਆਂ ਕਰਾ ਦਈਂ ਮਿੱਤਰਾਂ
ਜਿਦੇ ਵਿਚ ਦੀ ਮੁਲਖ ਲੰਘ ਜਾਵੇ।

ਇਕ ਮਰਦ ਦਾ ਚੇਲਾ

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਰਿਚਮੰਡ ਬੀ. ਸੀ.

ਪਿਛਲੇ 27 ਸਾਲ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਦੇ ਮੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਹਰ ਵਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਨਿਘਰ ਗਏ ਲਗਦੇ ਨੇ : ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸੋਹਣੇ ਸੋਹਣੇ ਸੀਸ ਮਹਿਲ ਉਸਰ ਗਏ ਨੇ, ਕਾਰਾਂ, ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਆਮ ਘੁੰਮਦੇ ਫਿਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ

ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਲੈਕੀਏ, ਸਮਗਲਰ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਸੀਏ, ਵਜ਼ੀਰ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ, ਵਰਗੇ ਮੌਜਾਂ ਲੈ ਰਹੇ ਦਿਸਦੇ ਨੇ। ਹਰ ਸਾਲ ਵੱਢੀ ਖੋਰੀ ਦਾ ਬਜ਼ਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਗਰਮ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੇ-ਇਨਸਾਫੀ ਪੁਲਸੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਰੇਆਮ ਤਸੱਦਦ ਸਿਖਰਾਂ ਨੂੰ ਛੋਂਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਬੇ-ਇਜ਼ਤੀ ਕਰਨਾ ਪੁਲਸੀਏ ਆਪਣਾ ਨਿੱਜੀ ਹੱਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਅਜ ਤੋਂ ਕੋਈ 30, 35 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਡਿਫੀ ਸੱਯਦਾ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਇਕ ਗਰੀਬ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੀਆਂ ਜਨਾਨੀਆਂ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਰੱਜ ਕੇ ਬੇ-ਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿਚ ਝਗੜਾ ਝਗੜਾ ਕੇ ਉਲਟੇ ਉਹ ਗਰੀਬ ਪ੍ਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੇਹਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਸੀਏ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਨਿਰਾ ਬਹਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਗੋਂ ਪਿਛਲੀ ਤਨਖਾਹ ਵੀ ਘਰ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ।

ਪਰ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੀ ਪੁਲੀਸ, ਕੀ ਪਟਵਾਰੀ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਸ ਦਿਨ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਅਗੇ ਵਧ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਅੰਨ੍ਹੀ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਪੁਲਸ ਕਪਤਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਕਪਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਬਾਡਰ ਤੋਂ ਸਮਗਲਿੰਗ ਦਾ ਮਾਲ ਉਸ ਕਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਸ਼ਿਪਾਰੀ ਰਾਹ ਵਿਚ ਸਲੂਟ ਮਾਰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਤਲ ਮਾਸੂਮਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਲਾਹੁਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲੀਸ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਰਾ ਇਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਟਵਾਰੀ, ਕਾਨੂੰਨਗੋ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੱਕਣ ਤੇ ਆਈਆਂ ਫਸਲਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਦੇ ਵੇਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਦਸਾਂ ਨੌਹਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕਮਾਈ ਤੇ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਬਲੈਕੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਢੀ ਖੋਰਾਂ ਵਲ ਵੇਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਘਟੀਆਂ ਪਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗਲ ਕੀ “ਅੰਨ੍ਹੀ ਪੀਹਵੇ ਤੇ ਕੁੱਤੀ ਚੋਟੇ” ਵਾਲਾ ਅਖਾਣ ਅਜ ਉਥੇ ਪੂਰਾ ਦੁਕ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਉਥੇ ਵੇਖ ਕੇ ਹਰ ਵੇਰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸੁਆਲ ਇਹ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਹ ਅਣਖੀਲੇ ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਿਉਂ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਅਜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਤ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਵੱਲ ਵੇਖਕੇ ਜਰਨੈਲ ਡਾਇਰ ਵਰਗੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੇਬ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਰਿੰਦੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਸਰਿ ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਲੈਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਜਨਤਾ ਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਅਜ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਤੁਫ਼ ਬਰਾਬਰ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਧਮ ਸਿੰਘ, ਮਦਨ ਲਾਲ ਦੀੰਗਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਅਣਖੀਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰ ਟੋਪ ਕੇ ਓਡਵਾਇਰ ਵਰਗੇ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇਆ ਤਾਂ ਅਜ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਅਣਖਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜ ਉਸ ਅਟਵਾਲ ਵਰਗੇ ਗੰਦੇ ਪੁਲਸੀਏ ਨੂੰ ਜੋ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਯੋਧੇ ਨੂੰ ਸੱਖਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਨੇ ਥਾਪਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਏਸੇ ਜਗਾਹ ਤੋਂ ਜਿਥੇ ਅਟਵਾਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕੁਝ ਫਾਸਲੇ ਤੇ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਣਖਾਂ ਨੇ ਮੌਜੇ ਰੰਘੜ ਦਾ ਸਿਰ ਲਾਹ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਣਖ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਅਟਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਅਟਵਾਲ ਡਾਇਰ ਬੈਠੇ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰੂ ਆਪਣੇ ਫੁਰਮਾਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਧੱਕ ਸਕਿਆ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਚੋਂ ਖਿਲਾਸੀ ਪਾਉਣ ਦਾ ਬੀੜਾ ਜ਼ਰੂਰ ਚੁਕ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਉਹਨਾਂ ਮਰਦਾ ਨਾਲ ਦਿਲੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਅਟਵਾਲ, ਡਾਇਰ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਟੈਕਸ ਚੋਂ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬੇ-ਸ਼ਰਮੀ ਕਰ ਵਿਖਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਟੇ ਹੋਏ ਵਜ਼ੀਰ ਕਿਸ ਧੜੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਗੀਕਾਰਡ
ਤੋੜ ਉਪਜ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ— ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਉਪਜ ਇਕ ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਪੰਜ ਲੱਖ ਟਨ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਸ ਵਾਰ ਗੜ੍ਹਿਆਂ ਤੇ ਮੀਂਹ ਕਾਰਨ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਵਾਰ ਇੰਡੀਆ ਸੰਸਾਰ ਫੁਡ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੱਲੇ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਟਨ ਕਣਕ ਨੈਪਾਲ ਨੂੰ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਤੇਰਾ ਸਿਰ ਦੋਟੀ ਦਾ ਭੁੱਖਾ
ਕਾਲੇ ਨੀ ਪਹਾਂਦੇ ਵਾਲੀਏ।

TICKETS TO ANYWHERE
GABA TRAVELS

ਤੁਹਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ
ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੋ। ਅਸੀਂ ਵਾਜਬ ਕਿਰਾਏ
ਤੇ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

6612, MAIN ST.
VANCOUVER, B. C.

PHONE: 324-3336

MANOHAR LAL GABA
GET-HELP IN INDIA AT
NUR MAHAL PH: 49
JULLUNDUR PH: 74597
NEW DELHI PH: 44165
JANDIALA (JULLUNDUR)

ਪਿਨਟਿਕਟਿਨ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਐਂਡ ਇੰਡੀਅਨ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪਿਨਟਿਕਟਿਨ ਬੋਕਸ ਨੰਬਰ 604 ਪਿਨਟਿਕਟਿਨ



ਤਸਵੀਰ (3290, ਸਾਊਥ ਮੇਨ ਸਟਰੀਟ, ਪਿਨਟਿਕਟਿਨ
ਬੀ. ਸੀ.)

1983-84 ਲਈ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ
ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਸੌਂਪੀ ਗਈ।



(ਖੱਬੇ ਤੋਂ ਸੱਜੇ) ਭਾਈ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ,
ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾ,
ਗੁਰਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ, ਰਣਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ

ਜੋ ਫੋਟੋ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸਨ — ਭਾਈ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਚਰਨ
ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਗੰਤਾ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ— ਚਲਦੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚੋਂ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ
25000 ਰੁਪੇ ਫੁੱਟ ਕੇ ਡਾਕੂ ਫਰਾਰ।

SUCCESS THROUGH SERVICE & EXPERIENCE BUYING, SELLING OR TRADING

- * Homes (new or old)
- * Investment Properties
- * Commercial & Industrial or any other kind of Real Estate Property

Ajaib S. Janda

In Business since 1971

UNITED REALTY LTD.
2443 Kingsway, Vancouver, B.C.

ਘਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖ਼ੀਦਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਜੰਡਾ
ਮੁਢਲਾ ਸਲਾਹ ਲਈ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫ਼ੁਨ ਕਰੋ

PH. BUS. 437-9431
RES. 434-4660

BAINS

REFRIGRATION & APPLIANCES

Qualified and Dependable
Repairs to almost All
Makes

- Fridges ● Freezers
- Electric Stoves
- Clothes Dryers & Washers

Sukhchain S. Bains

Ph.:879-0126

1773 East 28th. Ave.
Vancouver, B.C. V5N 2X5

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਲੋਂ ਪਰਸਾਰਨ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਚ ਅਸੰਭਿਅਕ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਰੋਕਣ ਸਬੰਧੀ ਮਤਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਕਾਰਜ ਕਾਰਣੀ
ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਮਤਾ
ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋਇਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਕਾਰਜ ਕਾਰਣੀ
ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ
ਕੁਝ ਕੁ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰੇਡੀਉ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਧੇ
ਅਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਕ ਦੂਜੇ ਉਤੇ ਜੋ ਚਿੱਕੜ
ਉਛਾਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੰਭਿਅਕ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ
ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਦੋ ਅਖਬਾਰਾਂ 'ਇੱਥੋਂ ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼'
ਅਤੇ 'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਨੇ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਪੁੱਟੇ ਇਸ ਅਹਿਮ ਕਦਮ
ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਭਾ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਉਹ
ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮਤੇ ਤੇ ਫੁੱਲ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ
ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਖਬਾਰਾਂ,
ਰੇਡੀਉ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਮਤੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ।

ਹਰਦੇਵ ਵੜੈਚ,
ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ

ਸ਼ੋਕ ਸਮਾਚਾਰ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਭੂਤ ਪੂਰਕ ਸਪੀਕਰ ਸਰਦਾਰ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ
27 ਮਈ 1983 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਏ — ਭਾਰਤ ਦੇ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਕੋਲ ਸਨ।

(ਪੰਨਾ 7 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਚੁਦੀ ਚੜ੍ਹਾਓਗੀ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪੋ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਰੇਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ
Are you not living like a family? Can't we live ... ਆਹ
ਯੂ. ਐਸ. ਐਸ. ਆਹ. ਵਿਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੇਵੇਰਨ ਨੇ।
ਦੋਹ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੀ ਬੈਠੇ ਨੇ ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਵਿਚ ਜੋ ਅਸੀਂ ਯੂ. ਐਨ. ਓ.
ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਕੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ
ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬੇਵਕੂਫ਼ ਸੀ। ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਂਦੇ ਸੀ
ਅੱਜ ਉਹ ਦੋਹ ਬਾਈ ਲੈਣ ਡਰੇ ਆਇਆ ਇਹ wrong thinking ਹੀ ਸੀ ਨਾ
ਕਿੰਨੇ ਬੰਦੇ ਮਰੇ, ਕਿੰਨੀ misery ਆਈ ਜੇ ਅਕਲ ਨਾਲ ਸੋਚਦੇ It has
proved a boon for them. Problem ਗਈ, ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਹ
ਬਾਵਾਂ ਤੋਂ ਏਡਾ ਮਿਲਣ ਡਰੇਆਂ, ਦੋਹ ਬਾਵਾਂ ਤੋਂ ਟਰੇਨਿੰਗ ਹੋਣ ਡਰੀ
ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਡਰੇ ਆ, ਜੇ ਸਾਡਾ ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਵਿਚ ਆਜੂ ਤਾਂ ਇਕ ਵੋਟ
ਵਧੂਗੀ। ਘਟਦੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। Why should India oppose us?
ਪੂ: ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਰਤਣ ਦੀ
ਲੋੜ ਪਏ ਤਾਂ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋ?
ਉ: ਅਜੇ ਤਾਈਂ ਤਾਂ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਆ ਕਿ Peacefull
means ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਠੀਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਵੀ view ਹੈ I
am a pacifist, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦੱਸਦਾ ਮੈਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ
ਨਹੀਂ ਪਤਾ।

ਪੂ: ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਖਿਆਲ ਹੈ?

ਉ: ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਆ ਅਜੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਇਹੋ ਕਹਿੰਦੇ ਆ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸੰਤ
ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਨੇ ਵਿਚਾਰੇ ਨੇ ਕੋਈ ਤੋਪਾਂ ਵਰਤ ਲਈਆਂ।

ਪੂ: ਪਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦੇ ਜਦ ਵੀ ਉਹ ਕਿਧਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ
ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬੰਦੇ ...

ਉ: ਸ਼ਬਤਰਧਾਰੀ ਹੋਣਾ ਸਿੱਖ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਕਿਰਪਾਨ ਤਿੰਨ ਝੁੱਟੀ
ਰੱਖਣੀ ਉਦੋਂ ਲੋਕ ਚਾਕੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਖਦੇ। ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਵੀ ਹੁਕਮ ਸੀ
ਤਿੰਨ ਝੁੱਟ ਦੀ ਕਿਰਪਾਨ ਰੱਖੇ। ਹਰੇਕ ਸਿੱਖ ਕੋਲ ਇਕ ਨੌਜ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਕ
ਆਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਔਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। In primitive times. ਹੁਣ ਉਥੇ
ਰਾਈਫਲ ਹੋ ਗਈ, ਪਿਸਟਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਿੱਖ ਦਾ ਕੰਮ ਆ ਸ਼ਬਤਰ ਤੋਂ
ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਖ ਕਾਹਦਾ but that ਸ਼ਬਤਰ has to be used for
goodness, to protect goodness, not to kill nor to be
used for evil purpose. ਇਹ ਹੈ ਥੱਸ ਐਨਾ ਫਰਕ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਦੇ
ਹਥਿਆਰ ਦਾ ਤੇ ordinary ਬੰਦੇ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦਾ ਏਨਾ ਫਰਕ ਹੈ।

ਪੂ: ਪਰ ਜੇ ਲੋੜ ਪਏ ਤਾਂ ਹਥਿਆਰ ਵਰਤਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ?

ਉ: ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਪਈ..ਦੇਖੋ ਨਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਸੀ
ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਇਕ ਦਬਕਾ ਮਾਰਿਆ ਕਿ 24 ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਚੁਕ ਲਓ
ਨਾਕਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਐਸੀ ਕੀ ਤੇਸੀ ਫੇਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਚੁਕ ਲਓ
ਰਾਤ ਨਾਕੇ। ਨਾ ਤਾਂ ਚੁਕਦੇ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣਾ ਸੀ
ਫਿਰ ਹੁਣ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿਚ ਵੜ ਕੇ ਕਿ ਇਥੇ
ਕਾਤਲ ਹੋਗੇ ਅੰਦਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੜੀਏ, ਇਹ ਚਲਦੀ ਆ ਬਹਿਸ। ਉਹ
ਕਹਿੰਦੇ ਅਜੇ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਆ। ਕੱਲ ਹੁਣ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਨੇ
ਬਿਆਨ ਦਿਤਾ, ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਨੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ
ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੁਖ ਨਿਵਾਰਨ ਇਕੱਠ ਸੀ ਚੋਬ। ਉਸ ਪੁੱਛਿਆ ਓ ਲੋਕੋ, ਗੱਲ
ਸੁਣੋ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿਚ ਕਹਿਦੀ ਆ ਕਾਂਗਰਸ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੁਲਸ ਵਾੜ
ਕੇ ਬੰਦੇ ਫੜਨੇ ਆ। ਦੱਸੋ ਕਿ ਜੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਪੁਲਸ ਵਾੜੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹੱਕ
ਬਜ਼ਾਨਵ ਹੋਵਾਂਗੇ ਹਥਿਆਰ ਚੁਕਣ ਦੇ ਲਈ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਆਖਿਆ
ਅਸੀਂ ਨਾਲ ਹਾਂ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ
ਦੇਣਾ। ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਰਾਈਟ ਨਹੀਂ ਛੱਡਾਂਗੇ।

ਪੂ: ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਇਹ ਪੁੱਛ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ So called consul general ਨੇ ਇਹ
ਬਿਆਨ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਬੰਦੇ ਟਰੇਡ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਗੁਰੀਲਾ ਵਾਰ
ਫੇਅਰ ਵਾਸਤੇ?

ਉ: ਮੇਰੀ knowledge ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਤੁਸੀਂ better ਹੈ ਇਹ ਗੱਲ
ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੁਛੋ।

ਪੂ: ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਤੁਹਾਡਾ ਸਟੇਂਡ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ
ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ?

ਉ: ਸਾਨੂੰ ਉਹਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਅਜੇ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਜਿਹੜਾ ਨਾ ਪਹਿਲਾ
phase complete ਹੈ ਰਿਹਾ raising the consciousness
of Sikh leadership

ਇਹ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕੰਮ ਹੈ
You can help me a lot in clarifying this issue. ਤੁਸੀਂ
ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਆ ਚਲੋ ਲਿਖੋ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹਨਗੇ ਉਸਨੂੰ। Try to
clear it, I rather beg you.

ਟਿੱਪਣੀ

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤੇ ਫੁੱਲ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸਦੇ
‘ਖਾਲਿਸਤਾਨ’ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਪਾਠਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ
ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤਕ ਦੀ
ਇੰਟਰਵਿਊ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਚੱਕਰ ਖਾਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ
“ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਸਲੀਅਤ ਕੀ ਹੈ
?”

ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਥਿਤ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਦੀ ‘ਬ੍ਰਹਮਪੁੱਤਰ ਪਲੇਨ’ ਬਾਰੇ
ਰੀਪੋਰਟ ਨਾਲ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਾ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਮੁਲਕ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
reorganization ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ
ਉਹ ਸਾਫ਼ ਮੁਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਨਾਲ ਹੈ
ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਦੀ ਕੋਈ ਮਦਦ ਹੈ? ਸੱਚ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਬਾਰੇ
ਪਾਠਕ ਆਪਣਾ ਨਿਰਣਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ
ਅਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਫ਼ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਇਕ
ਅਬਵਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭਾਵੇਂ “Individual ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਗਰੁੱਪ,
ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ” ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਅਮਰੀਕਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ
ਇਕ ਮਹਿਕਮਾ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈ! ਪਰ ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਰੱਬ ਜਾਣੇ ਤੇ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਦੀਆਂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ।

‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਦੇ ਅਗਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ
ਇਸ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੀ ਆਖਰੀ ਕਿਸ਼ਤ ਪੜ੍ਹੋ —

ਸਾਰੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ
ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਸਮਾਧਾਨ ਬਾਰੇ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਲੇਖ।

ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਆਰਥਕਤਾ— ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕੁਲੀ ਗੁੱਲੀ ਤੇ ਚੁੱਲੀ

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ
(ਮਈ 15 ਦੀ ਬਾਕੀ — ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ)

ਇਸ “ਫੋਲਾਦੀ ਕ੍ਰੈਕੋਨੀ” (ਗੋਰਡਨ ਐਡਮਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ) ਜਿਵੇਂ ਪੈਨਟੇਗਨ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਧੀਆ ਸਬੰਧ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਅਥਾਹ ਮੁਨਾਫੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਇਕੱਲੇ “ਜਨਰਲ ਡਾਈਲੀਕਸ” ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੰਜ ਅਰਬ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰੋੜ ਚਾਲੀ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਆਏ ਕਮਾਏ। ਡੀਫੈਂਸ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ ਜੇਕਸ ਗੈਨਜ਼ਲਰ ਨੇ ਪੈਂਤੀ ਫਰਾਂਕਾਂ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਸਟੈਂਡੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇਕੋ ਵੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਸੈਂਤੀ ਵੀ ਸਦੀ ਮੁਨਾਫਾ ਹੋਇਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੋਗਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਫਰਾਂਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਮੁਨਾਫਾ ਹੋਇਆ ਗੋਰਡਨ ਐਡਮਜ਼ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਉਲਟ ਇਥੇ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਡੀਫੈਂਸ ਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫਰਾਂਕਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਹੈ।”

ਇਹ ਭੀ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਕੰਮ ਚਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਘਟਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਉਪਰ ਖਰਚ ਤਾਂ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਦੇ ਖਰਚ ਘਟਾ ਕੇ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ “ਬੀ-ਇਕ” ਬੰਬਾਰ ਉਪਰ ਖਰਚ ਨਾਲ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਲੈਨਜ਼ਿੰਗ ਦੇ “ਇਮਪਾਏਮਿਟ ਗੀਸਰਚ ਐਸੋਸੀਏਟ” ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਘਾਟੇ ਗਿਣ ਕੇ ਇਹ ਸਿਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਵੱਜ ਉਪਰ ਇਕ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕਰਨ ਨਾਲ ਗਿਆਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਬੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵੱਜੀ ਖਰਚ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀਹ ਲੱਖ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਖਪਤ ਦਸਤਕਾਰ, ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮਾਂ, ਵਿਦਿਆ, ਡਾਕਟਰੀ ਅਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਆਦਿ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਨ ਡੀਫੈਂਸ ਮਹਿਕਮੇ ਵਾਲੇ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ 1984 ਵਿਚ ਵੱਜੀ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਖਰਚ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਹੋਰ ਕੰਮ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਕ ਕਰੋੜ ਬੰਦੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਸੰਨ 2000 ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੱਠ ਕਰੋੜ ਬੰਦੇ ਅਤਿ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਅਤੇ ਅੱਜ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤਿੰਨ ਸੌ ਪੈਂਤੀ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਜ਼ਾਰੇਦਾਰੀ ਕਰਕੇ ਦੀਆਂ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਹੀ ਚਾਲੀ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੈ। ਅਜ ਇਕ “ਟਰਾਈਡੈਂਟ ਸਬ ਮਰੀਨ” ਦੇ ਖਰਚ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇਕ ਕਰੋੜ ਸੱਠ ਲੱਖ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ ਵਿਦਿਆ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਜੀ ਖਰਚ ਦਾ ਪੰਜ ਵੀ ਸਦੀ ਖਰਚ ਘਟਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੀ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਪੰਜ ਤੋਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਖਰਚ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਛੇ ਲੱਖ ਨਵੇਂ ਸਕੂਲ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਚਾਲੀ ਕਰੋੜ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤੀਹ ਕਰੋੜ ਬੰਦਿਆਂ ਲਈ ਸੱਠ ਲੱਖ ਘਰ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਾਂ ਇਕ ਕਰੋੜ ਅੱਸੀ ਲੱਖ ਮੱਸਿਆਂ ਵਾਲੇ ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਾਂ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਕਰੋੜ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਭੀ ਲੋਕ ਧਰੋਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਚੁੰਨਣ ਤਾਂ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਅਸਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਜੰਜਾਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਲੋਕ ਇਸ ਫਲਾਵੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਲੈਨਿਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, “ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਸਵੈ ਧੋਖੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹੀ ਦੇਰ ਤਕ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇਰ ਤਕ ਸਾਰੇ ਇਖਲਾਕੀ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜੀ ਕਥਨਾ, ਐਲਾਨਾ ਅਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੇ ਪਿਛੇ ਕਿਸੇ ਜਮਾਤ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸਮਝਣ ਤੇ ਲਭਣਾ ਨਹੀਂ ਸਿਖਦੇ।”

ਇਹ ਭੀ ਆਮ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਦਸਤਕਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਵਧਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖੋਜ ਅਦਾਰੇ “ਪਬਲਿਕ ਡਾਲੀ ਖੋਜ ਗਰੁੱਪ ਲੈਨਜ਼ਿੰਗ” (ਮਿਡੀਗਨ) ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਅਤੇ ਲੋਕਲ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਕ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਖਰਚ ਨਾਲ ਹੋਰ ਇਕ ਲੱਖ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਉਪਰ ਇਸ ਰਕਮ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਪਚਵੇਂਜਾ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕੰਮ ਮਿਲੇਗਾ।

ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਫੈਲਾਅ (ਇਨਫਲੇਸ਼ਨ) ਅਤੇ ਬੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਅਤੇ ਬੱਜਟ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਖਰਚ ਘਟਾ ਕੇ ਤੇ ਵਿਰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ, ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਵਾਧੇ ਵਾਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਵੱਜ ਉਪਰ ਬੱਜਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪੰਜਾਹ ਵੀ ਸਦੀ, ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਪੈਂਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਹ ਵੀ ਸਦੀ ਤੇ ਜਪਾਨ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਵੀ ਸਦੀ, ਇਸ ਹੀ ਕਰਕੇ ਜਪਾਨ ਨੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਾਰ ਉਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਚਿਆ ਅਤੇ ਅਜ ਦੁਨੀਆਂ ਉਪਰ ਡਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਦਿ ਸਿਵਲ ਉਪਰ ਖਰਚ ਦੀ ਥਾਂ ਵੱਜ ਉਪਰ, ਜੋ ਹਥਿਆਰਾਂ ਉਪਰ ਖਰਚ ਨਾਲ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਖਰਚ ਹੈ ਜੋ ਪੈਸਾ ਹੋਰ ਉਪਰ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਇਨਫਲੇਸ਼ਨ। ਜਿਵੇਂ “ਗਲੋਬਲ ਐਂਡ ਮੇਲ” ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਬੈਂਕ ਕੌਮਿਨਟਰੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ, “ਹਥਿਆਰਾਂ ਉਪਰ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਖਰਚ ਨੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਥੱਲੇ ਨੂੰ ਆਉਣ ਤੇ ਰੋਕਣਾ ਹੈ।” (ਨੌ ਜੂਨ 1981) ਸਿਵਲ ਸਮਾਜ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਪਹਿਲ ਅਤੇ ਵਾਈਨੇਸ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੀਮਤਾਂ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।



“ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਵੀਕ” ਰਸਾਲੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਜੀ ਤਿਆਰੀ ਵੀਤਨਾਮ ਜੰਗ ਸਮੇਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਇਨਫਲੇਸ਼ਨ ਦਾ ਐਡਾ ਬੰਬ ਫਟਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਅਜ ਭੀ ਅਸਰ ਹੈ।” (8 ਜੂਨ 1981)

“ਇਕ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਜ ਜਰਮਨੀ ਅਤੇ ਜਪਾਨ ਵਿਚ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨਫਲੇਸ਼ਨ ਘੱਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਜੀ ਦਸਤਕਾਰੀ ਤਾਣਾ ਬਾਣਾ ਘੱਟ ਹੈ।” (ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਵੀਕ - 3 ਮਾਰਚ 1981)

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਵੱਜੀ ਸਮਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਖਰੀਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਇਹ ਖਰਚ ਜਮਾਂ ਘਾਟੇ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਭੀ ਇਸ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਪੰਜ ਅਰਬ ਵੀਹ ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਲੜਾਕੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਉਪਰ ਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਉਪਰ ਖਰਚਾਂ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਹਥਿਆਰ ਦੌੜ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਤਬਾਹੀ ਹੋ ਅਤੇ ਐਂਗਲਜ਼ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, “ਫੋਜੀਵਾਦ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਕਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਬੀਜ ਹਨ।” (ਐਂਟੀ ਡੀਊਰਿੰਗ - ਸਫਾ 204) ਅਤੇ ਇਸ ਹਥਿਆਰ ਦੌੜ ਦਾ ਸਿਟਾ ਭੀ ਭਿਆਨਕ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਐਂਗਲਜ਼ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਜਾਂ ਤਾਂ ਜੰਗ ਨਾਲ ਆਰਥਕ ਤੌਰ ਤੇ ਲੋਕ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਦਾ ਸਿਟਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਰਬ ਨਾਸ਼ ਵਿਚ ਨਿਕਲੇਗਾ।” (ਮਾਰਕਸ ਐਂਗਲਜ਼ ਵਰਕਸ ਜਿਲਦ 22 ਸਫਾ 371)। ਇਸ ਖਰਚ ਨਾਲ ਕਨੇਡੀਅਨ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣਾ ਹੈ।

ਵੱਜੀ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਖਰਚਾਂ ਨਾਲ ਆਰਥਕਤਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਉਪਰ ਅਤੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਲਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤੰਗੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਥਿਆਰ ਵੈਕਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਤੇ ਖਪਤ ਲਈ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਟਾਈਮ ਰਸਾਲੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਇਹ ਪਲੈਨ ਸਿਵਾਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਂਝੇ ਜੰਗੀ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਰੇਲਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਲਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ।” (16 ਸਤੰਬਰ 1946) ਪਰ ਲੁਟੇਰੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਕਦੋਂ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ।

“ਚਿਟੇ ਜਿਨਕੇ ਕਪੜੇ ਮੇਲੇ ਚਿਤ ਕਠੋਰ ਜੀਉ॥” (ਮਾ: ੧)

ਇਹ ਹਾਲ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਹੈ ਇਹ ਭੀ ਲੋਕ ਦੁਖਾਨ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਰਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। 1980 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਹਰ ਵੱਜੀ ਪਿਛੇ ਪੈਦਰਾਂ ਸੌ ਡਾਲਰ ਖਰਚਿਆ ਪਰ ਵਿਦਿਆ ਉਪਰ ਹਰ ਬੰਦੇ ਪਿਛੇ ਦੋ ਸੌ ਤੀਹ ਡਾਲਰ।

ਅਜ ਜਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਹਥਿਆਰਾਂ ਉਪਰ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਐਨ ਉਨ੍ਹਾ ਹੀ ਪੰਜ ਸੌ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਸਿਰ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ ਕੀ ਫਿਰ ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਖਰਚ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬਿਆਸੀ ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹਨ ਅਤੇ ਵਰਡਲ ਹੋਲਬ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਅਰਬ ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ, ਤੰਗੀ ਅਤੇ ਮਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜ ਇਕ ਅਰਬ ਤੀਹ ਕਰੋੜ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਨੌਥੇ ਡਾਲਰ ਹੈ। ਪੱਚੀ ਕਰੋੜ ਬੰਦਿਆਂ ਪਾਸ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਅਰਬ ਦਸ ਕਰੋੜ ਬੰਦਿਆਂ ਪਾਸ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਡਾਲਰ ਲਾ ਕੇ ਚਾਈ ਡਾਲਰ ਮੁਨਾਫਾ ਕੱਢਦੇ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਲੇ ਉਥੋਂ ਇਕ ਡਾਲਰ ਪਿਛੇ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਡਾਲਰ ਕੱਢਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਅਜ ਦੇ ਤਣਾਉ ਵਿਰੋਧਤਾਈਆਂ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਲੋਟੂਆਂ ਦੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਲੜਾਕੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਜਮਾਤੀ ਟੱਕਰਾਂ ਕਾਰਨ ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਦੇਸ਼ ਭੀ ਸੱਠ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਭੱਠੀ ਵਿਚ ਝੋਕ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਰੋਟੀ ਖੋਹਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਪੀਂਦੇ ਹਨ।

ਹਰ ਮਿਟ ਹਥਿਆਰਾਂ ਉਪਰ ਦਸ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਭੁਖ ਮਰੀ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਖਰਚ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਅਜ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਵੀਹ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਖਰਚ ਨਾਲ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਖਰਚ ਹੈ। ਜਾਂ ਇਉਂ ਭੀ ਆਖ ਲਵੋ ਕਿ “ਇਸ ਦੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਾਲੇ ਖਰਚ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ ਰੋਟੀ ਤੇ ਘਰ ਦਿਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।” (ਟਰੂਡੋ—ਕਨੇਡੀਅਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ)। ਹਥਿਆਰਾਂ ਉਪਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਦਿਨ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਬਾਲਗ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਰੀਜ਼ਨਹਾਵਰ ਵੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੇ ਉਥਲਾ ਖਾਧਾ ਤੇ ਆਖਿਆ, “ਹਰ ਬੰਦੂਕ ਹਰ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ ਅਤੇ ਡੱਡਿਆ ਰੋਕਣ - ਆਖਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਭੁਖਿਆਂ ਅਤੇ ਨੀਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੋਰੀ ਹੈ।”

ਜੋ ਸਮਝੇ, ਚੇਤਨ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਮਨ ਲਈ ਹੰਡਲਾ ਮਾਰੇ। ਆਖਰ ਸਿੱਟੇ ਇਸ ਵਿਚ ਨਿਕਲਣਗੇ:

“ਉਤਮ ਸੇ ਦਰਿ ਉਤਮ ਕਹੀਅਹਿ ਨੀਚ ਕਰਮ ਬਹਿ ਰੇ॥”
ਅਗਲਾ ਲੇਖ:— ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ

ਸਰਬਨਾਸ਼ ਵੱਜੀ ਹਥਿਆਰ (ਲੜੀਵਾਰ)

ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨ, ਸਿੱਖ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ

“ਜਿਵੇਂ ਲੀਗ ਆਫ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਆਮ ਧਾਰਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਝਗੜੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਸਭ ਬਾਰੇ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।” (ਪੰਡਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਡਿਸਕਵਰੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ - ਸਫਾ 387)

ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ. ਪੀ. ਜੀ. ਡਾਗ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਤੇਜ਼ ਭੁੱਧੀ ਰਾਹੀਂ ਪਿਛੇ ਖਿੱਚ ਗਲ ਇਉਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, “ਜਦੋਂ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਵਿਧਾਨ ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਕਿ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਕਿਉਂ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।” ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਭੀ ਆਖਿਆ, “ਉਸ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਚੋਖੇ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਤੇ ਰਾਖਵੇਂ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਗਲ ਕੋਈ ਸਮਝਦਾਰ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਸਭ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਾਂਝੇ ਹੱਕ ਤੇ ਖਾਸ ਹੱਕ ਮਾਨ ਸਕਦੇ ਹਨ —” (ਉਸਮਾਨੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਕਨਵੋਕੇਸ਼ਨ ਐਡਰਿਸ—16 ਜਨਵਰੀ 1965)

ਲੋਟੂਆਂ ਦੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਨਮਾਇੰਦੇ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣਾ ਆਪ ਉਘਾੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪੂਰੀ ਵਿਉਂਤ ਤਹਿਤ ਨੀਤੀ। ਅੱਗੇ ਲੰਮੀ ਚੌੜੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਬਦ “ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ” ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੀਏ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਭਾਵ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ (ਮਾਈਨੋਰਿਟੀ Minority) ਲਾਤੀਨੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ “ਦੋ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਛੋਟਾ ਤੇ ਜੋੜ ਜਿਹੜਾ ਇਕੱਲੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਰਾ ਜਾਂ ਸਮੁੱਚਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।” ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨੀ ਲੂਇਸ ਵਰਬ “ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ” ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਗਰੁੱਪ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, “ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗਰੁੱਪ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜਸਮਾਨੀ ਜਾਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਖਾਸੀਅਤ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਵਖਰੇ ਅਤੇ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਲੂਕ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਂਝੇ ਸਮੂਹਕ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਗਰੁੱਪ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਮਾਜੀ ਉਚਾ ਦਰਜਾ ਅਤੇ ਵਧ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਰਜੇ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਸਮਾਜੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੇ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਹੈ।” (ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸਾਇੰਸ - ਸਫਾ 347) ਪਰ ਵੇਰਵੇ ਤੇ ਹੋਰਸ ਨੇ ਕਾਫੀ ਝੁਕਵੇਂ ਤੇ ਬਹੁਤੇ ਘੋਰੇ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿਤੀ ਹੈ “(1) ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਟੇਟ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੱਗ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਹਨ।

(2) ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਖਾਸ ਜਸਮਾਨੀ ਜਾਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਖਾਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਭਾਗੂ ਹਿੱਸੇ ਨੀਵੀਂ ਪੱਧਰ ਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹਨ।

(3) ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਸਵੈ ਚੇਤਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਖਾਸੀਅਤਾਂ ਤੇ ਤੱਤ ਇਕੱਠ ਬੰਨਦੇ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਵਤਾਂ ਤੇ ਖਾਸੇ ਸਾਂਝੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।


(4) ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਗਤ ਤਾਂ ਜਨਮ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਖਾਸ ਸਭਿਆਚਾਰ ਜਾਂ ਜਸਮਾਨੀ ਖਾਸੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਅਲੱਖ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ।

(5) ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਮਜਬੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ।” (ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ - ਸਫਾ 10)


ਅਤੇ ਰੂਬ ਗਲਾਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲੋਂ ਸਿਵਤੀ ਪੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹਾਨਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਰਹੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਖਾਸੇ ਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਭੀ ਇਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹਨ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਮਸਲੇ ਵਿਚ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਭੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਐਥਨਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਜੋ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਸੰਬੰਧ ਆਇਆ ਅਤੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਐਥਨਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਮੰਨਿਆ।

“ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ” ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਬੰਨੇ ਹੋਏ ਭਾਵ ਤੇ ਫਿਰ ਅਮਲੀ ਐਕਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਅਧੀਨ ਕੇਰਲਾ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਆਈ ਜਦੋਂ 1957 ਦਾ ਕੇਰਲਾ ਵਿਦਿਅਕ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਕੇਸ ਉਪਰ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੇਰਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ। ਕੇਰਲਾ ਸਟੇਟ ਨੇ ਇਉਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ, “ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕੀ ਹੈ? ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਿਸਾਬ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਰਲਾ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਇਸਾਈ ਇਕ ਚੁਬਾਈ ਹਨ। ਪਰ ਪਰ ਧਾਰਾ 30 ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਹਨ..... ਪਰ ਜੇ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਖੜੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪੁਜਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉਹ ਸ਼ੈਲਸ਼ਨ ਜੋ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਅੱਧ (ਪੰਜਾਹ ਵੀ ਸਦੀ) ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਕੀ ਗੱਲਾਂ — ਸ ਧਾਰਾ 29 (1) ਅਤੇ 30 (1) ਅਧੀਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਭੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਉਹ ਲੋਕ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਘੱਟ ਹੋਣ।” ਫਿਰ ਭਾਰਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਜੇ ਕਰ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ “ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ” ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਾਰੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਚੋਖੇ ਵਿਚ ਰਖ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਗਾ। (ਚਲਦਾ)



JIM PATTISON
ON MAIN
SERVICE AFTER
SALE



PARLAD GILL

BUS. 879-4233 3434 MAIN ST. VANCOUVER, B.C. RES. 435-1834

ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ ਲਈ ਜਿਓਤੀ ਬਾਸੂ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਬੈਠਕ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ— ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਜਿਹੇ ਮਸਲਿਆਂ ਉਪਰ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮਾਥ ਬੈਠਕ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਨ।

ਇਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਆਰ. ਕੇ. ਹੋਗੇਜ਼ੇ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਮੰਗੀ ਹੈ।

ਸਾਥੀ ਬਾਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਮੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਵਰਗੇ ਮਸਲਿਆਂ ਉਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਇੱਕਾ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਐਨ. ਟੀ. ਰਾਮਾ ਰਾਓ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਤੇਲਗੂ ਦੇਸ਼ਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਸਾਮ ਦੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਅਸਾਮ ਦੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਅਸਾਮ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੀ ਇਕ ਕੈਂਪ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਨਾ ਆਉਣ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਗੁਰਾਲੀ ਪੁਲ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਕਮ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਅਜੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪੁਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਸਮਗਲਿੰਗ ਦਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਰੁਝਾਣ

ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਬਦੇਸ਼ੀ ਮਾਲ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਦੌਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਹਦਾਂ ਬੰਨੇ ਟੱਪ ਗਈ ਹੈ। ਖੁਦ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿਚ ਸਮਗਲਿੰਗ 'ਚ ਬੇਰੋਕ ਟੋਕ ਵਾਧੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਲੈਕਟਰਾਨਿਕਸ ਵਸਤਾਂ, ਸਾੜੀਆਂ, ਘੜੀਆਂ, ਹੀਰੇ ਆਦਿ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ 7 ਸੌ ਕਰੋੜ ਸਾਲਾਨਾ ਤੋਂ ਵੀ ਟਪ ਗਈ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਅੰਦਰ ਸਮਗਲਿੰਗ ਦਾ ਇਸ ਖਤਰਨਾਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਧਣਾ ਜਿਥੇ ਕਸਟਮ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਸਮਗਲਿੰਗ ਰੋਕੂ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਦੀਵਾਲੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਉਥੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਤਿਅੰਤ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਵੀ ਹੈ। ਸਮਗਲਿੰਗ ਦਾ ਕਾਲਾ ਪੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣਾ 'ਵਪਾਰ' ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਕੋਈ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬਹਿ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਸਮਗਲਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਿਸ ਬੇਰੋਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਅੰਦਰ ਬਦੇਸ਼ੀ ਦਖਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਸਟਮ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਸਮਗਲਿੰਗ ਵਿਰੋਧੀ ਸੇਲਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਾਟਬੀਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਸਮਗਲਰਾਂ ਦੀ ਸਿਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿਧੇ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਮਗਲਿੰਗ ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਚੁਸਤ ਦਰੁਸਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਮਗਲਿੰਗ ਦਾ ਇਹ ਵਧ ਰਿਹਾ ਰੁਝਾਣ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਸਿਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇਪਾਲ 'ਚ ਪੈਰ ਜਮਾਉਣ ਦੀ ਸਕੀਮ 'ਚ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ

ਕਠਮੰਡੂ—ਰਾਜਨੀਤਕ ਟਿਪਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਹਿਮ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇਪਾਲ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਨੇਪਾਲ ਦੀ ਹਿੰਦ ਅਤੇ ਚੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਵੀ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਨੇਪਾਲ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਸਬੰਧੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨੇਪਾਲ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚਾਲੇ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲੜਾਈ ਪੱਖਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਹੈ। ਇਥੇ ਛਪੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਬਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸੈਨਟ ਦੀ ਬਦੇਸ਼ੀ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਅਗੇ ਨੇਪਾਲ ਨੂੰ ਇਕ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੀ ਫੌਜੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਦੂਜੀ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਛੇਤੀ ਹੀ ਆਪਣੇ ਏਜੰਟ ਇਥੇ ਭੇਜਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੇ। ਸ਼ੁਰੂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਕਾਰਣ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਖਲਾਅ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸੀ। 1956 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਨੇਪਾਲ ਵਿਚ "ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਅਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ" ਆਪਣੀ 30 ਸਾਲ ਯੋਜਨਾ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਉਤਰੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀ।

ਹਿੰਦ ਵਲੋਂ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਵਾਗਤ

ਕਲਕੱਤਾ— ਭਾਰਤ ਨੇ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਮਨ ਪੂਰਨ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਤਜਰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਰੱਖਿਆ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਗੇਸ਼ਾ ਐਟਮੀ ਸ਼ਿਸ਼ਤਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਅਮਨ ਪੂਰਨ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਐਟਮੀ ਊਰਜਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਲਕੱਤਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉਪਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਤੇਜ਼ ਤੈਨਾਤ ਫੌਜ ਦੇ ਲਈ ਅਭਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਵਲ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦ ਕਦੇ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

• • •

ਰਾਤੀਂ ਟੁੱਟ ਗਈ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਵੇ
ਕਾਲੀ ਗਾਨੀ ਮਿਤਰਾਂ ਦੀ !

ਇਕ ਪਾਰਸੀ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਵਲੋਂ ਕਈ ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਠੱਗੀ

ਦਿੱਲੀ— ਇਕ ਪਾਰਸੀ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਵਲੋਂ 10 ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲ 6 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਫਰਾਡ ਕਰਨ ਦੀ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ 10 ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ 4 ਬਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਫਰਾਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਬੈਂਕ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ, ਚਾਰਟਡ ਬੈਂਕ, ਸੈਂਟਰਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਦੀ ਸਿਡੀਕੋਟ ਬੈਂਕ, ਦੀ ਬੈਂਕ ਆਫ ਬੌਂਗਲਾ, ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ, ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਿਓ, ਮਾਂ ਅਤੇ ਪੁਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਉਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਛੋਟੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ 1.5 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁਪਿਆ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਸਮਗਲ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਰਾਡ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਕੁਝ ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਵਧ ਵਧ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਪਰਵਾਰ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਕੇਸ ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਲੋਂ ਠੱਗੀ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇਹ ਢੰਗ ਅਪਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਰਮ ਕਿਸੇ ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਧਨ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਘੀਆਂ ਫਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਸਟਾਕ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਟਾਕ ਉਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੈਂਕ ਕੋਲੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਆਖਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਫਰਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹਿਸੇਦਾਰ ਨਹੀਂ।

ਬਦੇਸ਼ੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੇ ਰਾਜੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮਹਾਨਾ ਬਾਦ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਫਰਮਾਂ ਨਾਲ ਹਿਸਾ ਪਤੀ ਸੀ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਅਗੋਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੈਂਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਗੱਡਾ — ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਰਤ

ਭੁਪਾਲ — ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲਗਪਗ 140 ਲੱਖ ਬੋਲਦੇ ਗੱਡੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦਾ ਲਗਭਗ 80 ਫੀ ਸਦੀ ਖੇਤਾਂ 'ਚੋਂ ਗਹਾਈ ਪਿੜ ਤੋਂ ਗੋਦਾਮਾਂ ਤੇ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬੋਲਦੇ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਿਸਟਮ ਉਤੇ ਕੁਲ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼(ਬੋਲਦੇ ਸਟੇ) 3 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਹੈ। ਰੇਲਵੇ ਵਿਚ ਕੁਲ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਉਤੇ 2500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ।

ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੋਲਦੇ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ। ਖਿਤੇ ਦਰ ਖਿਤੇ ਇਸ ਇਸ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵਧੇ ਵਧੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਡੀਆਂ 5-10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਬੜੇ ਵਾਸਲੇ ਜਿਥੇ ਮੋਟਰ ਗੱਡੀਆਂ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ, ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਖੁਸ਼ਬੂਤਰੀ NEW LOCATION

ਸੋਨੀ ਐਂਡ ਸਨਜ਼ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ, ਨਵਾਂ ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹ ਲਿਆ ਹੈ - ਇਹ ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਇਤਜ਼ਾਹ ਕਰਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਬੈਠਣ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੋਂ ਇਹ ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਡੀਜ਼ਾਇਨ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਮਿਲਦੇ।



SPECIALIST IN EAST INDIAN JEWELLERY
ORIENTAL GOLD & SILVER JEWELLER REPAIRS

SONI & SONS JEWELLERS

6540 MAIN STREET, VANCOUVER

Ph. Bus. 324-1012 Res. 327-0783

ਮਜ਼ਹਬ

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (ਗੋਰਾਇਆ)

ਐਸ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਸਾਜਣਹਾਰ, ਜਿਹਨੂੰ ਕਰਤਾਰ ਜਾਂ ਕ੍ਰੀਏਟਰ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਰਾਮ, ਰਹੀਮ, ਪ੍ਰਵਾਦਗਾਰ, ਰੱਬ, ਗੋਡ, ਸ਼ਵਸ਼ਕਤੀਮਾਨ, ਵਾਹਗੁਰੂ, ਅੱਲਾ-ਤ-ਆਲਾ, ਤਗਵਾਨ ਆਦਿ ਅਨੇਕ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ, ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਦਾ ਭਾਵ, ਉਸ ਇਕੋ ਇਲਾਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਹੈ, ਵਖ ਵਖ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਨੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨਾਵਾਂ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਰਾਮ ਰਾਮ ਆਖਣ ਵਾਲਾ, ਅੱਲਾ ਅੱਲਾ ਆਖਣ ਲਗ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਅੱਲਾ ਅੱਲਾ ਆਖਣ ਵਾਲਾ ਰਾਮ ਰਾਮ ਆਖਣ ਲਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸਤੋਂ ਘਿਰਣਾ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਹਰ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਿਆਸਤ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਇਕਦਮ ਵਿਚ ਆ ਘੁਸੜਦੀ ਹੈ। ਪੈਨ ਹੈ, ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅੱਲਾ, ਰਾਮ-ਰਹੀਮ, ਤਗਵਾਨ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ-ਘਨਈਆ ਆਦਿ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਰਨਣ ਦਾ ਤਿਨ-ਭੇਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਸ ਸਰਵਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਅਥਵਾ ਉਸ ਅਣਭਿੰਨ ਕਰਤਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁਦ-ਸ਼ਕਤੀ ਸੂਰਜ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਦਾ ਸਾਜਣਹਾਰ ਗਰਦਾਨਣ ਵਾਲੇ ਅਥਵਾ ਉਸ ਕਿਆਸੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰਖਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ਹਬ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਸਿਖ ਮਤ ਜਾਂ ਸਿਖ ਮਜ਼ਹਬ ਚੰਦ ਇਕ ਉਘੇ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਵਿਚੋਂ, ਜਵਾਨ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਮਜ਼ਹਬ ਹੈ।

ਸਵਰਗੀ ਭਾ: ਭਾਈ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਚੋਟੀ ਦੇ ਸਿੱਖ-ਆਗੂ-ਸਕਾਲਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹਨ। ਜਦ ਮੈਂ 1928-29 ਵਿਚ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਂ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਥਵਾ ਭਵਿਨੀਟੀ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਉਚਾਰਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਜਿਵੇਂ ਝੁੱਲ ਕਿਰਦੇ ਸਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇਕੇ, ਸਿਖ-ਮਤ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕੇ ਅਸੀਂ ਉਦੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਏਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਗਿਆਨ, ਅਕਾਉ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਪਿਆ ਕਰਦਾ ਤੇ ਮਜ਼ਹਬ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਲੋਕਚਰ ਸੁਣ ਜਾ ਪਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਪਣੇ ਵਰਤਾਰ-ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ ਦਵਾਰਾ ਮਲਕ ਭਾਗੀ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ-ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖੂਨ-ਮਸੀਨੇ ਦੀ ਜਬਰੀ-ਖੋਹੀ-ਕਮਾਈ ਦੇ ਮਾਹਲ ਪ੍ਰਤਿਆ ਵਿਚੋਂ ਲਗੂ ਚੰਦੇ ਦਾ, ਅਤੇ ਭਾਈ ਲਾਲੇ ਦੀ ਦਸਾਂ-ਨੌਹਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਕੋਧਰੇ ਦੀ ਹੋਟੀ ਵਿਚੋਂ ਦੁੱਧ-ਚੰਦੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਝੋਲਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਹਰਦਵਾਰ ਜਾ ਗੰਗਾ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਖਲੋ, ਪਾਂਡਿਆਂ ਦੇ ਸੂਰਜ ਵਲ ਪਾਣੀ ਸੁਟਦਿਆਂ ਦੇਖ, ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵੱਲ ਪਾਣੀ ਸੁੱਟ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਤੇ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੱਕੇ ਜਾ "ਰੱਬ ਚੌਹੀਂ-ਪਾਸੀ-ਇਕਸਾਰ ਹੈ" ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪਰਚਾਰ ਨਾਲ ਮੱਕੇ ਦੇ ਮੱਲਵੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੱਟੜ ਭੁਲੇਖੇ ਚੋਂ ਕੱਢ ਹੋਰਾਨ ਕਰ ਇਕ ਨਵਾਂ ਰਾਹ ਦਰਸਾਇਆ, ਸਾਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਫੂ-ਮੰਤਰ(ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ) ਨਾਲੋਂ ਵਰਤਾਰ-ਪ੍ਰਚਾਰ-ਫੰਗ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਭਾ: ਭਾ: ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬ੍ਰਤਾਰ-ਫੰਗ ਤੋਂ ਸੋ ਸੋ ਵਾਰੀ ਘੋਲ-ਘੁਮਾਈ ਜਾਂਦੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਸ਼ਬਦ ਅਜ ਵੀ ਟੱਲੀ ਵਾਂਗ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਗੁਜਦੇ ਹਨ ਕਿ, "God had been sending His Holy men, Prophets, Saints, Spiritual Teachers(Gurus) and Bhagats, on earth, in all ages and in all climes, in order to guide humanity in their onward march and non of them has an exclusive right over the others" ਭਾਵ, ਪਰੀ-ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਰਿਖੀ, ਮੁਨੀ, ਦੇਵਤੇ, ਅਵਤਾਰ, ਅੱਲੀਏ, ਨਬੀ ਤੇ ਪੈਗੰਬਰ, ਐਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਹਰ ਕਾਲ ਤੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ-ਵਧੂ ਰਾਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਘੋਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਸਰਿਆ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ।

ਅਮੂਮਨ ਹਰ ਮਜ਼ਹਬ ਆਪਣੇ ਪੋਸ਼ਣ ਅਥਵਾ ਬਾਨੀ ਨੂੰ, ਇਕੋ ਇਕ ਰੱਬ ਦਾ ਭੋਜਿਆ ਪਿਆਰਾ ਪੁਤਰ ਆਖ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਤੋਂ ਸਰਦਾਰ ਅਥਵਾ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਗਿਣਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਮੈਂ, ਮੇਰੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਿੰਦੇ, ਅਪਣੇ ਅਪਣੇ ਮਜ਼ਹਬ ਵਿਚ ਏਹਤਕਾਦ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਸੱਚਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੇ ਸੱਚਾ ਹਿੰਦੂ ਬਣਨ ਦਾ ਰਾਹ ਦੱਸਿਆ।

ਮਜ਼ਹਬ ਦਾ ਮੁਖ ਆਦਰਸ਼ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਇਕੋ ਕਰਤਾਰ ਦੀ ਘੜੀ-ਕਰਮਾਤ ਸਮਝ ਭ੍ਰਾਤਰੀ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਦਸਾਂ ਨੌਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ, ਬਰੀਰ ਇਵਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣਾ (ਸਾਧ-ਸੰਗਤ-ਸੇਵਾ) ਸਚ ਬੋਲਣਾ, ਵੰਡ ਕੇ ਛਕਣਾ, ਸੁਖ ਅਤੇ ਦੁਖ ਨੂੰ ਇਕ-ਸਮਾਨ ਜਾਨਣਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਸਰੀਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਘਟ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਧ ਮਿਲਦੇ ਹਨ(ਖੁਸ਼ੀ ਵੇਲੇ ਆਪੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ਤੇ ਗਮੀ ਅਥਵਾ ਦੁਖ ਵੇਲੇ ਦੁਹਾਈ ਪਾਹਰਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ) ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨਾ। ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਨੇਕ ਕੰਮ ਕਰ ਮੋਕਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ, ਉਸ ਇਲਾਹੀ ਦਰਬਾਰ ਉਪੜ, ਉਸ ਕਿਆਸੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਰੂਪ-ਰੰਗ, ਰੇਖ-ਭੇਖ ਨਹੀਂ; ਕੇਵਲ ਇਕ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚੁੰਧਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਬਲਵਾਨ ਰੇਸ਼ਨੀ ਹੈ, ਦੇ ਚਰਨ ਛੂਹਣਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਉਪੜ ਇਨਸਾਨ ਜੰਮਣ-ਮਰਨ ਦੇ 84 ਲੱਖ ਜੂਨਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਜ਼ਹਬੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਨਿਯਮ, ਇਕ ਯੁਕਤੀ ਹੈ, ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਜਿਸ ਦਵਾਰਾ ਮੈਂ, ਮੇਰਾ, ਮੈਨੂੰ ਅਥਵਾ ਹਾਉਮੈ(ਦੀਰਧ-ਰੋਗ) ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਰਤੀ ਪਵਿਤਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਬਿਰਤੀ ਅਕਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਖਾਣਾ-ਪੀਣਾ ਤੇ ਦਸਾਂ-ਨੌਹਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਘਟ ਹੀ ਬੀਮਾਰ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਮਹਾਤਮਾ ਚੰਗਾ-ਚੌਖਾ ਖਾ ਕੇ ਅਣਪਚੀ ਦੀ ਗੰਦੀ ਹਵਾ ਛੱਡਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਉਹ ਪਾਖੰਡੀ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਬਹੁਤਾ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਬਹੁਤਾ ਜਾਗ ਅਥਵਾ ਬੜਾ ਸੌਂ ਕੇ ਸਿਮਰਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਜੇ ਮਹਾਤਮਾ ਦਾ ਗ੍ਰਿਸ਼ਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੋਵੇਂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਗੀ ਬਾਲਾ ਤੇ ਮਰਦਾਨਾ। ਪੂਜਾ-ਪਾਠ ਤੇ ਨਮਾਜ਼-ਰੋਜ਼ੇ, ਇਕਾਗਰ-ਚਿਤ ਹੋ, ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਤਾ ਤੇ ਆਪੇ ਆਪਣੇ ਅਪਣਾਏ ਰਾਹ ਦਵਾਰਾ, ਸਵਰਗ ਤੇ ਬਰਿਸ਼ਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇਵਾਂ ਲਈ ਸੰਭਵ ਦੱਸੀ। ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ, ਪਾਠ-ਪੂਜਾ ਤੇ ਨਮਾਜ਼ਾਂ-ਰੋਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੰਡਨ ਭਟਕੇ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਰਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਪਾਠ ਕਰੋ ਜਾਂ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹੋ, ਜਮ ਜਮ ਕਰੋ ਤੇ ਪਹਿਨੇ ਪਰ ਆਪਣੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਤੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਹਾਉਮੈ-ਰੋਗ ਦਵਾਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਨਵਰਤ ਕਰ ਉਹਨੂੰ ਘਟੀਆ ਸਮਝਣਾ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਨਿੰਦਿਆ ਹੈ। ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ ਸਿਕਾਰ, ਗੋਇਆ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੰਜੂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਧਾਰਾ ਆਖਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁੰਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਾ ਦਿਤੀ ਉਹ ਸੱਚੇ ਨਿਯਤਕ ਇਨਸਾਨੀ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਰਾਹ ਦਰਸਾਉ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਿਮ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਤੇ



ਵਖ ਵਖ ਇਹਤਕਾਦ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਵੀ, ਏਕਪਿਤਾ ਏਕਸ ਕੇ ਬਾਰਕ, ਅਥਵਾ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈ ਭਾਈ ਹੋਣਾ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ। ਉਸ ਪਛਿਤੋਂ ਜਮਾਨੇ, ਜਦ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਾਲ ਫੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਭਿਟ ਅਥਵਾ ਨਾਪਾਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਾਸ਼ੀ ਗਏ, ਬਨਾਰਸ ਜਾਂ ਮੱਕੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਜੇਹਦੇ ਗਏ ਉਹਦੇ ਹੀ ਸਰਾਂਮ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਹਦਾ ਹੀ ਰਿਧਾ-ਪੱਕਾ ਖਾਧਾ। ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਘਰਾਣੇ ਜਨਮ ਲੈ, ਉਦੋਂ ਐਡਾ ਵੱਡਾ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਪਰ ਖਤਰਨਾਕ ਕਦਮ ਪੁਟਣਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਹੀ ਕਰਮਾਤ ਸੀ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਾਇੰਸਦਾਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਹੀ ਮੁਨਕਰ ਹਨ, ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਂਝਾ ਖੜੋਟਾ-ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਲਭ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਬਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਜ਼ਹਬੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜੇਹੜੀਆਂ ਸਾਇੰਸਦਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹਨ ਆਪਣਾ ਸਾਂਝਾ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰ ਸਕਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹਨ, ਕਾਰਨ ਜੇਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਹੈ ਉਹੋ ਹੀ ਸੰਸਥਾ-ਤੌਰ ਤੇ ਹੈ, ਅਥਵਾ, ਮੈਂ, ਮੇਰਾ ਤੇ ਸਾਡਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ।

ਅਖੰਡ-ਪਾਠ ਦੇ ਗੁੰਦਿਆਂ, ਢੋਲਕ-ਛੋਟੇ ਵਜਾ ਉਚੀ ਉਚੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਗਾਇਨ ਨੂੰ ਕਈ ਆਗੂ ਭਾਵੇਂ ਚੰਗਾ ਗਿਣਦੇ ਹੋਣ ਪਰ ਭਾ: ਭਾਈ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਾਂ ਬਿਰਤੀ ਜੋੜਨ ਲਈ, ਅੱਖਾਂ-ਮੀਟ-ਸ਼ਬਦ-ਪਾਠ ਬਰੀਰ ਆਵਾਜ਼, ਕੇਵਲ ਝੁੱਲਾਂ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨਾ ਦੱਸਦੇ ਸਨ। ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਚੁੜਨਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪਰਕਾਰ ਦਾ ਰੋਲਾ ਜਾਂ ਖੜਾਕ-ਵਿਘਨ, ਦੇ ਮਿਤਜਾਦ ਅਥਵਾ ਉਲਟ-ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪੂਜਯ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਭੋਰੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠ ਭਗਤੀ ਕਰਨਾ ਭਾਈ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦੱਸੇ ਰਾਹ ਦੀ ਹੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮਜ਼ਹਬ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ, ਦੁਨੀਆਂ ਵਾਲੀ ਦੁਬਿਧਾ ਮਿਟਾ, ਮੋਖਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਦੁਬਿਧਾ ਮਿਟਣ ਦਾ ਸਥੰ, ਲੰਮੇ ਕੇਸ ਰਖਣ ਜਾਂ ਰੋਂਡ ਮੋਂਡ ਹੋਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਗੋਇਆ ਐਡੇ ਉਚੱਧ ਆਦਰਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਰੋਂਡ ਮੋਂਡ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਥੰ ਨਹੀਂ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜ ਬੰਨਣ ਵੇਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਈਸ਼ਵਰ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿਤਾ, ਕਿ ਆਉ, ਮੈਂ ਬੜਾ ਬੰਨਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ, ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਲਿਆਉ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪ ਵੀ ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਰੱਬ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਲੱਭ ਕੇ ਏਸ ਬੇੜੇ ਵਿਚ ਪਾਈ। ਬਰੀਰ ਕਿਸੇ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਦੇ, ਕਿ ਉਹ ਸੱਜਰੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਚਿਰਕੋਟੀ ਜਾਂ ਉਹ ਭਗਤ ਕੇਹੜੀ ਸਿੱਧਰਦਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰਖਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਜਦ ਹਥ ਜੋੜ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਅੰਤ ਤਕ ਲਿਖੀ ਏਸ ਰੱਬੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਜਤਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਆਖਣਾ ਕਿ ਇਹ ਬਾਣੀ ਬਹੁਤ ਚਿਰਕੋਟੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

ਮਜ਼ਹਬੀ ਇਹਤਕਾਦ(ਭਰੋਸਾ) ਇਕ ਚੰਗਾ, ਨੇਕ ਤੇ ਬੇ-ਅੰਗੁਣਾਂ ਇਨਸਾਨ ਬਣਨ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਤੁਅੱਲਕ ਆਤਮਾ ਦੀ ਸ਼ੁਧੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ (ਪੰਜਵੇਂ ਨਾਨਕ) ਤਕ ਸਿਖੀ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਨਿਰੋਲ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਏਸੇ ਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਤੁਅੱਲਕ ਸਾਡੇ ਕਲਚਰੀ ਗੁਰੂ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨਾਲ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਅਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਦੁੱਖ ਵੇਲੇ ਸ਼ੀਰਕ ਤੇ ਮਾਇਕ ਤੌਰ ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪਣੇ ਵਿਚ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਮਦਦ ਕਰੋ ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਪਰੰਤ ਅਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਲੇਸ਼ 'ਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸੋਚਣੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਬਦਲੇ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਬੇਅਰਥ ਤੇ ਨਿਰਮੂਲ ਹੈ, ਇਹ ਤੇ ਉਸ ਭਾਵੇਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਅਮੋੜ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਤੇ ਵਰਤ ਰਿਆ, ਸੋ, ਭਾਣਾ ਮੰਨੋ। ਐਸ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਜੇ ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ, ਕੋਈ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਵਾਰਾ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਹੋਣੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ, ਏਥੇ ਵੀ ਬਦਲੀ ਸੋਚਣੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲਵੋ ਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਲੇਸ਼ 'ਚ ਨਾ ਪਾਓ। ਐਸ ਸੋਹਣੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਜਿਥੇ ਬੇਅੰਤ ਮਾਦੀ ਲਾਭ ਹਨ, ਉਥੇ ਕਿਸੇ ਘਾਟ ਦਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ, ਸੋ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ ਤੇ ਭਾਣਾ ਮੰਨੋ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਸੱਚ ਦੇ ਮੂੰਹ ਕਿਰਲੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਐਹ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਤਾਂ ਸਕਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਆਪ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਮਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਵੋ ਤੇ ਇਹਨੂੰ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਵਲੋਂ ਮੋੜ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹ ਲਾਵੋ। ਅਪਣੇ ਗਰੇਬਾਂਨ ਅਥਵਾ ਬੁੱਕਲ 'ਚ ਮੂੰਹ ਪਾ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਤੇ ਮਾੜੇ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਝਾਤ ਮਾਰੋ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕੇ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਅਪਣੀ ਅੰਦਰਲੀ ਆਤਮਾ(ਅਸਲ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ) ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਧੋਖੇ 'ਚ ਨਹੀਂ ਰਖ ਸਕਦੇ, ਸੋ ਉਸ ਪਵਿਤਰ ਆਤਮਾ ਸਾਹਵੇਂ, ਮਾੜੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਕੰਨ ਫੜ ਤੋਬਾ ਕਰੋ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਆਪਣਾ ਪੈਂਤੜਾ ਬਦਲ ਲਵੋ। ਘਰ ਦੀ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰੋ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਤੁਹਾਡੇ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣੇ ਹਨ, ਟਟੀਰੀ (ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਜਾਨਵਰ) ਜੇਹੜੀ ਭਾਤ ਨੂੰ ਸੋਟ ਵੇਲੇ ਆਪਣੀਆਂ ਟੰਗਾਂ ਉਪਰ ਨੂੰ ਕਰਕੇ ਸੌਂਦੀ ਹੈ, ਮਤੇ ਅਸਮਾਨ ਹੋਣਾ ਨਾ ਡਿੱਗ ਪਵੇ, ਵਾਲੀ ਸੋਚਣੀ ਬਦਲੋ। ਥੋੜੇ ਥੋੜੇ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਜ਼ਹਬ ਦਾ ਸਵਾਦ ਆਉਣ ਲਗ ਪਵੇਗਾ, ਕਿਉਂ ਜੋ, ਸਿਖੀ ਤੇ ਇਕ ਜੀਵਨ-ਜਾਂਚ ਹੈ। Sikhism is a way of life.

ਸਿਖੀ ਦੇ ਕਹਿਣੇ ਤੇ ਕਰਨੀ ਵਿਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਿਮ ਉਸ ਦਾਤਾਰ ਦੀ ਇਕੋ ਜੇਹੀ ਕਿਰਤ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਅਪਣੇ ਉਚੱਧ ਆਦਰਸ਼ਕ ਮੰਦਰ ਦਾ ਨੀਂਹ-ਪੱਥਰ ਰਖਵਾ ਆਪਣੀ ਕਹਿਣੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਦੁਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਅਸੀਂ ਅਪਣੇ ਮਜ਼ਹਬੀ-ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਕਥਨੀ ਤੇ ਕਰਨੀ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ-ਆਸਮਾਨ ਦਾ ਫਰਕ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਬਾਣੀ ਦੇ ਪਰਚਾਰ-ਉਚਾਰਨ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧੂ ਇਸਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਪਰ ਜੇ

ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕੰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਹੈ।

ਸਿਖ ਤੇ ਸਿੰਘ ਆਪਸ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਰਹੋ ਅਤੇ ਐਥੋਂ ਦੇ ਅਪਣੇ ਜਮ-ਪਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਮਜ਼ਹਬੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਇਤਜ਼ਾਮੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਲਿਆਉ ਤਾਂ ਕੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਵਾਰਿਸ-ਮਾਲਿਕ ਸਾਡੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕਣ।

BHARTI ART JEWELLERS
Specialist in East Indian Jewellery
6524 MAIN ST. AT 49TH. AVE.
VANCOUVER
BUS. 327-8711
RES. 879-5610

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ 'ਪਾਰਸ' ਉਸਤਾਦ ਰਾਮੁਵਾਲੀਆ ਭਜੰਗੀ ਪਾਰਟੀ



ਫੋਨ 524-2778 — 524-8861

Fast Service ! Fast Service !

ਵਧੀਆ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਸਰਵਿਸ ਲਈ

ਗਿੱਲਜ ਮੈਸਨਰੀ ਲਿਮਟਿਡ

* ਵਾਇਰਪਲੇਸ * ਸਟੋਨ ਤੇ ਬਲਾਕ ਵਰਕ * ਬੇਸਮੈਂਟਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ

826-8147

ਐਸਟੀਮੇਟ ਲਵਾਉਣ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਫਰੀ ਹੈ।

ਰਾਮੁਵਾਲੀਆ ਭਜੰਗੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਕਾ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਾਕਾ ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ 'ਮਾਨ'। ਸ਼ਗਿਰਦ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ 'ਪਾਰਸ' ਰਾਮੁਵਾਲੀਆ



ਫੋਨ - 524-2778 — 524-8861

ਭਾਰਤੀ ਨਾਟ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਦਾ 'ਕੁੜੀ ਵਾਲਾ ਕੋਠਾ' ਪੇਸ਼

ਵੈਨਕੂਵਰ — 22 ਮਈ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਨਾਟ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੋਕ-ਗੀਤ, ਗਿੱਧਾ, ਭਿਸਕੋ ਭਾਂਸ ਤੇ ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਦਾ ਨਾਟਕ 'ਕੁੜੀ ਵਾਲਾ ਕੋਠਾ' ਅਜਮੇਰ ਰੋਡ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਹੇਠ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮ ਬੇਹੱਦ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਟ-ਕੇਂਦਰ ਇਸ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੈ। ਸਟੇਜ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕਲਸੀ ਨੇ ਕੀਤੀ।

(ਪੂਰੀ ਰੀਪੋਰਟ ਅਗਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ)

ਕੁੜੀ ਵਾਲਾ ਕੋਠਾ



ਕੁੜੀ ਵਾਲਾ ਕੋਠਾ ਦੇ ਅਦਾਕਾਰ



ਸ. ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕਲਸੀ



ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਭਿਸਕੋ



ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਿੱਧਾ

6 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ — ਤਿੰਨ ਬੈਡ ਰੂਮ
ਦਾ ਘਰ, 2 ਉਪਰ, ਇਕ ਥੱਲੇ — ਦੋ
ਬਾਥ ਰੂਮ।

ਤਿੰਨ ਕੋਨੇ ਦੀ ਲਾਟ,
ਸਾਈਜ਼ 55x85

8010 - 139 A ਸਟਰੀਟ ਸਰੀ
ਕੀਮਤ ਸਿਰਫ \$63,500.00

3 ਬੈਡਰੂਮ, ਪੂਰੀ ਬੇਸਮੈਂਟ ਤੇ
ਸਨਡੈਕ ਵਾਲਾ ਘਰ ਹੈ।

ਲਾਟ 83x398 ਪੌਣਾ ਏਕੜ
(3/4 Acre)

2 ਵਾਧੂ ਬੈਡਰੂਮ, ਬੇਸਮੈਂਟ ਬਣੀ ਹੈ
17456 - 100 ਐਵੇਨਿਊ ਤੇ
ਸਥਿਤ ਹੈ

ਮਿਲਣ ਤੇ ਦੇਖਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ :—

Chuck Goetken ਫੋਨ : 594-4421

Century - 21

Atkinson & Terry

ਜੇ ਸੱਜਣ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁਣ :- ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ 584-9759

1363 ਸੁਕੇਅਰ ਫੁੱਟ 2 ਫਲੋਰਾਂ
ਵਾਲੀ ਸੁਈਟ। ਤਿੰਨ ਕਮਰਾਂ ਦੀ
ਗਰਾਜ਼, ਬੇਸਮੈਂਟ ਵੀ ਬਣੀ ਹੈ।
ਸਾਰੇ ਪਰਦੇ, ਹੋਰ ਅਪਲਾਇੰਸ ਆਦਿ
ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਗਿੱਲਫੋਰਡ ਇਲਾਕੇ
ਵਿਚ

15056 - 92 ਐਵੇਨਿਊ, ਸਰੀ।
ਕੀਮਤ ਸਿਰਫ \$119,000.00

5 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਘਰ, 3 ਬੈਡ ਰੂਮ
ਵਿਚ ਫਰਿਜ, ਸਟੋਵ, ਵਾਸ਼ਰ,
ਡਰਾਇਰ, ਪਰਦੇ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।
60x127 ਦੀ ਲਾਟ ਹੈ

14039 - 66 ਐਵੇਨਿਊ, ਸਰੀ

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ (ਨਾਵਲ)

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ(ਪਿੰਡ ਖੁਰਦਪੁਰ, ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ) ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵੈਨਕੂਵਰ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਜੀਵਨ ਗਾਥਾ।
(ਲੜੀਵਾਰ)

ਕਿਸਤ ਚੌਦਵੀਂ

ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਨਾਵਲਿਸਟ

ਕਾਂਡ 28

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਗਏ ਤੇ ਮੁਖਬਰ ਬਣ ਗਏ ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਮਲਾਯਾ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਸ਼ਿੰਘਾਈ, ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਤੇ ਮਨੀਲੇ ਤੋਂ ਗਦਰੀ ਦੇਸ਼ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗਦਰੀ, ਮਲਾਯਾ ਤੇ ਬਰਮਾ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਬਿਗੜਨ ਲਈ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਰਸੂਖ ਕਾਇਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਲਾਯਾ ਸਿਆਮ ਦੀ ਹੱਦ ਉਤੇ ਦੋ ਥਾਈਂ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀ। ਇਕ ਕੋਤਾਭਾਰੂ ਤੋਂ ਹਟਯਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੇ ਦੂਜੀ ਪਰੇਮਾ ਤੇ ਅਲੋਰਸਟਰ ਵਲੋਂ ਹਟਯਾਈ ਜਾਣ ਤੱਕ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਫੀਆ ਪੁਲਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅੱਡੇ ਬਣ ਗਏ। ਇਕ ਪੀਨਾਂਗ, ਦੂਜਾ ਕੋਤਾਭਾਰੂ ਤੇ ਤੀਜਾ ਸਿਆਮ ਵਿਚ ਹਟਯਾਈ। ਪੀਨਾਂਗ ਤੇ ਕੋਤਾਭਾਰੂ ਮਲਾਯਾ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਜੋ ਚਾਹੁਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹਟਯਾਈ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਵੱਡੇ ਵੱਡਾਈ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਮ ਦੀ ਪੁਲਸ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਲਸ ਜੋ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਸਿਆਮੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸੇ ਉਤੇ ਅਮਲ ਕਰ ਦੇਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਿਆਮ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਗਦਰੀ ਲੋਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਬਰਮਾ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਲਾਯਾ, ਵਿਚਾਲੇ ਨਪੀੜਿਆ ਸਿਆਮ ਵੀ ਅਰਧ-ਗੁਲਾਮ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ।

ਜਦ ਭਾਈ ਸਾਹਬ, ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਹਟਯਾਈ ਟੱਪ ਗਏ ਤਾਂ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਸਿਆ—“ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀ ਬਜਾਜੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗੱਦਾਂ ਤੇ ਦੋ ਗਜ਼ ਵੀ ਲੈ ਆਏ ਸਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿਤੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ-ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਮੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਫੇਰੀ ਵਾਲੇ ਬਣਨਾ ਹੋਰ ਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੀ ਬਜਾਜੀ ਸਿੰਘਪੁਰ ਹੀ ਛੱਡ ਆਏ।”

“ਤੁਸੀਂ ਚੰਗਾ ਕੀਤੇ ਜਾਪਦੇ ਫੇਰੀ ਵਾਲਿਆਂ ਉਤੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦੀ ਐ, ਸੇਠ ਜੀ ਨੇ ਸੁਨੇਹਾ ਭੋਜਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਫੇਰੀ ਵਾਲਾ ਸਿੰਘ “ਗਦਰ ਅਖਬਾਰ” ਆਪਣੀ ਗੰਢ ਵਿਚ ਨਾਹ ਰੱਖੇ।”

ਉਹ ਬੈਠੇ, ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਉੱਘ ਜਾਂਦੇ, ਲੋਟਦੇ, ਜਾਗਦੇ ਧੁੰਗ-ਸਾਂਗ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੇ ਹਟਯਾਈ ਟੱਪਣ ਸਾਰ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਯਾਲੇ ਮੁੜ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਕੋਕ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ, ਸੇਠ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ, ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਬਜਾਜੀ ਲੈ ਕੇ ਮੁੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਦ ਉਹ ਬੰਕੋਕ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਸਿਆਮੀ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਲੈ ਗਿਆ।

ਸੁਰਜ ਝੁੱਬਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਤੇ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਮੰਜਿਆਂ ਉਤੇ ਜਾ ਲੇਟੇ। ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ—“ਮੇਰਾ ਮਨ ਬਹੁਤ ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਮੈਂ ਵੀ ਨਹਾ ਲਵਾਂ। ਹੁਣ ਦਿਲ ਕੁਝ ਟਿਕਾਣੇ ਆ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਬੜੀ ਝੁੱਖ ਲੱਗੀ ਐ। ਰਾਹ ਵਿਚ ਵੀ ਚੰਗਾ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਝੁੱਖ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਨ ਕਰਦੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੱਜਣ ਦੇ ਘਰੋਂ ਰੋਟੀ ਪਕਵਾ ਲਿਆਵਾਂ। ਸੇਠ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਜਾਣਦਾ।”

“ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਖੋਚਲ ਨਾ ਕਰਨੀ। ਅਸੀਂ ਉਥਲੇ ਹੋਏ ਚੌਲ ਖਾ ਲਾਂਗੇ। ਅੱਗੇ ਵੀ ਖਾਂਦੇ ਆਏ ਹਾਂ।” ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਇਕ ਮਿੱਟ ਲਈ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਆਂਦੀ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਖੰਘੂਰਾ ਮਾਰ ਕੇ, ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਅਡੋਲ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗੂ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਰੱਖੀ।

“ਸਿੰਘ ਸਾਹਬ।”

“ਜੀ ਭਾਈ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੀ।”

“ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਫਰ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਮਨ ਕਰਦੇ ਕਿ ਇਹ ਜੀਵਨ ਸਤਗੁਰੂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾ ਦਈਏ ਪਰ ਫਿਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਗੱਲ ਐ, ਡਰ ਜਾਂਦਾ।” ਕਹਿ ਕੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨੀਵੀਂ ਪਾ ਲਈ।

“ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੀ! ਸ਼ੇਰ ਕੀ ਤੇ ਡਰ ਕੀ! ਡਰ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਦਲਿਆਈ ਕਰਕੇ ਉਤਪਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਤਕੜਾ ਕਰੋ। ਯਾਲੇ ਤੇ ਹਟਯਾਈ ਦੇ ਅੱਡੇ ਪੱਕੇ ਕਰੋ। ਪਠਾਣ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਜੋਲ ਰੱਖੋ। ਭਾਈ ਚੰਦਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਪੱਕੇ ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਰੀਰ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਲ ਢਹਿ ਦੇਰੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਅਮਲ ਜੀਵਨ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਲੱਗ ਜਾਏ, ਜੇ ਇਹ ਪੰਜ ਭੂਤਕ ਸ਼ਰੀਰ ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਅਹੁਤੀ ਪਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਪੰਨਭਾਗ ਹੋਣਗੇ ਸਾਡੇ। ਜੇ ਧਰਮ-ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਫਤਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਫਿਰ “ਲਾਲ ਰੰਗ ਤਿਸ ਕਉ ਲਗਾ ਜਿਸ ਕੇ ਵਡਭਾਗ” ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋ ਨਿਬੜੇਗੀ।” ਕਹਿ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਏ।

ਇਕ ਸਿਆਮੀ ਉਥਲੇ ਹੋਏ ਚਾਵਲ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆ ਵੜਿਆ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਤਿੰਨ ਖਾਣ ਬੈਠ ਗਏ। ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਰਗੜ ਕੇ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਲਾਲ ਮਿਰਚਾਂ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਪਲੇਟ ਚੁਕ ਕੇ, ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚਾਵਲਾਂ ਵਾਲੀ ਪਲੇਟ ਵਿਚ ਉਲਟ ਲਈ। ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ—

“ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਏਨੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਨਹੀਂ ਖਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ।”

“ਸਿਰਕੇ ‘ਚ ਮਿਰਚਾਂ ਦੀ ਕੁਝਤਣ ਮਰ ਜਾਂਦੀ ਐ। ਜਰਾ ਨਹੀਂ ਕੋੜੀਆਂ। ਜਰਾ ਖਾ ਕੇ ਵੇਖੋ।”

“ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਖਾਣੀਆਂ ਬਾਹਲੀਆਂ। ਮਿਰਚਾਂ ਖਾਣ ਨਾਲ ਬਵਾਸੀਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਐ।”

ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਸਾਰ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਠਦਿਆਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਿਹਾ—“ਤੁਸੀਂ ਆਰਾਮ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਕਰਦਾ ਸੇਠ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਦਾ।”

ਉਹ ਬੁਰਾ ਭੀੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਤੁਰਿਆ। ਸੁਰਜ ਝੁੱਬ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੀਵੀਂ ਪਾਈ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਕਾਂਡ 29

ਜਦ ਜਹਾਜ਼ ਪੀਨਾਂਗ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨਵਾਂ ਚੰਦ ਅੱਡੀਆਂ ਚੁੱਕ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕੰਢੇ ਵੱਲ ਤੱਕਣ ਲੱਗੇ। ਤਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਖਲੋਤੇ ਸਨ। ਹਰਿਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਤੱਕਣ ਲਈ ਜਿਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ “ਬਾਪੂ! ਬਾਪੂ ਵਾਜਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਉਸਨੂੰ ਰਾਹ ਵਿਚ ਵਰਚਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਜਹਾਜ਼ ਖਲੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਬਾਪੂ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਹੁਣ ਬਾਪੂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਧਾੜੇ ਚੁੱਕ ਲਿਆ। ਉਹ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ।

ਉਧਮ ਕੌਰ ਤੇ ਨਿਰੰਜਨ ਕੌਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ਖੜੀਆਂ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਤੱਕਣ ਲਈ ਜਿੱਦ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਬੰਨੀ ਉਚੀ ਸੀ। ਉਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਨ ਵੇਖ ਸਕਦੀਆਂ। ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਾਹਰ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ਵਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਅਣਸੁਣੀ ਕਰਕੇ ਅਡੋਲ ਖਲੋਤੀ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਤੱਕਦੀ ਰਹੀ। ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਕੰਢਾ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਸੀ। ਜਹਾਜ਼ ਝੁੰਘੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਖਲੋਤਾ ਸੀ। ਪੀਨਾਂਗ ਉਤਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁਸਾਫਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਭ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਹੀ ਸਨ। ਬੈਟ ਤੇ ਬੇੜੀਆਂ ਜਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਲੱਗ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਰਿਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੰਧਾੜੇ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਦਿਤਾ। ਉਹ ਰੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਉਸਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਛਪਰ ਬਣਾ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਉਤੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਸਾਰੀ ਨੀਝ ਲਾ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਕੰਢੇ ਵੱਲ ਤੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਖਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਭਾਈ ਸਾਹਬ ਤੇ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਉਥੇ ਆਏ ਹੋਣ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਖਦਿਆਂ ਵੇਖਦਿਆਂ ਦੋ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਬੈਟ ਜਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਲੱਗੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਗੋਰੇ ਅਫਸਰ ਉਤਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਅੱਠ ਦਸ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਤੇ ਮਲਾਈ ਵੀ ਉਤਰੇ। ਉਹ ਦਬਾਦਬ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਆ ਚੜ੍ਹੇ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਕਸਟਮ ਵਾਲੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਚਿੱਟੇ ਕਪੜੀਏ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੁਕਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ—“ਤੇਰਾ ਨਾਉਂ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਐ?”

“ਨਹੀਂ?”

“ਫੇਰ ਤੇਰਾ ਨਾਉਂ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੋਣੈ।”

“ਨਹੀਂ?”

“ਫੇਰ ਤੇਰਾ ਨਾਉਂ ਕੀ ਐ?”

“ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ।”

ਉਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲ ਤੱਕ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ—

“ਇਹ ਤੇਰਾ ਟੱਬਰ ਐ?”

“ਨਹੀਂ, ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਤੇ ਇਹਦੇ ਬੱਚੇ ਐ।”

“ਤੇ ਇਹਦੇ ਘਰ ਆਲਾ।”

“ਉਹ ਚੰਘਈ ਐ।”

“ਪੁਲਸ ‘ਚ ਹੋਣੈ?”

ਉਸਦੇ ਸੁਆਲ ਦਾ ਉਤਰ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਰਿਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਲਿਆ।

“ਤੂੰ ਤਾਂ ਜਾਗਾ ਕਰਦਾ ਹੋਣੈ।”

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਦਿਤਾ।

“ਤੇਰਾ ਪਿੰਡ ਕਿਹੜੇ?”

“ਨਵਾਂ ਚੰਦ।”

“ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈ ਖੁੱਭ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਲਵਈ ਈ ਹੋਣੈ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਪੇਂਡੂ ਈ ਐ।” ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਗਿਆ।

ਜਦ ਉਹ ਦੂਰ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਹ ਵਿਚ ਸਾਹ ਆਇਆ। ਜਦ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਦੂਰ ਹੋ ਕੇ ਖਲੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕੰਨ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਲਾਕੇ ਕਿਹਾ—“ਭੈਣ ਜੀ! ਇਹ ਖੁਫੀਆ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਐ। ਚੰਗਾ ਹੋਇਐ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਏਥੇ ਈ ਫੜੇ ਜਾਣਾ ਸੀ।”

“ਇਹਨਾਂ ਔਂਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿੰਦਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇ।”

“ਆਪਣੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇਸੀ ਕੁੱਤੇ ਹਲਕ ਹਲਕ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਐ। ਕਿਸੇ ਭੁੱਖੇ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ, ਵਰਗੀਆਂ ਬੁਰਕੀ ਪਾ ਦਿਤੀ ਹੋਊ। ਬੜੀ ਲੁਕਾਈ ਹਲਕਾਈ ਹੋਈ ਫਿਰਦੀ ਐ।”

“ਬੜੀ ਝੁੱਝੇ ਇਹਨਾਂ ਚੁਗਲਾਂ ਦੀ।” ਕਹਿ ਕੇ ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਰੋ ਰਹੀ ਨਿਰੰਜਨ ਕੌਰ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਉਧਮ ਕੌਰ ਨੇ ਨੇੜੇ ਹੋ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ—“ਮਾਂ! ਤੂੰ ਕਹਿਦੀ ਸੈਂ, ਜਹਾਜ਼ ਰੁਕੂ ਤੇ ਬਾਪੂ ਆ ਜਾਊ। ਆਇਆ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਾਪੂ?”

ਉਧਮ ਕੌਰ ਦਾ ਸੁਆਲ ਸੁਣ ਕੇ ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਆਪ ਫਿਸ ਪਈ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਕਿਹਾ—ਭੈਣ ਜੀ! ਪੁਲਸੀਏ ਅਜੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਜ਼ਰਾ ਹੋਸਲਾ ਕਰੋ। ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦੁਪੱਟੇ ਦੀ ਨੁਕਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਪੁੱਛਦਿਆਂ ਉਧਮ ਕੌਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਘੁੱਟ ਲਿਆ।

(ਚਲਦਾ)

‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਦੇ ਚੰਦੇ ਦਾ ਫਾਰਮ SUBSCRIPTION FORM

To

The Canada Darpan
P.O.Box. 67344, STN. 'O'
VANCOUVER, B.C.
CANADA V5W 3T1

Phone. (604) 324-6111

I am enclosing a ☐ cheque ☐ M.O. ☐ Draft as my
Subscription for the year(s).....I may be sent the
newspaper at the following address:

Name.....
Address.....
City.....
Province.....
Postal code.....
PHONE.....

One Year.....15 dollars
Two Year.....25 dollars
Three year.....35 dollars
Life membership.....200 dollars
ASIA.....40 dollars(a year)
U.S.A.....20 dollars(a year)
Europe.....35 dollars(a year)
Africa.....35 dollars(a year)

PATEL CONSTRUCTION

5088 VICTORIA DRIVE

VANCOUVER, B.C.

Direct Pager 667-9887

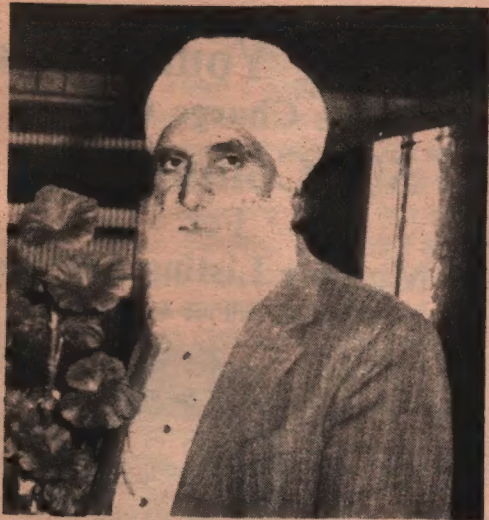
PH. 876-4580

For New & Old Houses

Renovation—Sun Decks—
Kitchens—Anything You want to
Build

ਨਵੇਂ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਪੁਰਾਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਨਵਿਆਂ ਵਿਚ
ਬਦਲਣ ਲਈ, ਪੁਰਾਣੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਸਨਫ਼ੋਕ -
ਕਿਚਨ ਆਦਿ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖੋ

ਕਹਾਣੀ ਆਪਣਾ ਸੂਰਜ



ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ

ਜਦ ਹਰਪਾਲ ਹਰਨਾੜੀ ਨੇ ਕੇ ਖੇਤ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਉਂਦ ਛਣਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸੂਰਜ ਦੇ ਨੂਰ ਵਰਗੀ ਖੁਸ਼ੀ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੋਂ ਫੁੱਟਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਈ। ਉਹ ਰਸਮਾਂ ਦੀ ਮੈਲੀ ਚਾਦਰ ਲਾਹ ਕੇ ਬਾਹਰ ਪਸਾਰ ਖਲੋਤਾ। ਮੈਰੀ ਦੁਨੀਆਂ, ਮੇਰਾ ਸੂਰਜ। ਲੰਮਾ ਸਾਹ ਖਿਚ ਕੇ ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਹਾਣੀ ਬਣਿਆ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਵੀਹ ਸਾਲ ਦਾ ਹਰਪਾਲ ਪੰਮ-ਪੰਮ ਕਰਦਾ ਤੇ ਕੋਡੀ ਖੇਡਦਾ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾ ਗਭਰੂ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਦਸਵੀਂ ਤਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ਦੀ ਟਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਲਿਸ਼ਕਾਈ ਸੀ। ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਘਟਦੀ-ਘਟਦੀ ਕਿੱਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਘਿਆਂ ਤੇ ਆ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਗੁਆਂਢੀ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਵਲੈਤੋਂ ਆਏ ਪੌਂਡਾਂ ਦੀ ਰੇਤ ਨੇ ਵਾਰੇ ਨਿਆਰੇ ਕਰ ਛੱਡੇ ਸਨ। ਅੱਗਾ ਖਲੋਂਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਪਿਉ ਨੇ ਬਾਕੀ ਬਚਦੇ ਬਿਘੇ ਡੁਕ, ਨਜਾਇਜ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁੰਡਾ ਇਗਲੈਂਡ ਅਪੜਦਾ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਇਗਲੈਂਡ ਵਾਲੇ ਫੁੱਫੜ ਨੇ ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਲਿਆ ਤੇ ਲਗਦੇ ਹੋਥ ਰਾਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਲੁਆ ਦਿਤਾ। ਹਰਪਾਲ ਦੇ ਭਾਈਏ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਗਲੈਂਡ ਤੇਜ਼ਤ ਲਈ ਜੁੱਦੇ ਦਾ ਦਾਅ ਲਾਇਆ ਸੀ ਘਰ ਦੀ ਮੰਦੀ ਹਾਲਤ ਤੋਂ ਮੁੰਡਾ ਨਹੁੰ-ਨਹੁੰ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਨਜਾਇਜ਼ ਆਇਆ ਕਰ ਕੇ ਫੁੱਫੜ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਪੂਰੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਉਸ ਪੱਥ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਾ ਵੇਖਿਆ ਹਾਣੀ ਤੇ ਕੋਡੀ ਫੁੱਟ ਜਾਣ ਕਾਰਣ ਉਹਨੂੰ ਹੌਲ ਪੈਂਦੇ। ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਉਹ ਕੰਨੀ ਕੁਝਾਵੀਦਾ ਰਿਹਾ, ਮਤਾਂ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਮਾਮਿਆਂ ਦੇ ਅੜਿੱਕੇ ਆ ਜਾਵਾਂ।

ਓਹਰ ਸਟੀਲ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਸੇਕ ਨੇ ਉਹਦੀ ਰੱਤ ਚੁਸਟੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਰ ਪਿੱਛੇ ਭਾਈਏ ਲਈ ਓਵਰ ਟਾਈਮ ਲਾ-ਲਾ ਉਸ ਪੌਂਡਾਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਾ ਦਿਤਾ। ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਭੇਜੇ ਰੁਪਏ ਡੁੱਬੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਭਾਈਏ ਦੇ ਸਿਰ ਦੀਆਂ ਲੀਰਾਂ ਲੱਥ ਗਈਆਂ, ਅਤ੍ਰ ਤਿੰਨ ਸੌ ਡਿਅਤਰ ਦੇ ਮਾਢੇ ਆਕੜੇ ਅਥੀਏ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਪੈਂਟ ਉੱਚੀ ਉਠ ਪਈ।

ਹਰਪਾਲ ਦੀ ਦਿਨ ਰਾਤ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨੇ ਬਾਪ ਨੂੰ ਚੋਵੀ ਖੇਤ ਲੈ ਦਿਤੇ। ਉਹਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਜਿਹੜਾ ਅਮਲੀ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਸਾਰੀ ਦਿਹਾੜੀ ਫਗਵਾਣੇ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰਦਾ। ਹਰਪਾਲ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦਾ ਨੂਰ ਭਾਵੇਂ ਫੈਕਟਰੀ ਦੀ ਸੁਆਹ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਘਰਦਿਆਂ ਦੀ ਟਿਕਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਦਗ ਪਈ ਸੀ ਪੂਰੇ ਸੱਤ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਫੁੱਫੜ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਬਣੇ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਵਲੈਤ ਵਿਚ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਵਲੈਤੀ ਬਣ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਫੁੱਫੜ ਤੇ ਭਾਈਏ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਵਿਕਰ ਜਾਗ ਪਈ। ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹ ਤਸਾਈਆਂ ਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਘਰਦਿਆਂ ਬੀ. ਏ. ਕੁੜੀ ਲੱਭ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਉਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦੀ ਚਿੱਠੀ ਪਾ ਦਿਤੀ।

ਹਰਪਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਚਾਅ ਪੁਰਾ ਕਰਨ ਦੇ, ਹੁਣ ਤਕ ਕੰਮ ਵਿਚ ਧੱਸਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਾਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੇ ਉਸਦੀ ਹੱਡੀ-ਹੱਡੀ ਚਸਕਣ ਲਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਆਮ-ਮੁਹਾਰੇ ਕਿਧਰੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਨੂੰ ਜੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਸਾਊ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਅਵੱਗਿਆ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਦੇਸ ਜਾਣ ਦੀ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਟੁੱਟੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਗੜਾਈ ਭਰ ਦਿਤੀ ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੀ ਜਵਾਨੀ ਮੁੜ ਹੀ ਆਵੇ।

ਭਾਈਆ ਤੇ ਅਮਲੀ ਭਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਲੈਣ ਆਏ। ਸਿਆਲ ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ। ਜਦ ਉਹ ਕਸਟਮ ਕਲੀਅਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਬੱਸ ਸਟੇਂਡ ਤੇ ਆਏ ਤਾਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦਾ ਅਨੁਰਾ ਸੀ। ਟੈਕਸੀ ਨੂੰ ਛੇ ਸੌ ਦੇਣਾ ਭਾਈਆ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਬੱਸ ਰਾਹੀਂ ਸੱਠ ਸੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ਦੁਪਹਿਰ ਤਕ ਫਗਵਾਣੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਹਰਪਾਲ ਬੱਸ ਦੀ ਵੱਖੀ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਸੂਰਜ ਹਨੇਰੇ ਦੀ ਚਾਦਰ ਲਾਹ ਕੇ ਮੁਸਕਾਇਆ, ਉਹਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲੱਪ-ਕੁ ਖੇੜਾ ਚਮਕ ਪਿਆ। ਉਸ ਹੱਥ ਜੋੜਦਿਆਂ ਦੇਵਤੇ ਨੂੰ ਪਰਨਾਮ ਕੀਤੀ। ਲੰਮਾ ਹਾਉਕਾ ਭਰ ਕੇ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, ਸ਼ੁਕਰ ਏ ਰੱਬਾ, ਜੇ ਸੱਤ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸੂਰਜ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖਿਆ ਏ, ਉਸ ਭਾਈਏ ਤੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਜੋਰੀ ਪਾ ਕੇ ਮਿਲਣ ਪਿੱਛੋਂ 'ਹੂ ਹਾ' ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਚੱਕਰ ਉਸਨੂੰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਘਮੇਰਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਬੰਨ ਤੋੜ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਦੇਸ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘੁੱਟ ਕੇ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸ਼ਾਮੀ ਉਸ ਪੈਂਟ ਵਗਾਹ ਕੇ ਅਮਲੀ ਵਾਲਾ ਚਾਦਰਾ ਲਾ ਲਿਆ ਤੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਖੂਹ, ਜਿਸ ਤੇ ਮੋਟਰ ਫਿੱਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਉਹੀ ਖੇਤ ਵਾਲਾ ਕੂਤ ਤੇ ਪੋਰੇ ਬਣੀਆਂ ਧਰੋਕਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹਦਾ ਆਪਾ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਫੈਲਦਾ ਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਬਾਹਾਂ ਪਸਾਰ ਕੇ ਹਾਉਕਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਸਕੀ ਸੈਦਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕਲਾਵਾ ਭਰਨਾ ਚਾਹਿਆ, ਪਿੱਛੇ ਆਉਂਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਉਹ ਸੰਬੋਧਨ ਹੋਇਆ।

“ਕਿਉਂ ਭਾ, ਰੋਗੀ ਆ?” ਉਹ ਗਵਾਚੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

“ਤੇਰੇ ਵਾਲੀ ਵਲੈਤੀ ਚੁੱਕ ਲਿਆਵਾਂ?” ਅਮਲੀ ਸਕਾਚ ਦਾ ਛੋਟੀ ਸੁਆਦ ਮਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

“ਉਹਨੂੰ ਮਾਰ ਗੋਲੀ, ਘਰ ਦੀ, ਲਾਟ ਵਰਗੀ?”

“ਭਾ ਜੀ ਲੱਖ ਮਟਾਂ।”

ਹਰਪਾਲ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਆੜੀ ਵੀ ਖੂਹ ਤੇ ਆ ਗਏ। ਇਕ ਮੇਲਾ ਜੁੜਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਪੀਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਯਾਰਾਂ ਦੇ ਗਲ ਲਗ-ਲਗ ਹੋਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਹ

ਸਾਹਿਤ ਦਰਪਣ

“ਮਾਂ ਪੁੱਛੇਗੀ”

ਮੁਹਿੰਦਰ ਸੁਮਲ, ਵੈਨਕੂਵਰ

ਮਾਂ ਪੁੱਛੇਗੀ ਕੀ ਦੱਸਾਂਗੇ
ਉਮਰ ਗੁਆ ਕੇ ਮੁੜ ਆਏ ਹਾਂ
ਪੱਛਮ ਦੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਨਾਲ ਲੱਦੀ
ਜੁਨ ਹੋਵਾ ਕੇ ਮੁੜ ਆਏ ਹਾਂ
ਫਿਕਰਾਂ ਦੇ ਸਾਗਰ ਵਿੱਚ ਛੁੱਥੇ
ਗੋਤੇ ਖਾ ਕੇ ਮੁੜ ਆਏ ਹਾਂ
ਲੱਭਣ ਗਏ ਸਾਂ ਨਵੇਂ ਸਵੇਰੇ
ਮਹਿਕ ਦੀ ਵਾਦੀ ਸੱਜਰੇ ਖੇੜੇ
ਪਰ ਕਿਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ ਪੇੜਾਂ
ਦੇਹੀ ਪਾ ਕੇ ਮੁੜ ਆਏ ਹਾਂ
ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੀ ਮੈਲੀ ਅੱਖ ਨੇ
ਸਾਡਾ ਰੰਗ ਬਾਜ਼ਾਰੀਂ ਭੰਡਿਆਂ
ਸਾਥੋਂ ਸਾਡਾ ਪਿੱਛਾ ਮੰਗਿਆ
ਤਿੱਖੇ ਮੋਹਣੇ ਵਿੰਨਦੇ ਜਾਂਦੇ
ਸੀਨੇ ਲਾ ਕੇ ਮੁੜ ਆਏ ਹਾਂ
ਕੱਚ ਕੁਆਰੀਆਂ ਸੁੱਚੀਆਂ ਲਗਰਾਂ
ਬੁੱਢੇ ਰੁੱਖ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਈਆਂ
ਕੁਝ ਭਾਲਰ ਦੇ ਅਫਰੋਵੇਂ ਨੇ
ਚੀਬਤ ਚੀਬਤ ਮੋੜ ਸਵਾਈਆਂ

ਕੁੱਝ ਕੰਜਕਾਂ ਦੇ ਮਘਦੇ ਪਿੰਡੇ
ਕਬਰੀ ਪਾ ਕੇ ਮੁੜ ਆਏ ਹਾਂ
ਦੇ ਨਾ ਹੋਈ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਮਾਏ
ਤੇਰੀ ਮਿੱਠ ਬੋਲੀ ਦੀ ਸਾਥੋਂ
ਤੇਰੇ ਲਾਲਾਂ ਦੀ ਨੀ ਮਮਤਾ
ਆਪ ਗੁਆ ਕੇ ਮੁੜ ਆਏ ਹਾਂ
ਤੇਰੀ ਉਮਰ ਤਾਂ ਕਾਲੀ ਹੋਈ
ਸਾਡੀ ਉਮਰ ਵੀ ਠੰਡੀ ਹੋਈ
ਮਨ ਦੇ ਰੋਗੀ ਬੂਠੇ ਵੇਦਾਂ
ਨਬਜ਼ ਵਿਖਾ ਕੇ ਮੁੜ ਆਏ ਹਾਂ
ਬੀਤ ਦੇ ਪਛਤਾਵੇ ਵਰਗੀ
ਰਾਤਾਂ ਦੇ ਜਗਰਾਤੇ ਵਰਗੀ
ਭਾਲਰ ਦੇ ਉਦਰੇਵੇਂ ਵਰਗੀ
ਜੁਨ ਦੇ ਪਛਤਾਵੇ ਵਰਗੀ
ਪੀੜ ਚੋਂ ਉਠੇ ਲਾਵੇ ਵਰਗੀ
ਜਿੰਦ ਹੋਵਾ ਕੇ ਮੁੜ ਆਏ ਹਾਂ
ਮਾਂ ਪੁੱਛੇਗੀ ਕੀ ਦੱਸਾਂਗੇ
ਉਮਰ ਗੁਆ ਕੇ ਮੁੜ ਆਏ ਹਾਂ

ਤੇਰੇ ਜੋ ਮਨ 'ਚ ਚੋਰ ਹੈ, ਤੇਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।

ਮੇਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੈ, ਤੇਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।

ਮੇਸਮ ਬੜਾ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਅੱਜ ਦੇ ਮਜਾਜ਼ ਦਾ,

ਖਾਮੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਹੈ, ਤੇਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।

ਪੱਥਰ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਸੋਹਣਿਆਂ ਕਾਹਦੀ ਪਰਾਪਤੀ,

ਠਾਕਰ ਬੜਾ ਕਠੋਰ ਹੈ, ਤੇਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।

ਕਿਸ ਕਿਸ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਅਪਣਾ ਸੀਸ਼ਾ ਵਖਾਏਂਗਾ,

ਮੂੰਹ ਹੋਰ ਹੈ ਦਿਲ ਹੋਰ ਹੈ, ਤੇਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।

ਹੋਰਾਨ ਹੁੰਦੇ ਵੀ ਉਹਦੀ ਕਿਸਮਤ ਤੇ ਗ਼ਜ਼ਬ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਰਪਾਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਲੈਤ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਉਹ ਐਨੀ ਪੀਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਰਤ ਵਲੋਂ ਗਵਾਚ ਹੀ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਸੀਂ ਲਿਆ ਕੇ ਘਰ ਪਾਇਆ। ਫਿਰ ਉਸ ਲੰਮੀ ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਲਈ ਅਤੇ ਪੀਣੀ ਉਕਾ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿਤੀ।

ਦੇ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਗੇਤਰ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਮਿਲਣੀ ਵਿਚ ਇਕ ਵਚਿਤਰ ਗੱਲ ਵਾਪਰ ਗਈ। ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਚਿਰ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਾਣ ਲਈ ਜੋਹਦਾ ਰਿਹਾ। ਕੁੜੀ ਖੁਸ਼ਰੂਹ ਜੀ ਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁੰਡਾ ਕੋਈ ਗੱਲ ਛੋੜੇ। ਤਰਪੁਰ ਮਾਣ ਨਾਲ ਉਹ ਹਰਪਾਲ ਵਲ ਤਕ ਰਹੀ ਸੀ।

“ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇ।” ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਆਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। “ਮੇਂ ਦਸਵੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹ ਵੀ ਭੁੱਲ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ।” ਕੁੜੀ ਉਸਨੂੰ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਾਲੋਂ ਕੱਦਾਵਰ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ।

“ਕੋਈ ਨਾ, ਮੇਂ ਮੁੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾ ਦਿਆਗੀ।” ਕੁੜੀ ਨੇ ਚੋਟ ਮਾਰ ਕੇ ਖੇੜਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ, ਗਹਿਰੀ ਅਪਣਤ ਦਾ ਸਮੂਤ ਦੇ ਦਿਤਾ। ਉਹ ਹਰ ਗੀਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਵਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।

“ਐ ਰਾਈਟ।” ਉਹ ਮੂੰਹ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸ਼ਬਦ ਕਹਿ ਗਿਆ। “ਤੇਰੀ ਮਿਹਨਤਾਨੀ, ਤੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕੁੜੀ ਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਂ ਪਾਸਕੂ ਪਾਇਆਂ ਹੀ ਤੇਰੇ ਬਰਾਬਰ ਆਵਾਂ।” ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੜੀ ਇਕਦਮ ਜਚ ਗਈ। “ਪਰ ਇਕ ਗੱਲ ...।” ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ-ਕਹਿੰਦਾ ਡੁਕ ਗਿਆ।

ਕੁੜੀ ਨੇ ‘ਪਰ’ ਦਾ ਪਿਛਵਾੜਾ ਜਾਨਣ ਲਈ ਤਵਾਂ ਤਟ ਲਈਆਂ। ਖੁਸ਼ਰੂਹ ਮੱਥੇ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਨਕੀਰਾਂ ਉਠ ਪਈਆਂ।

ਫੈਲੇ ਦਾ ਪਲ ਯੇਸ਼ਾ ਜਾਨਮਾਹੂ ਹੁੰਦੇ ਐ। ਕੁੜੀ ਦੀਆਂ ਖੁੱਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਛੋੜੀ ਇਤਜ਼ਾਹ ਮੁਕਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ।

“ਤੁਸੀਂ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉ, ਨਾ ਕਰਾਉ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਲੋਹੇ ਤੇ ਲਕੀਰ ਐ ਕਿ ਮੇਂ ਮੁੜ ਇਗਲੈਂਡ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ।”

“ਕਿਉਂ?” ਅੱਖੀਂ ਕੁਹੂੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸੁਤੇ ਸਿਧ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।

“ਹੁਣ ਮੇਂ ਪੌਂਡਾਂ ਪਿੱਛੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹਾਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।” ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਪੂਰੀ ਹੋਥ ਨਾਲ ਦਰਿੜ੍ਹਤਾ ਵਖਾਈ।

“ਪੱਕ ਨਾਲ?” ਕੁੜੀ ਦੀ ਹੋਥ ਚੱਕਰ ਖਾ ਗਈ।

“ਪੱਕ ਨਾਲ। ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਗਲੈਂਡ ਦਾ ਚਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਮੇਰਾ ਅਸਲੋਂ ਲੱਥ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਕੁੜੀ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਟੁੱਟੇ-ਟੁੱਟੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਉਠਕੇ ਤੁਰ ਗਈ। ਹਰਪਾਲ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ, ਜਿਹੜੀ ਆਪਣਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਡੁੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਮੇਨੂੰ ਕੀ ਗਿਆਨ ਦੇਵੇਗੀ।

ਇਸ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜੀ ਨਾਲ ਦੋਹੀਂ ਪਿਰੀਂ ਰੋਲਾ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਕ ਪੱਕ ਵਰਗੀ ਗੱਲ ਸੀ, ਜਦ ਵਿਚਲੀ ਗੱਲ ਨਿੱਖਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ, ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਘਰ ਇਗਲੈਂਡ ਨਾ ਜਾਣ ਦਾ ਝਗੜਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੜਾਈ ਬਣ ਖਲੋਤਾ। ਮਧਰੇ ਭਾਈਏ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੱਦ ਨਾਲੋਂ ਹੱਥ ਉਚੀ ਭਾਂਗ ਚੁੱਕ ਲਈ।

“ਤੂੰ ਜਾਂਦਾ ਕਿੰਦਾ ਨਹੀਂ?” ਉਹ ਖੁੜਕ-ਖੁੜਕ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਚੁੱਪ ਕੀਤੇ ਹਰਪਾਲ ਨੇ ਸੁਟਕੇਸ ਵਿਚੋਂ ਭਾਕੀ ਪੈਸੇ ਕੱਢ ਕੇ ਬਾਪੂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਵਗਾਹ ਮਾਰੇ। ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਖਿਲਰੇ ਨੱਟ ਵੇਖ ਕੇ ਭਾਈਏ ਦੀ ਜਬਾਨ ਥਲਾ ਗਈ।

“ਖਰਦਾਰ ਜੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਉਚਾ ਨੀਵਾਂ ਬੋਲਿਆ।” ਮਾਂ ਨੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾੜਿਆ ਤੇ ਮੁੜ ਨੱਟ ਚੁਗਣ ਲੱਗ ਪਈ।

ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਘਰ ਵਿਚ ਸੁੱਨ ਵਰਤੀ ਰਹੀ, ਤੇ ਹਰਪਾਲ ਨਾਲ ਸਿਧੇ ਮੂੰਹ ਕੋਈ ਨਾ ਬੋਲਿਆ। ਸਵੇਰੇ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਚਾਹ ਪੀਤੇ ਹਰਨਾੜੀ ਨੂੰ ਕੇ ਖੇਤ ਆ ਗਿਆ। ਛਣਦੀ ਉਂਦ ਵਿਚੋਂ ਆਪਾ ਪਛਾਣਦਿਆਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕਹਿ ਹੋ ਗਿਆ।

“ਆਪਣੇ ਸੂਰਜ ਬਿਨਾਂ ਤਲਾ ਕੋਈ ਕਿਵੇਂ ਜੀ ਸਕਦਾ ਹੈ।” ਉਸ ਖੇਤ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ‘ਵਾਹਿਗੁਰੂ’ ਆਖ ਸਿਆੜ ਪਾਉਂਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੇ।

ਇਹ ਹਮਾਰਾ ਜੀਵਣਾ



ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ

ਗੰਦ

ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਗੱਡੀ ਤੇ ਸਫਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਭੀੜ ਬਹੁਤ ਸੀ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਯੂ. ਪੀ. ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ਆਏ ਭਈਏ ਗੱਡੀ ਦੀ ਛੱਤ ਤੇ ਵੀ ਸਫਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਰ ਭੱਬੇ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੀ ਭੀੜ ਸੀ। ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਭੀੜ ਵਿਚ ਫਸੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, “ਭੀੜ ਦੀ ਤਾਂ ਹੋਂਦ ਹੋ ਗਈ ਏ, ਇਹ ਭੈਣ ... (ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਗਾਲ੍ਹ) ਧਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾੜਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਨੇ ਬੜਾ ਗੰਦ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਇਹਨਾਂ ਭਈਆਂ ਨੇ” ਫੇਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੜੀ ਗਰੀਬੀ ਏ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ— ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਭਈਏ ਜਿਹੜੇ ਦਿਹਾੜੀ ਤੇ ਨੌਕਰ ਨੇ, ਹਰ ਔਖਾ ਤੋਂ ਔਖਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਮਾਮੂਲੀ ਪੁਰਾਕ ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਉਹ ਮੋਹਨਤ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਰੱਜੇ ਪੁੱਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਇਕੋ ਕਾਰਨ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਆਪਣੀ ਅਮੀਰੀ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਲਿਆਕਤ ਅਤੇ ਮੋਹਨਤ ਦਾ ਫਲ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ —

ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਦਾ ਲੜਕਾ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਏ, ਉਹ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਨੂੰ ਦਸ ਰਿਹਾ ਏ :-

“ਬਾਪੂ ਜੀ ਮੇਂ ਹੁਣ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਉਥੇ ਬੜੀ ਜ਼ਿਲਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਏ ਜਿਥੋਂ ਲੰਘੀਈ ਅਮਰੀਕਨ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਕਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਹ ਇੰਡੀਅਨ

ਗੰਦ ਇਥੇ ਕਿਥੇ ਆ ਗਿਆ ਏ”

ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਾਲਾ ਗੰਦ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਖਿੜਕੀਆਂ

ਕੁਮਾਰ ਵਿਕਲ

ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਖਿੜਕੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ

ਸੂਰਜ ਨਾਲ ਸਾਕ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

ਸੂਰਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਅਮੀਰ ਮਹਿਮਾਨ ਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ

ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੁਰਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ

ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ

ਇਕ ਅਧ ਦਿਨ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੁਕਦਾ ਹੈ

ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਮਾਂ ਨਾਲ ਹੱਸ ਹੱਸ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਤੇ

ਕੁਝ ਰੁਪਏ ਧਰ ਜਾਂਦਾ ਏ।

ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖਿੜਕੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ

ਉਥੇ ਧੁੱਪ ਬਾਹਰਲੀ ਕੰਧ ਤੋਂ ਪਰਤ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਬੀਮਾਰ ਹੋਣ ਤੇ

ਮਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਹੇਲੀ ਮਿਸ਼ਾਜ-ਪੁਰਸੀ ਲਈ ਤਾਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ

ਪਰ ਘਰ ਦੀਆਂ ਦਹਿਲੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਹੀ

ਹਾਲ ਪੁੱਛ ਕੇ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖਿੜਕੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ

ਚਾਨਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੁਖ਼ਤੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਿੱਛੋਂ

ਘਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ

ਡਾਕੀਏ ਦੇ ਲੰਘ ਜਾਣ ਬਾਦ

ਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾਕੀਏ ਨੂੰ ਮੰਦਾ ਬੋਲਦੀ ਹੈ

ਫੇਰ ਰਸੋਈ 'ਚ ਜਾ ਕੇ

ਆਪਣੇ ਵੀਰ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝ

ਬਹੁਤ ਰੋਂਦੀ ਹੈ।

'ਮਾਰਿਆ ਕੁਕੜ'-ਉੜਾਤੇ ਤੋਤੇ ਫਿਲਮ ਦਰਪਣ

ਹਾਸਰਸ ਕਠਾਕਾਰਮੇਹਰ ਮਿੱਤਲ ਨੂੰ ਕਮੇਡੀ ਕਿੰਗ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਗਲ ਕਾਫੀ ਹਦ ਤਕ ਠੀਕ ਵੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ 5-6 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਛਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ ਫਿਲਮ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ ਫਿਲਮ ਬਣੇ ਵੀ ਜਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਦੀ ਘਾਟ ਜ਼ਰੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਅੱਪਣੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਰੋਲ ਵਾਂਗ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹਾਸ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੈਰੀਅਰ ਫਿਲਮ 'ਮਾਂ ਦਾ ਡਾਡਲ' ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਫਿਲਮ 'ਤੇਰੀ ਮੇਰੀ ਇਕ ਜਿੰਦਗੀ', 'ਮਿੱਤਰ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ' ਅਤੇ ਫਿਲਮ 'ਸ਼ਿੰਨੀ' ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਇਕ ਜਗਾ ਬਣਾ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਤਕ ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਲਗਪਗ 80 ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁਕਿਆ ਹੈ, ਫਿਲਮ 'ਤੇਰੀ ਮੇਰੀ ਇਕ ਜਿੰਦਗੀ' ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ੋਨ ਦੇ ਰੋਲ ਵਿਚ ਬੋਲੇ ਗਏ ਉਸ ਦੇ ਡਾਇਲਾਗ 'ਮਾਰਿਆ ਕੁਕੜ', 'ਉੜਾਤੇ ਤੋਤੇ ਪ'ਤੇ ਮੱਛੇ' ਫਿਲਮ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰੇਕ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਸਨ। ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਮਾਂ ਦਾ ਦਰਬਾਰ' ਅਤੇ 'ਲਾਜੇ' ਦੇ ਨਾਂ ਵਰਨਣਯੋਗ ਨੇ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼, ਪੁਤ ਜਟਾਂ ਦੇ, ਮਾਮਲਾ ਗੜਬੜ ਹੈ, ਸਸੀ ਪੁੱਨੇ, ਲੋਗ ਦਾ ਲਿਸਕਾਰਾ,

ਦੇ ਮਦਾਰੀ, ਵਹੁਟੀ ਹੱਥ ਸੋਟੀ, ਚੀਰਾ, ਸੋਕਿਨਣ, ਰੋਸਮਾ ਸਰਦਾਰਾ ਕਰਾਰਾ, ਆਸਰਾ ਪਿਆਰ ਦਾ, ਹਾਣ ਨੂੰ ਹਾਣ ਪਿਆਰਾ, ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਉਤੇ ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ।

ਇਕ ਮੁਲਾਵਾਤ ਵਿਚ ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਉਤੇ ਬਣੇ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਟੈਕਸ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਟੈਕਸ ਮਾਫੀ ਫਿਲਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਿੰਟਾਂ ਉਤੇ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਚਲਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਟੈਕਸ ਮਾਫੀ 50% ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਫਿਲਮ ਦੇ 6 ਪ੍ਰਿੰਟਾਂ ਤੇ 6 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੈ।



ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਵੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਮਦਦ ਕਰੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਠਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਉਤੇ ਕਾਫੀ ਫਿਲਮਾਂ ਤਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਫਿਲਮ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਦੇ ਘਰ 2 ਲੜਕੇ ਸਨ। ਪਰ ਪ੍ਰਮਾਣਤਾ ਨੇ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਲਿਆ।

ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਠਾਕਾਰ ਧਰਮੇਂਦਰ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਵੀ ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਤੇ ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਹੁਣ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਰਿਕੀ' ਵਿਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਨੇ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਆਖਰੀ ਕਸਮ' ਵਿਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਕ ਸੁਆਲ ਦੇ ਜੁਆਬ ਵਿਚ ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਟਾਇਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।

ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਠਾਕਾਰ ਮਹਮੂਦ ਦੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਹਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਹੀਰੋਇਨ ਰੇਖਾ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਉਹ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਰੇਖਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਛਾ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ' ਵਿਚ ਰਮਾਵਿਜ ਦੇ ਰੋਲ ਦੀ ਸ੍ਰੀ ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਨੇ ਭਰਪੂਰ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਰਪਨਾ ਚੌਧਰੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰੇ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਜੱਟੀ ਅਤੇ ਦੇ ਮਦਾਰੀ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਅਰਪਨਾ ਚੌਧਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ

ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਫਰੈਡਰਿਕ ਰੋਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਹਸਾਉਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਸਾਉਣਾ ਹੀ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਸਾਉਣ ਦੇ ਰੋਲ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਪੈਸੇ ਵੀ ਦੂਜੇ ਰੋਲ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਨਵੀਂ ਬਣ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਸਰਬਤ' ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹੋ ਆਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਮਿਲਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਉਹ ਲਵੀਂ ਉਥਰਦੀ ਗਾਇਕਾ ਮਿਸ ਗੁਲਾਬ ਤੋਂ ਲੋਕ-ਗੀਤ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸੀ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਬਾਅਦ ਮੇਹਰ ਮਿਤਲ ਨੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕੁਝ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਿਆਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਫੇਰ ਵੀ ਕੁਝ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਫਿਲਮ ਤੇ ਟਿਪਣੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਗੱਲ ਮੁਖ ਲੋਕ ਚਲਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਫਿਲਮ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨੀ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪੱਤਰਕਾਰ ਫਿਲਮ ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਤਾਂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ ਉਹਨਾਂ ਫਿਲਮ ਦੇਖੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤਾਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਗਲਤੀਆਂ ਦੱਸਣ ਨਾਲ ਹੀ ਮੌਕੇ ਵਾਸਤੇ ਦੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੱਸਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜੇ ਕਿਤੇ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Good News
If you are thinking of

Selling Your Home
We Charge Only
5% Commission
For
Multiple Listing Service
Please Call me Anytime



Gurminder Deol
277-2200

Deol Realty Ltd.

ਤੇਰੇ ਖਤ ਜਲਾਣ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ
ਮੈਂ ਹੋਇਆ ਕੰਗਾਲ ਜਿਹਾ
ਆਪੇ ਸਾਰੀ ਪੁੰਜੀ ਰੋੜੀ
ਹੋਇਆ ਮੈਂ ਬੇ ਹਾਲ ਜਿਹਾ



ਸਵਰ ਸਾਗਰ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਤੇ ਸ਼ਾਮ
ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਸੀ. ਜੇ. ਸੀ(CJJC 800 AM DIAL)
Sunday Entertainment:

ਸਵਰ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣਨੋ ਨਾ ਭੁਲੋ

ਹਰ ਐਤਵਾਰ

ਸ਼ਾਮ

7⁰⁵ ਤੋਂ 8⁰⁰

SWAR

ਹਰ ਐਤਵਾਰ

SAGAR

ਹਰ ਐਤਵਾਰ

ਸਵੇਰੇ

10⁰⁵ ਤੋਂ 11⁰⁵

ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣੋ

ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੁਸੀਂ ਗਰੇਟਰ ਵੈਨਕੂਵਰ, ਲੋਅਰ ਮੇਨ ਲੈਂਡ, ਵਿਕਟੋਰੀਆ, ਨਨਾਇਮੋ, ਡੰਕਨ, ਪੋਰਟ ਅਲਬਰਨੀ ਅਤੇ ਕੈਂਬਲ ਰਿਵਰ ਤਕ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਵਪਾਰੀ ਵੀਰਾਂ ਲਈ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਲਈ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ:

Producer : Manjit Viridi

PH: 434-8786 ਜਾਂ 253-7596

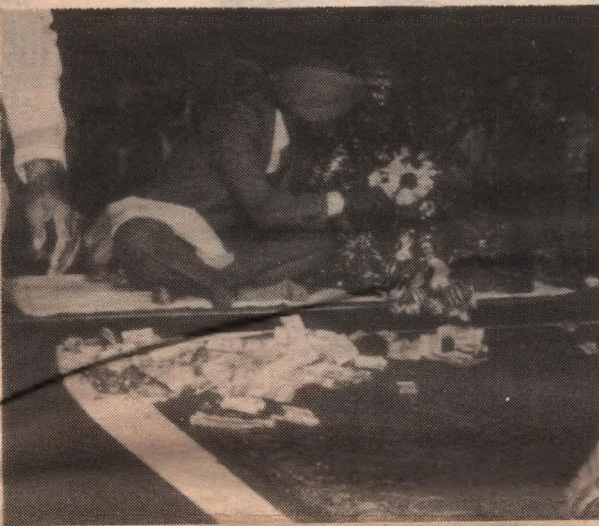
24 Hrs Pager 9090

ਸੁਭ ਵਿਆਹ

ਸ: ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਸਰੀਦੀ ਸਪੁੱਤਰੀ ਦਾ ਸੁਭ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਸਰੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਹੋਇਆ।



ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਮੱਖਣ ਟੁੱਟ ਦਾ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ 14 ਮਈ 1983 ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਸਪੱਨ ਹੋਣ ਸਮੇਂ



“ਬੇਨਤੀ”

‘ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ’ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਚੰਦੇ ਅਥਵਾ ਐਡਰੈਸ ਬਾਰੇ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਚਿੱਠ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਵੋ।

ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰੈਸ ਰਲੀਜ਼

ਬਦੇਸ਼ੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਦੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਨ ਦਾ ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਸੁਆਗਤ -

ਵੈਨਕੂਵਰ— ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਵਲੋਂ ਬਦੇਸ਼ੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਦਿਤੇ ਭਾਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ:—

“ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਇਸ ਗਲ ਉਪਰ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ(ਐਮ) ਦੇ ਆਗੂ ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਬਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਰਾਜ-ਸਭਾ ਵਿਚ ਅਵਾਜ਼ ਉਚੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।”

“ਅਸੀਂ ਬਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਕੇਵਲ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ) ਹੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਸਾਡੇ ਇਸ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਉਠਾਇਆ, ਉਹਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਖਤ ਲਿਖੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਉਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ।”

“ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਉਪਰ ਲਾਹਨਤਾਂ ਪਾਈਆਂ ਕਿ ਸਮਗਲਰਾਂ, ਚੋਰ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬਹੁ ਕੌਮੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿਰੁਧ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਿਦੇਸ਼ੀ ਸਿੱਕਾ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਜਟ ਘਾਟਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।”

“ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਟੈਕਸ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਬਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ।”

“ਅਸੀਂ ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਵਲੋਂ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ (ਐਮ) ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਆਗੂ ਸਾਥੀ ਸੁਰਜੀਤ ਦਾ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਕਰਾਣ ਲਈ ਯਤਨ ਜਾਰੀ ਰਖਣਗੇ।

ਪ੍ਰਧਾਨ — ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ
ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ — ਸੁਰੀ ਅਮਰਜੀਤ

ਐ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਲੋਕੋ ! ਜਾਗੋ ! ਆਪਣੀ ਅਮੀਰ ਧਰਤੀ ਦੀ, ਹੋ ਰਹੀ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰਾਹਾਂ 'ਚ ਰੋਲ ਦਿਉ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਸੁਨਿਹਰੀ ਤਾਜਾਂ ਨੂੰ

ਸ਼ਿੰਦਰ ਪੁਰੇਵਾਲ, ਸਰੀ, ਬੀ. ਸੀ.

ਕੁਦਰਤੀ ਸਿੱਖਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ, ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸੱਤਵਾਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦੇਸ਼, ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਅੱਜ ਭੁੱਖ, ਨੰਗ ਅਤੇ ਕੰਗਾਲੀ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀਆ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ 80 ਫੀ ਸਦੀ ਅਬਾਦੀ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੋ ਡੰਗ ਦੀ ਰੋਟੀ ਵੀ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ। ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਭਿਅਤਾ ਤੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਸਿਰ ਉਚਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਅੱਜ ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਦਾ ਅੱਡਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਬੰਬਈ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਗਪਗ 5 ਲੱਖ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਡੰਗ ਦੀ ਰੋਟੀ ਬਦਲੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਨਾਜ ਨਾਲ ਮਣਾਂ ਮੂੰਹੀ ਭਰੇ ਗੁਦਾਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸਲਾਨਾ 50 ਲੱਖ ਬੱਚੇ ਭੋਜਨ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਸ਼ ਛੋਹਦੀਆਂ ਉਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਲੱਗਪਗ ਅੱਧੀ ਅਬਾਦੀ ਨੀਲੇ ਅਕਾਸ਼ ਦੀ ਛੱਤ ਹੇਠਾਂ ਸੌਂਦੀ ਹੈ। ਦੌਲਤ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਟ ਦੀ ਅੱਗ ਬਝਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਪੱਕੇ ਖਾਣੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਖੌਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 35 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿੱਖਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਹੀਂ ਹੱਥੀਂ ਲੁੱਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਤੰਤਰ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਨ ਦੀਵੀ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮ, ਕੌਮ ਜਾਤ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਉਂ ਹੇਠਾਂ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਤੋਂ ਨਖੇੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਰੋੜਾਂ ਬੇ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਚਰ ਸਾਹਿਤ, ਗੰਦੇ ਗੀਤ, ਗੰਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਬਿਲਕੁਲ ਹਨੇਰਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਬੇ-ਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਭ੍ਰਸ਼ਟਾਚਾਰੀ, ਚੋਰ ਬਜ਼ਾਰੀ, ਵੱਢੀ ਖੋਰੀ, ਸੱਮਗਲਿੰਗ ਅਤੇ ਕਾਲਾ ਪੈਦਾ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਮਿਹਨਤੀ ਆਦਮੀ ਦਾ ਜੀਣਾ ਦੁਭਰ ਹੋ ਮਾਵਾਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀਆਂ ਇਜ਼ਤਾਂ ਸ਼ਰੇਆਮ ਨੀਲਾਮ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਅਮੀਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਿਨ ਦੁੱਗਣੀ ਰਾਤ ਚੌਗਣੀ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਕਰਕੇ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਹੋਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਗਰੀਬ ਜਨਤਾ ਦਿਨ ਵਿਚ ਵੀਹ ਵੀਹ ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪਹਿਏ ਹੇਠਾਂ ਪੀਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਜਿਸਦੀ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪੌਦਿਆਂ ਲਈ ਸਖਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਸਾਮਰਾਜੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਮਰਾਜੀ ਜੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਚੁਸਣ ਲਈ ਦਲਾਲ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਹਾਕਮ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਦਿਉ ਤਾਕਤਾਂ ਰੂਸ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਨੂੰ ਨਵ-ਬਸਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੱਡੀ ਚੋਟੀ ਦਾ ਜੋਰ ਲਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬੁੱਢੜ ਹਾਕਮ ਸਾਮਰਾਜੀ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਕਰਜ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਾਹਰੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਵੱਜੀ ਸੋਧ ਸਮਾਨ ਖ਼ੁਦਣ ਤੇ ਉਜਾੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਹੋ ਕੇ ਹਟੀਆਂ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਬੁੱਢੜ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਲੁੱਟ ਤੋਂ ਭਰੇ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਤਿਆਨਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਰੋਟੀ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਲਈ ਤਰਸ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਹਾਕਮ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਜਮਾਤ ਅਨਾਜ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗ ਢਕਣ ਲਈ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਇਕ ਟੋਟਾ ਵੀ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਜਦ ਕਿ ਕਰੋੜਾਂ ਗਜ਼ ਕੱਪੜਾ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਰੂਸ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਗੇਸਰਚ ਪੂਲ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚੋਂ ਤੀਸਰੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਹੈ ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੱਠ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਨਤਾ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਦੇ ਅੱਖਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੀ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜ਼ੀਰਾ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਕਤਲ

ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ — ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਜ਼ੀਰਾ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸੱਤ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਐਸ. ਐਸ. ਪੀ. ਸ਼੍ਰੀ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਸ਼੍ਰੀ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਤਲ ਇਕ ਕੰਬਾਈਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਤੋਂ ਦੋ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ।

ਸੋਵੀਅਤ ਮੁਖੀ ਦੀ ਚੋਣ ਜੂਨ ਵਿਚ

ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਜੂਨ 'ਚ ਸੁਪਰੀਮ ਸੋਵੀਅਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇਗਾ। ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਸੋਵੀਅਤ ਦੇ ਪਰਜ਼ੀਡੀਅਮ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚਾ ਆਹੁਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੋ ਬਰੇਜ਼ਨੇਵ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਹੈ।

ਸੰਧੂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਵਿਚ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ— ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਖੌਤੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਆਪੇ ਬਣਿਆ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਜੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਵਿਚ ਟਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਕਾਰਕੁਨ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲੱਭੀਓਂ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਕੁਨ ਕਿਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਵੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਜਦੋਂ ਇਥੇ ਆਏ ਸਨ ਤਾਂ ਸੰਧੂ ਤੋਂ ਕਮਰਾ ਨੰਬਰ 32 ਖਾਲੀ ਕਰਾ ਕੇ ਉਸਨੂੰ 39 ਤੇ 41 ਨੰਬਰ ਕਮਰੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।



ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਹਾਕਮ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਜਮਾਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਪਿੱਠ ਹਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਉਸਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪੂਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ ਅਤੇ ਸੀ. ਪੀ. ਐਮ. ਅਤੇ ਹਾਕਮ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਰੂਸੀ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪੂਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਭ ਰਾਜਸੀ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀਆਂ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਗੁੱਟ (ਅਮਰੀਕਾ ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਰੂਸ ਪੱਖੀ) ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹਨ। ਐਸ ਵਕਤ ਰੂਸੀ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਦਾ ਪਾਲਤੂ ਧੜਾ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ। ਟੁਕੜਬੰਦਾਂ ਦੇ ਇਸ ਘੋਲ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਤੀਸਰਾ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਧੜਾ ਵੀ ਉਸਲ ਵੱਟੀਆਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਧੜੇ ਨੂੰ ਗਦਰ ਸਤਿਆਨਹੇਟ ਸਿੰਘ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਗੋਲੀਬਾਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਧੜਾ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿਰਫ ਰੂਸੀ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਦੇ ਹੀ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਇਸ ਧੜੇ ਨੂੰ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਅਜੇ ਕੋਈ ਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਘੋਖਟੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੇ ਇਹ ਸਾਫ ਨਜ਼ਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ। ਅਗਰ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਰਾਜ ਸਤਾ ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਆਪਣੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗੀ। ਅਗਰ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਲੈਣ ਲਈ ਉਠਣਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਜੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਦਬਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਐਮ. ਦੀ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ 'ਚ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਭਰ 'ਚ ਅਵੱਲ ਦਰਜੇ ਤੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਭ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਦਲਾਲ ਸਰਮਾਏਦਾਰ, ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਜਮਾਤ ਦੀਆਂ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪੰਜ ਕੁ ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ 95 ਫੀਸਦੀ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਹ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਜਮਾਤ ਵਿਰੁਧ ਆਪਣਾ ਘੋਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੀ ਥਾਵਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਵਰਤ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਨਵੀਂ ਭਾਰੀ ਤਾਕਤ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਲੈਨਿਨਵਾਦੀ ਅਸੂਲਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਤਾਕਤ ਇਸ ਵਕਤ ਲਈ ਹਿੰਸਿਆਂ ਵਿਚ ਖਿਡਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਕਿ ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦ ਇਸਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰੇਗੀ।

ਉਸ ਦਿਨ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਪੂਰਣ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰੇਗਾ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤ ਆਪਣੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਕਾਇਮ ਕਰੇਗੀ। ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਦੇ ਪਾਲਤੂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਲੁਟਾਈ ਗਈ ਅਬਾਹ ਦੌਲਤ ਦੀ ਪਾਈ ਪਾਈ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਚੁਕਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਦਲੇ ਲੈਣਗੀਆਂ ਉਹ ਭੈਣਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁੱਢੜ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਹਾਕਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਬਦਲੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲੇ ਖੂਨ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਉਸ ਦਿਨ ਜਿੰਦਗੀ “ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਤਾਜ਼ ਰਾਹਾਂ 'ਚ ਰੁਲੇ ਫਿਰਨਗੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।”

ਸੀ. ਪੀ. ਐਮ. ਨੂੰ ਹਿੰਦ-ਚੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਸੁਧਰਨ ਦੀ ਆਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ— ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਨੰਬੂਦਰੀਪਾਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਸੀ. ਪੀ. ਐਮ. ਦੇ ਚੀਨ ਜਾ ਕੇ ਆਏ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਵਫਦ ਨੇ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਹਿੰਦ-ਚੀਨ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਵਫਦ ਉਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਵਿਚ ਵੀ ਚਾਰ ਦਿਨ ਦੇ ਦੌਰੇ ਤੇ ਗਿਆ। ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਅਣਬਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਚੀਨ ਨਾਲ ਸੀ. ਪੀ. ਐਮ. ਦੇ ਮੁੜ ਸਬੰਧ ਕਾਇਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦ ਦੀਆਂ 1967 ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਦ ਤਰੇਝ ਪੈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਕਸਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਰੋਲ ਬਾਰੇ ਚੀਨ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ੇ ਤੋਂ ਮੱਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਇਸ ਵਫਦ ਵਿਚ ਸੀ. ਪੀ. ਐਮ. ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੋਲਟ ਬਿਊਰੋ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੀ ਨੰਬੂਦਰੀਪਾਦ, ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਰਜੀਤ ਤੇ ਬਾਸਵਾ ਪੁਨੀਆ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਨਗਰ ਵਿਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਆਈ ਵਿਚਾਲੇ ਝੜਪਾਂ—ਸਾੜ ਫੁਕ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ— ਇਥੇ ਹੋਈਆਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਆਈ ਵਿਚਾਲੇ ਝੜਪਾਂ ਵਿਚ 20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੰਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਦੀ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਕਾਂਗਰਸ ਆਈ ਦੇ ਹੋਡ ਕੁਆਟਰ ਦੀ ਮੁਹਰਲੀ ਸੜਕ ਇੱਟਾ ਅਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਹਨ।

ਗੜਬੜ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਰੀ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਫਤਰ ਅੱਗੇ ਇਕਾ ਦਾ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣੇ ਰੋਕਿਆ। ਝੜਪਾਂ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹੈ।

AMBIKA FOODS
5125 Victoria Drive
Vancouver, B.C. Canada
PHONE: 327—0295

ਪਹਿਲੀ ਜੁਲਾਈ 83 ਤੋਂ
10 ਜੁਲਾਈ 83 ਤੱਕ
ਸਾਡੀ ਵਰ੍ਹੇ ਗੰਢ ਤੇ ਸ਼ੁਭ
ਅਵਸਰ ਸਮੇਂ

ਸਾਡੀਆਂ ਨਾ ਮੰਨੇ
ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ

ਘੱਟ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ
ਉਡੀਕ ਕਰੋ